

ምዕራፍ አሥራ ስድስት

16:1 እንዳትሰናክሉ ይህን ነግራላችኋለሁ። ጌታ ደቀ መዛሙርትን የጠራቸው ከእርሱ ጋር እንዲቆዩ (እንዲዘልቁ) ነው። ተስናክለው እንዳያወድቁ ወይም ከዚህ በፊት ሌሎች ጥለው እንደሄዱ ሁሉ (6:66) እነዚህ ደግሞ ጥለው አንዳይሄዱ ይመክራቸዋል። እርሱ ራሱ መከራን እንደሚቀበል እነርሱም የእርሱ ተከታዮች በመሆናቸው መከራ እንደሚደርስባቸው፤ በሆነ ጊዜ ደግሞ ድንገተኛ ነገር እንደመጣባቸው እንዳይመስላቸው አስቀድመው አውቀው እንዲዘጋጁ ያለስባቸዋል።

16:2 ከምኩራባቸው ያወጡላችኋል፤ ከዚህ በላይ ደግሞ የሚገድላችሁ ሁሉ እግዚአብሔርን እንደሚያገለግል የሚመስልበት ጊዜ ይመጣል። ደቀ መዛሙርት ከዓለም ከሚጠበቁት የሰደት ዓይነት አንዱ አብረው ኅብረት ከሚያደርጉባቸው ቦታዎችና ሁኔታዎች (ከማኅበራዊ ኑሮ) መገለል ነው። ከዚያም በላይ እግዚአብሔርን ያገለገሉ እየመሰላቸው ደቀ መዛሙርትን የሚገድሉበት ጊዜ እንደሚመጣ ያስገነዝባቸዋል። ቀደም ሲል በ9:22 እና 12:42 ላይ እንዳየነው ኢየሱስ ክርስቶስ መሰረተ እንደሆነ የሚናገሩት ሁሉ የአይሁድ አለቆች ከምኩራቦቻቸው እንደሚያስወጡላቸው ዝተው ነበር። ይህን የሚለሩት «ለሃይማኖታቸው» ቀናተኞች በመሆናቸው ነው፤ እግዚአብሔርን ማመን ምን ማለት እንደሆነ ግን አልተረዱም።

ሰውል ይባል የነበረው ጳውሎስ ክርስቲያኖችን እያሳደደ የነበረው እግዚአብሔርን ያገለገለ መስሎት ነው (ሐዋ 9:1-2፤ 26:9-11፤ ገላ 1:13-14፤ ራል 3:6)። ጌታ በደማስቆ መንገድ ከተገናኘውና ዳግመኛ ከተወለደ በኋላ ጳውሎስ፡- «አስቀድሞ ተሳታፊና አላዳድ፤ አንገላችም ምንም ብዙን ይህን አደረገልኝ። ነገር ግን ሳላውቅ ባለማመን ሮሳይረግሁት ምሕረትን አገኘሁ» (1ቤጥ 1:13) ይላል።

እዚህ ላይ ዓለም ክርስቲያኖችን ማሳደጃ ብቻ ሳይሆን አንዳንድ ጊዜ በክርስቲያኖችም መካከል አንዱ ሌላውን የሚያሳድድበትን ሁኔታ አብሮ ማየት ይጠቅማል። ጉዳዩን በትዕግሥትና በፍቅር በመያዝ ወንድምን ማትናትና መመሰስ ሊቻል እንኳ በየምክንያቱ ማግለል፤ ማውገዝ

ሲፈጸም ይታያል። ይህን ሲያደርጉ ለዎች እግዚአብሔርን እያገለገሉ የሚመስላቸው ከሆነ በደንብ ሲታሰብበት ይገባል። ምክንያቱም

16:3 ይህንም የሚያደርጉባችሁ አብንና እኔን ሰላላውቁ ነው። የክርስቶስ የሆኑትን ሲያሳድዱ እግዚአብሔር አብን ለማስደለት ወይም እርሱን እያገለገሉ እየመሰላቸው ያደርጉታል። ጌታ ግን የሚናገረው ይህን የሚያደርጉት በሁለታቸው መካከል ያለውን አንድነት ስላልተረዱ፤ አብ የላከውን ኢየሱስን ሰላላውቁ ነው።

16:4 ጊዜው ሲደርስ እኔ እንደ ነገርኋችኋ ታሰቡ ዘንድ ይህን ተናግራላችኋለሁ። ይህን ቃል የሚነግራቸው የምድር አገልግሎቱን እየፈጸመ በነበረበት ሰዓት ነው። ጌታ ደቀ መዛሙርቱን ለወደፊቱ እያዘጋጁባቸው ስለነበረ ይነግራቸው የነበረው በዚያው ጊዜ የሚፈጸመውንና ወደፊትም በየጊዜው የሚሆነውን ሁሉ ነው።

16:4.5 ከእናንተም ጋር ስለ ነበርሁ በመጀመሪያ ይህን አልነገርኋችሁም። አሁን ግን ወደ ላከኝ እሄዳለሁ፤ ከእናንተም ወዴት ትሄዳላህ? ብሎ የሚጠይቀኝ የለም። ይህን ማሳሰቢያና ምክር ሁሉ የሚስጣቸው እርሱ ከመካከላቸው ተለይቶ ወደ አብ የሚሄድበት ሰዓት ስለደረሰ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር በነበረ ጊዜ እርሱ ጠባቂያቸው፤ አጽናኛቸው፤ አስተማሪያቸው ነው። ደቀ መዛሙርት በኃላፊ ጊዜ (ቀደም ሲል) ወዴት ትሄዳላህ? ብለው ጠይቀውት ነበር (13:36፤ 14:5)። አሁን በ16:5 ላይ እንደምናነበው ደግሞ በአሁኑ ጊዜ አልጠየቁትም። በመጠየቅ ፋንታ በነዝን ተዋጡ።

16:6 ይህን ስለ ተናገርኋችሁ ገዝን በልባችሁ ሞልቶላል። ኢየሱስ ክርስቶስ እንደሚሞት ቀደም ብሎ ነገሮአቸው ነበር (7:33-34)። አሁን የሚሄድበት ጊዜ እንደደረሰ ሲነግራቸው አዘኑ። ይህ ገዝን መሪያችን፤ ጌታችን ከመካከላችን ተለይቶን ሲሄድ እኛን ምን ይውጠናል? ምንስ እንሆናለን የሚል ጥያቄ በውስጣቸው መጥቶባቸው ሊሆን ይችላል። ወላጅ እንደ ሌላቸው ልጆች (14:18) የሆኑ መሰላቸው።

16:7 እውነት እነግራችኋለሁ፤ እኔ እንድሄድ ይሻላችኋል። እኔ ባልሄድ አጽናኛ ወደ እናንተ አይመጣምና፤ እኔ ብሄድ ግን እርሱን አልዘገኛችኋለሁ። ለደቀ መዛሙርቱም የኢየሱስ መሄድ የተሻለ የሚሆነው ለምንድን ነው? ኢየሱስ ክርስቶስ በምድር በነበረበት ጊዜ በአንድ ጊዜ በአካል በአንድ ቦታ ይገኝ ነበረ። ኢየሱስ ከሄደ በኋላ ግን በሚልከው በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት በአያንዳንዱ አማኝ ውስጥ በምድር ዙሪያ በሁሉም ቦታ ይገኛል። ይህ የእግዚአብሔርን ሥራ ወደ ዓለም ሁሉ ይዞ ለመሄድ ያስችላልና ለደቀ መዛሙርት መልካም ነው።

ጌታ ወደ አባቱ የሚሄደው የተላከበትን ዓላማ ከፈጸመ በኋላ ነው። የተላከበት ዓላማ መጨረሻው በመስቀል ላይ እንዲሞት ስለሆነ ይህ መሆን አለበት። ከሞተ በኋላ ደግሞ በሦስተኛው ቀን ይነሣል፤ ከተነሣም በኋላ ወደ አብ ይሄዳል፤ ከዚያም መንፈስ ቅዱስን ይልካል። ስለዚህ መንፈስ ቅዱስ የሚወርደው ኢየሱስ ክርስቶስ ከከበረ በኋላ ነው (12፡39)። የኢየሱስ ክርስቶስ መከበር በሞቱ፤ በትንሣኤውና በዕርጉቱ ነው።

አጽናችን መንፈስ ቅዱስን የሚልክ እግዚአብሔር አብ ነው (14፡26፤ 15፡26)። እንዲሁም መንፈስ ቅዱስን የሚልክ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው (16፡7)። ስለዚህ መንፈስ ቅዱስን የሚልኩ አብና ወልድ ናቸው።

16፡8-11 እርሱም መጥቶ ስለ ኃጢአት ስለ ጽድቅም ስለ ፍርድም ዓለምን ይወቅላል፤ ስለ ኃጢአት፣ በእኔ ስለማያምኑ ነው፤ ስለ ጽድቅም፣ ወደ አብ ስለምሄድ፤ ከዚህም በኋላ ስለማታዩኝ ነው፤ ስለ ፍርድም፣ የዚህ ዓለም ገዥ ስለ ተፈረደበት ነው። በዚህ ክፍል የመንፈስ ቅዱስን የመውቀስ አገልግሎት (ተግባር) እንመለከታለን። መውቀስ እውነትን መግለጥ ወይም አንድን ሰው ወደ እውነት መምራት ወይም መጋበዝ የሚሰውን ሁሉ ያጠቃልላል። የመንፈስ ቅዱስ የመውቀስ አገልግሎት የሚፈጸመው፡-

- ዓለም ኃጢአተኛ እንደሆነች በመግለጥ (ወይም በማጋለጥ) ነው። ሰዎች ኃጢአተኛ መሆናቸውን ይገልጣል።
- የእግዚአብሔርን ጽድቅ በማሳየት። የእግዚአብሔርን ጽድቅ ሊያሳይ ሰዎች ኃጢአተኝነታቸውን እንዲያውቁ ያደርጋል።
- ከእግዚአብሔር ጽድቅ አንጻር ኃጢአተኝነታቸው የተሰማቸው ሰዎች ንስሐ እንዲገቡ ያደርጋል።

16፡9-10 ስለ ኃጢአት፣ በእኔ ስለማያምኑ ነው። ሰዎች የሚፈጽሙት ትልቁ ኃጢአት በኢየሱስ ክርስቶስ አሰማመን ወይም እርሱን መቃወም ነው (3፡18)። እርሱን የማይቀበሉና የሚቃወሙ ሰዘላሰም ከእግዚአብሔር ተስይተው ይኖራሉ።

16፡9-10 ስለ ጽድቅም፣ ወደ አብ ስለምሄድ፡- መንፈስ ቅዱስ አንዱ የሚገልጠው ነገር የጽድቅ መስኪያ ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን ነው። በምድር ላይ በነበረበት ጊዜ ስለ ጽድቅ ዓለምን የሚወቅሰው ኢየሱስ ክርስቶስ ነበር። እርሱ ወደ አብ ከሄደ በኋላ ዓለምን ስለ ጽድቅ የሚወቅሰው የሚመጣው መንፈስ ቅዱስ ነው። ይህም ጽድቅ የሚገኝ

ው በኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ በማመን እንደሆነ ሊያሳይ ነው።

16፡11 ስለ ፍርድም የዚህ ዓለም ገዥ ስለ ተፈረደበት ነው፡- በኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ሰይጣን የተፈረደበት እንደሆነ መንፈስ ቅዱስ ያስረዳል። ሰይጣን የሰዎችን አእምሮ በማሳወር እና በማታሰል፤ በማደንደን እስከ ጊዜው ድረስ የሚቀጥል ቢሆንም (1ጴጥ 5፡8) እርሱ የተሸነፈና የተፈረደበት የመጨረሻውን ውሳኔ ለማግኘት ተን የሚጠበቅ ጠላት እንደሆነ መገንዘብ ያስፈልጋል (ራክ 20፡2፤ 7-10)።

ሰዎችን ስለ ኃጢአትና ስለ እግዚአብሔር ጽድቅ መውቀስ እንዲሁም ሰይጣን እንደ ተፈረደበት ማስታወቅ መንፈስ ቅዱስ ከወንጌል ስርጭት ጋር በተያያዘ የሚፈጽማቸው ሦስት አገልግሎቶች ናቸው። ሰይጣን የተፈረደበት ጠላት ነው። ስለሆነም የእርሱ ጨስማ በአማኞች ውስጥ ያለውን ብርሃን አያሸንፈውም። ሰይጣን የተፈረደበት እንደሆነ ከሚከተሉት ቁጥሮች አንመለከታለን።

1. «ሰይጣንን እንደ መብረቅ ከሰማይ ሲወድቅ አየሁ» (ሉቃ 1፡18)። ከሰማይ ሰይጣንን የጣለው ትዕቢቱ ነው። ሰዘላሰም ከክብር ወደቀ።
2. «የዚህ ዓለም ፍርድ ደርሷል፤ አሁን የዚህ ዓለም ገዥ ወደ ውጭ ይጣላል» (ዮሐ 12፡31)። በኢየሱስ ክርስቶስ ሞት በሰይጣን ላይ ድል ተገኝቷል።
3. «የዚህ ዓለም ገዥ ስለ ተፈረደበት ...» (ዮሐ 16፡11) በማለት በሰይጣን ላይ ስለ ተላሰፈው ፍርድ ጌታ ይናገራል። ይህም «እርሱ ደግሞ በሞት ላይ ሥልጣን ያለውን በሞት እንዲሸር ይኸውም ዲያብሎስ ነው» (ዕብ 2፡14) ።
4. «በሕይወታቸው ሁሉ በሞተ ፍርሃት በባርነት የታሰሩ የነበሩትን ሁሉ ነፃ እንዲያወጣ በሥጋና በደም እንዲሁ ተካፈሉ» (1ዮሐ 3፡8)። በኢየሱስ ክርስቶስ ሞት ሰይጣን በሞት ላይ የነበረው ሥልጣኑ ተሻረበት።
5. «የዲያብሎስን ሥራ እንዲያፈርስ የእግዚአብሔር ልጅ ተገሰጠ» (1ዮሐ 3፡8)። የኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ምድር መምጣት ዓላማው የሰይጣንን ሥራ በማፍረስ ተፈጸመ። «ያሳታቸውም ዲያብሎስ አውራውና ሀሰተኛው ነቢይ ወደ አሱበት ወደ አሳቱና ወደ ዲኑ ባሕር ተጣለ። ሰዘላሰም እስከ ዘላሰም ቀንና ሌሊት ይሰቃያሉ» (ራክ

20:10):: የመጨረሻው መጨረሻ በዲያብሎስ ላይ ድሉ የሚረጋገጠው ወደ እሳቱ ባሕር በሚጣልበት ጊዜ ነው::

16:12 የምነግራችሁ ገና ብዙ አለኝ፤ ነገር ግን አሁን ልትሸከሙት አትችሉም:: ጌታ ኢየሱስ በምድራዊ አገልግሎቱ የመጨረሻ ጊዜ ላይ ደርሷል:: አቅማቸውን በማየት ስደቀ መዛሙርቱ ያልነገራቸው ነገር አለ:: ደግሞም በገዢው ውስጥ ናቸው:: ስለዚህ የሚነግራቸውን ሁሉ ለመሸከም ይከብዳቸዋል:: ሊያስታውሱትም አይችሉም:: ሆኖም ሊነግራቸው ያስበውን ሁሉ ላይነግራቸው አይቀርም:: ይህን የማያደርገው ግን በሚልከው በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ነው::

16:13 እርሱ የእውነት መንፈስ በመጣ ጊዜ ወደ እውነት ሁሉ ይመራችኋል! የሚሰማውን ሁሉ ይናገራል እንጂ ከራሱ አይነገርምና! የሚመጣውንም ይነግራችኋል:: የእውነት መንፈስ የሆነው መንፈስ ቅዱስ እንዲሁ ሥራው (አገልግሎቱ) ወደ እውነት ሁሉ መምራት ነው:: ኢየሱስ ክርስቶስ ከሄደ በኋላ የሚልከው መንፈስ ቅዱስ ኢየሱስ ክርስቶስ ሊያስተምራቸው የፈለገውን ግን መሸከም ባለመቻላቸው ምክንያት ያዘገየውን እውነት ስደቀ መዛሙርቱ ያስተምራቸዋል! ያሳስባቸዋል:: በሌላ በኩል ደግሞ እውነት ኢየሱስ ስለሆነ ወደ ኢየሱስ ይመራል! እርሱ የተናገረውን ስደቀ መዛሙርቱ ያሳስባል:: ስለዚህ መንፈስ ቅዱስ ለአማኞች መንገድን የሚያሳይ እውነተኛ መሪ ነው:: እርሱ ስለ እውነት ያስተምራል (1ዮሐ 2:20)::

መንፈስ ቅዱስ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ በመመስከር ያጸናል! የሚመጣውንም ይነግራቸዋል:: እዚህ ላይ ማስተዋል የሚገባን ነገር አለ:: ደቀ መዛሙርቱ ከጌታ ጋር የነበሩ! ከእርሱም የተማሩ ቢሆኑም እንኳ ወደፊት የሚመጣውን እንዲተነብዩ ይህ ችሎታ ከራሳቸው የላቸውም! ወይም ይህ ሥልጣን ለእነርሱ አልተሰጣቸውም:: የሚመጣውን ማወቅ መስከታዊ ተግባር ስለሆነ ይህን የሚያውቅ እግዚአብሔር ብቻ ነው:: የሚመጣውን ስደቀ መዛሙርቱ የሚናገር መለኮት የሆነው መንፈስ ቅዱስ ነው::

እዚህም ላይ ልብ አንበል:: ትንቢት መናገር የጸጋ ስጦታ ነው:: ይህ ስጦታ በአዲስ ኪዳን ይሠራል (1ቆሮ 12: 1-14):: ስጦታውን የሚቀበሉ ደግሞ አማኞች ናቸው:: ስጦታው ያላቸው ሰዎች ከመንፈስ ቅዱስ ስምተውና ከእርሱ ጋር ተሰማምተው የሚያገለግሉ ናቸው እንጂ በራሳቸው «ነቢያት» አይደሉም:: በራሳቸው ነገን የሚያውቁና የሚናገሩ አይደሉም:: ስለሆነም ስለሚመጣው ነገር ሰው መታመን መስማትና መደገፍ ያለበት በመንፈስ ቅዱስ ላይ ነው::

16:14-15 እርሱ ያከብረዋል፤ ለእኔ ካለኝ ወስዶ ይነግራችኋልና:: ለአብ ያለው ሁሉ የእኔ ነው:: በዚህ ክፍል ስለ ሥላሴ አካላት አብ፤ ወልድ እና መንፈስ ቅዱስ እንደነታቸውን እንዲሁም ልዩነታቸውን⁶⁹ እናያለን:: መንፈስ ቅዱስ ኢየሱስን ሊያከብር አብንም ማክበሩ ነው:: ኢየሱስ የነገረውን ሲናገር አብ የነገረውን መናገሩ ነው:: በዚህ የህሳብና የዓላማ አንድነትን እናያለን:: መንፈስ ቅዱስ የሚናገረው ከአብ እና ከወልድ የሚወጣውን ነው:: ከአብ የሚወጣው ከወልድ የሚወጣ ማለት ነውና:: እንግዲህ ስለብ የሆነው ሁሉ ሰውልድ ሰለሆነ አብና ወልድ አኩል መሆናቸውን በዚህም እናያለን::

16:16 ጥቂት ጊዜ አለ፤ አታዩኝም! ደግሞም ጥቂት ጊዜ አለ፤ ታዩኝላችሁም፤ እኔ ወደ አብ እሄዳለሁና:: ደቀ መዛሙርት ኢየሱስን የማያዩበት ጊዜ ሞቶ እስከሚነገሩ ያሰው ጊዜ ነው:: የሚያዩት ጥቂት ጊዜ ደግሞ ከትንሣኤ በኋላ ወደ አብ እስከሚያርግበት ፡ሰው ጊዜ ነው:: ከዚያም ወደ አብ ይሄዳል፤ ጌታ ይህን ሲላቸው ከደቀ መዛሙርቱ አንዳንዶቹ እርሶ በርላቸው:- ... ይህ ምንድር ነው? ተባብሱ 16:17:: ስጥቂት ጊዜ የሚለው ምን እንደሆነ አልተረዱትምና ጥያቄ ላይ እያሉ ጌታ እንዲህ ይላቸዋል:- ... እናንተ ታላቅላላችሁ መሾም ታወጣላችሁ! ዓለም ግን ደስ ይለዋል! እናንተ ታዘናላችሁ ነገር ግን ገዢናችሁ ወደ ደስታ ይለወጣል 16:18-20:: ይህ ቀደም ሲል በ16:16 አታዩኝም! ታዩኝላችሁም ካለው ጋር የሚዛመድ አገላለጽ ነው::

የሚያስቅሱበትና መሾ የሚያወጡበት ጊዜ እርሱን የማያዩበት ጊዜ ነው:: በዚያን ጊዜ ዓለም (ኢየሱስን ያሳደዱትና የሰቀሉት) ስሁልጊዜ ያስወገዱት መስላቸው ደስ የሚሰኝበት ጊዜ ነው:: ይሁን እንጂ ገዢናቸው ወደ ደስታ ይለወጣል እንዳለው ደቀ መዛሙርቱ በኢየሱስ ክርስቶስ ከሞት መነሣት ምክንያት ደስ ይላቸዋል:: ይህንም ሲያስረዳቸው:- ሴት በምትወልድበት ጊዜ ወራትዋ ስለ ደረሰ ታዘናላች! ነገር ግን ሕፃን ከወለደች በኋላ ሰው በዓለም ተወልዷልና ስለ ደስታዋ መከራዋን ኋላ አታሰበውም 16:21 በማለት በምሳሌ ይገልጻላቸዋል:: ልትወልድ የተቀረበች ሴት ወራትዋ ስለ ደረሰ ገዢን ላይ ትሆናለች:: ከወለደች በኋላ ግን ገዢዋን ትረላቀሳች! ሕፃን ታቅፋለችና:: እንዲሁ ደቀ መዛሙርቱ ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን ከተነሣ በኋላ ገዢናቸውን ይረላሉ፤ ደስተኞች ይሆናሉ::

⁶⁹ Distinctions

16+22 ደስታችሁንም የሚወስድባችሁ የለም። ጌታ ኢየሱስ አንድ ጊዜ ሞቶ ከተነሣ በኋላ ለዘላለም በሕይወት ይኖራል፤ እንደገና መከራ አይቀበልም፤ አይሞትም። ስለሆነም ከእነርሱ የማይወስድ ደስታ ይኖራቸዋል። መጽሐፍ እንደሚል «ክርስቶስ ከሙታን ተነሥቶ ወደ ፊት እንዳይሞት ሞት ወደ ፊት እንዳይገዛው እናውቃለን። መሞትን አንድ ጊዜ ፈጽሞ ሰጋጢነት ሞቷልና። በሕይወት መኖርን ግን ለእግዚአብሔር ይኖራል» (ሮሜ 6፡9-10)። እንዲሁም 2ቆሮ 2፡17፤ ዕብ 7፡24-25 ይመልከቱ።

16+23 በዚያን ቀን ከእኔ እንዳች እትለምኑም። እውነት እውነት እላችኋለሁ፤ እብ በሰሜ የምትለምኑትን ሁሉ ይሰጣችኋል። ከወውዱ እንደምናገናዝበው በዚያን ቀን ከትንሣኤው በኋላ ኢየሱስ በእብ ቀኝ የሚቀመጥበትና መንፈስ ቅዱስ የሚወርድበት ጊዜ ነው። ያም የደስታ ቀን ነው። ደቀ መዛሙርት እስከ አሁን ጥያቄያቸውን ለኢየሱስ ክርስቶስ ያቀርቡ፤ ስለሚያስፈልጋቸው ይጠይቁትና ይለምኑት ነበረ። በዚያን ቀን ግን የሚጠይቁት አብን ይሆናል። ይህ ጊዜ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ሰማይ ሄዶ በእብ ቀኝ የሚቀመጥበት ጊዜ ነውና አብን በኢየሱስ ስም ይጠይቃሉ። እብ በሰሜ የምትለምኑትን ሁሉ ሲል አብ የሚቀበለውን ጥያቄ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም መጠየቅ ተገቢ መሆኑን ያመለክታል። አብን ደስ የሚያስኘው ጥያቄ እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ (እንደ ቃሉ) የሆነ ልመና ሲሆን ነው። እንደዚሁም 14፡13-14 እና 15፡7ን ይመልከቱ።

እዚህ ላይ እግዚአብሔር አብን መጠየቅ በቀጥታ ያስ ሌላ መካከለኛ (ወይም አማላጅ) የሚደረግ እንደሆነ ማስተዋልም ይጠቅማል። እግዚአብሔር አብን ለመጠየቅ በሌላ «አማላጅ» በሚሆን ሰው በኩል ማሰፍ አያስፈልገንም።

16+24 ደስታችሁ ፍጹም እንዲሆን ለምኑ ትቀበሉማላችሁ። ጸሎት ደስታን ያመጣል። ደስታ ከጸሎት ጋር የተያያዘ ነው። የሚጸልይ ሰው ደስተኛ ሰው ነው። ደስታን የሚስጥ እግዚአብሔር ነውና። ደስታ የመንፈስ ፍሬ ነውና። ደቀ መዛሙርቱ እንዲጠይቁ ጌታ ያስተምራቸዋል፤ ያበረታታቸዋል። እንዲሁም በ1ዮሐ 5፡13-15 ያለውን ይመልከቱ።

16+25 ይህን በምሳሌ ነገራችኋለሁ። ስለሚመጣው ጊዜ ሰደቀ መዛሙርት በቀጥታ በነገራቸው የሚከብዳቸው ነገር ነው። የምነገራችሁ ገና ብዙ አለኝ ነገር ግን አሁን ልትሸከሙት እትችሉም 16+12 ብሏቸዋልና። ስለዚህ በምሳሌ ይነገራቸው ነበር። ሆኖም ስለ

አብ ለእናንተ በግልጽ የምናገርበት እንጂ ከዚያ ወዲያ በምሳሌ የማልናገርበት ሰዓት ይመጣል 16+25 እላቸው። ያ ሰዓት ጌታ ከትንሣኤ በኋላ ሰደቀ መዛሙርቱ የገለጠላቸውና ያስረዳቸውንም ያመለክታል (ለምሳሌ 20፡19-23)።

16+26-27 በዚያን ቀን በሰሜ ትለምናላችሁ፤ እኔም ስለ እናንተ አብን እንድለምን የምላችሁ አይደለሁም፤ እናንተ ስለወደላችሁኝ ከእግዚአብሔርም ዘንድ እኔ እንደ ወጣሁ ስለመናችሁ አብ እርሱ ራሱ ይወዳችኋልና። የደቀ መዛሙርቱ ኢየሱስ ክርስቶስን መወደድ አብ እንደላከው ወይም ከአብ እንደ መጣ ማመናቸው ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ከአብ ዘንድ እንደመጣ ማመን ማለት እግዚአብሔር እንደላከው ማመን ስለሆነ አብ እርሱ ራሱ ይወዳቸዋል። እንዲሁም በዚያን ቀን በሰሜ ትለምናላችሁ፤ እኔም ስለ እናንተ አብን እንድለምን የምላችሁ አይደለሁም፤ ሲል ወደ አብ በቀጥታ ለመግባት እኛ እንደተፈቀደልንም ያመለክታል። ስለሆነም ይህን በቀጥታ ወደ አብ ለመግባት (ጥያቄ ለማቅረብ) የተፈቀደውን በር ደቀ መዛሙርት እንዲጠቀሙበት ያስተምራቸዋል።፡፡ እንዲሁም በዕብ 10፡19-25 ያለውን ይመልከቱ።

ከእግዚአብሔርም ዘንድ እኔ እንደ ወጣሁ የሚለው ቀደም ሲል በ15፡26 ላይ «ከአብ የሚወጣ የእውነት መንፈስ» ከሚለው ጋር ተመሳሳይነት አለው። ኢየሱስ ክርስቶስ ከእግዚአብሔር ዘንድ ወጣ፤ መንፈስ ቅዱስም ከአብ የሚወጣ የእውነት መንፈስ ነው። ይህም ወልድ ከአብ ዘንድ እንደ መጣ፤ መንፈስ ቅዱስም ከአብ ዘንድ እንደ መጣ የሚያመለክት ቃል ነው። ቀጥሎ ከአብ ወጥቼ ወደ ዓለም መጥቻለሁ ደግሞ ዓለምን እትዋለሁ ወደ አብም እሂዳለሁ 16+28 የሚለው ይህንን ያብራራዋል። ከአብ መውጣት ማለት ከአብ ዘንድ መምጣት ነው። ዓለምን እትዋለሁ የሚለው ወደ ቀደም ክብሩ ወደ አብም መመለሱን ያመለክታል። ወደ ዓለም መጥቻለሁ የሚለው ደግሞ ስዎች ወደሚኖሩበት ደኅንነት ለመስጠት መምጣቱን ይገልጻል።

፡፡በእዲሱ መደበኛ ትርጉም፡- «በዚያ ቀን በሰሜ ትለምናላችሁ፤ ይህም በእናንተ ፈንታ አብን አለምናለሁ ማለቱ አይደለም» ይላል።

፡፡ ይህ ማለት ታዲያ በሮሜ 8፡34 እና ዕብ 7፡25 ኢየሱስ ክርስቶስ አማላጅ እንደሆነ ከተገለጠው ጋር ይቃረናል ማለት አይደለም። እኛ አባታችንን (አብን) አንለምናለን፤ ኢየሱስ ደግሞ ስለ እኛ ያማልዳል ማለት አንጂ።

፡፡ ከአብ ወጥቼ የሚለው Came from the Father, NIV. ይህም ሥጋ መልበሱን incarnated, He became a human being የሚለውን ትርጉም ይይዛል።

ይህን ሲናገር ራሳቸው ደቀ መዛሙርቱ፡- እነሆ፥ አሁን በግልጽ ተናገራለሁ በምሳሌም ምንም እትነገርም 16፥29 አሉት፡፡ ምክንያቱም ወደ እብ መሄዱ መሆኑን በግልጽ እየነገራቸው ሰላ ነበረ ነው፡፡ ቀጥሎም፡- ሁሉን አንድታውቅ ማንምም ሊጠይቅህ አንዳትፈልግ አሁን እናውቃለን፤ ስለዚህ ከእግዚአብሔር ዘንድ እንደ ወጣህ እናምናለን እሉት 16፥30፡፡ እንዲህ የሚሉት ለምሳሌ በ16፥19 ላይ ኢየሱስም ሊጠይቁት እንደወደዱ አውቆ እንዲህ አላቸው እንደሚል በሀሳባቸው ያሰውን ሁሉ ማወቁን ተረዱ፡፡ ሰው ሊጠይቅህ እያስፈልገውም እንተ ሁሉን ታውቃለህ ማለት ነው፡፡ ሁሉን እንድታውቅ ሲሉትም ወደፊት ስለሚሆነው ሁሉ ይነግራቸው ነበርና በሰው ዘንድ የማይታወቀውን እርሱ ስለነገራቸው ጭምር ነው፡፡ ደቀ መዛሙርቱ እ.የሱስ ሁሉን የሚያውቅን እንደሆነ ተገነዘቡ፤ ለመለኮትነቱ እርግጠኛ ሆኑ፤ ከእግዚአብሔር ዘንድ እንደ ወጣ እመኑ ማለት ነው፡፡

16፥32 እነሆ፥ እያንዳንዳችሁ ወደ ቤት የምትበታተኑበት እኔንም ለብቻዬ የምትተረጎቡበት ሰዓት ይመጣል፥ አሁንም ደርሶአል፤ ነገር ግን አብ ከእኔ ጋር ስለሆነ ብቻዬን አይደለሁም፡- እንዳለውም እይሁድ በጌቲሰማኒ ጌታን በያዙት ጊዜ ደቀ መዛሙርቱ ጥለውት ተበተኑ (ማቴ 26፡56፤ ማር 14፡50)፡፡ ጥለውት መበተናቸው በዘካ 13፡7 የተነገረውን «እረኛውን ምታ፡ በጎቼም ይበተናሉ» የሚለውን ያሳስባል፡፡ ደቀ መዛሙርቱ ጥለውት ቢጻዱም እርሱ ግን ብቻውን አልነበረም፤ እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር ነበርና፡፡

ክርስቲያን ምንጊዜም ቢሆን ብቸኛ አይሆንም፡፡ ሰው በሌላበት ቦታም እንኳ ቢሆን እግዚአብሔር ግን ከእርሱ ጋር አለ፡፡ ደቀ መዛሙርቱ ጌታን ጥለውት እንደሄዱ በመከራ ሰዓት ወገኖች ሁሉ የሚከዳቸውና ክርስቲያኖች ሰብቻቸው የሚሆኑበት ጊዜ ይመጣል፡፡ በዚያን ጊዜ ሁሉ ግን እግዚአብሔር ከእነርሱ ጋር ይኖራል፡፡

16፥33 በእኔ ሳላችሁ ሰላም እንዲሆንላችሁ ይህን ተናገራችኋለሁ፡፡ በዓለም ሳላችሁ መከራ አለባችሁ፤ ነገር ግን አይዘለችሁ፤ እኔ ዓለምን አሸንፌዋለሁ፡፡ ደቀ መዛሙርት በዓለም ውስጥ የሚገኙ በክርስቶስ የሚያምኑ ሰዎች ናቸው፡፡ በእኔ ሳላችሁ የሚለው የሚያመለክተው በክርስቶስ ማመንን፤ በእርሱ መኖርንና የእርሱ መሆኑን ነው፡፡ በዓለም ሳላችሁ ሲል ደግሞ በሥጋ በምድር ላይ መኖርን፤ መመሳለስን ያሳያል፡፡

ክርስቲያኖች በዓለም ውስጥ የሚገኙ የክርስቶስ የሆኑ ሰዎች ናቸው፡፡ በዓለም ውስጥ እየኖሩ ከዓለም ስላይደሉ (የክርስቶስ ስለሆኑ) መከራ አለባቸው፡፡ ክርስቶስን ያልተቀበሉት ዓለም የእርሱ የሆኑትንም ታላቋቸዋለች፡፡ በስደት ውስጥም ቢሆን የጌታ ምክር አይዘለችሁ ነው፡፡ ይህ አይዘለችሁ የሚለው ቃል የሚወጣው ዓለምን ካሸነፈው በክርስቶስ እ.የሱስ ነው፡፡ ተስፋው ሙሉ ነው፡፡ በእርሱ ወገን ያሉት በአሸናፊው መሪነት ሥር ሰላሉ እርሱ አሸንፏልና እነርሱም አሸናፊዎች ናቸው፡፡ ከሚሆነው ነገር የተነሣ ሰላማቸው እንዳይወሰድ፤ የማታ ማታ በጌታ ድሉ የእነርሱ መሆኑን እንዲያውቁ ይነግራቸዋል፡፡ ስለዚህ ደስታቸው ፍጹም ይሆን ዘንድ እንዲሰማኑ አስተምርእቸዋል፡፡

ጌታ በፊቱ ያለውን መከራውንና ትንሣኤውን ሲያስብ፤ ገና በፊቱ ያለ ቢሆንም እንዳለቀ አድርጎ ይናገራል፤ አሸንፌዋለሁ ይላልና፡፡ አዎ ክርስቲያኖች አይዘለችሁ፡ ይህ ቃል የመጣው ዓለምን ካሸነፈ ከኢየሱስ ክርስቶስ ነው፡፡ ስለዚህ ሰላማችሁ በእርሱ ይጠዛ፡፡ አሜን፡፡

⁷³ omniscient

ምዕራፍ አሥራ ሰባት

ምዕራፍ አሥራ ሰባት የኢየሱስ ክርስቶስን የምልጃ ጸሎት የያዘ ምዕራፍ ነው። ከአብ ጋር ስለ ደቀ መዛሙርቱና በእጠቃላይ እርሱን ስለሚከተሉት ሁሉ ያደረገውን ጸሎት እንመለከታለን። ከጌታ በጸሎት ጉልህ ሆነው የሚወጡት ሦስት ነጥቦች፡- ወደ አባቱ ለመመለስ ያለው ፍላጎት ወይም ናፍቆት፤ ደቀ መዛሙርቱ በዓለም እያሉ ከክፉ የተጠበቁ እንዲሆኑና አማኞች ሁሉ አንድ እንዲሆኑ ነው።

በምዕራፉ ውስጥ እንደምናስተውለው ዓለም የሰይጣን ኃይላት ከቅዱሳን ጋር የሚዋጉባት የውጊያ ቦታ ነች። ሰይጣንና ሠራዊቱ የክርስቶስ የሆኑትን እጅግ ስለሚጠሉ በዚህ ጥላቻ በተሞላበት ዓለም ውስጥ የሚኖሩ ደቀ መዛሙርቱን እግዚአብሔር በሰላም እንዲጠብቃቸው ጌታ ይጸልያላቸዋል። ከክፉው የሚጠብቃቸው እነርሱን በመለየት (ወይም በመቀደስ)፣ በማንጸትና በእርሱ እውነት አንድ በማድረግ ነው።

17፡1-2 አባት ሆይ፥ ሰዓቱ ደርሶአል፤ ልጄህ ያክብርህ ዘንድ፥ በሥጋም ሁሉ ላይ ሥልጣን አንደ ሰጠኸው፥ ለሰጠኸው ሁሉ የዘላለምን ሕይወት ይሰጣቸው ዘንድ ልጄህን አክብረው። በቀደሙት ምዕራፎች እንዳየነው ጌታ ሲናገር ሰዓቱ ወይም ጊዜው ገና አልደረሰም ሲል ነበረ (2፡4፤ 7፡6፤ 8፡30፤ 8፡20)። ጌታ ይህ እስኪሞላ ድረስ ሲጠብቅ ነበር። ይህ ሰዓት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መከራ የሚቀበልበት፣ የሚሞትበት ሰዓት ነው። ጌታ የሚከብርበት ሰዓት ስለ ሞላ (13፡31) አባት ሆይ፥ ሰዓቱ ደርሶአል አለ። ሰዓቱ ስለደረሰም ልጄህ ያክብርህ ዘንድ ... ልጄህን አክብረው ይላል። ይህም በእርሱ ለሚያምኑት ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲሰጣቸው ነው። አጠቃላይ ግቡም ለአብ ክብር ይሆን ዘንድ ነው።

ልጄህን አክብረው ብሎ የሚጠይቀው መጀመሪያ ወደ ነበረበት ክብሩ (ፊል 2፡5-11) እንዲመልስው ነው። እግዚአብሔር አብ ለልጁ ለኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋ ሁሉ ላይ ሥልጣንን ሰጥቶታል። ያም ሥልጣን በእርሱ ለሚያምኑ ሰዎች ሁሉ የዘላለም ሕይወትን መስጠት ነው። እሁን ከአብ የተሰጠውን ሥራ ጨረሰ። የዘላለምም ሕይወት መስጠት በሙላት የሚፈጸመው ኢየሱስ ክርስቶስ ሲከብርና በአብ ቀኝ

ሲቀመጥ ነው። ስለዚህ የኢየሱስ ጸሎት ለእነዚህ ሰዎች የዘላለም ሕይወትን ይሰጣቸው ዘንድ ከጥንት በነበረ መኖሪያው እንዲያከብረው አብን የሚጠይቅ ነው።

17፡3 እውነተኛ አምላክ ብቻ የሆንህ አንተ የላክኸውንም ኢየሱስ ክርስቶስን ያውቁ ዘንድ ይህች የዘላለም ሕይወት ናት። በዚህ ቁጥር መሠረት የዘላለም ሕይወት ማለት እውነተኛ አምላክ ብቻ የሆነውን እግዚአብሔርን ማወቅ እንዲሁም እርሱ የላከውን ኢየሱስ ክርስቶስን ማወቅ ነው። ማወቅ የሚለው ቃል ማመንና በእመነት መኖርንም የሚያጠቃልል ቃል ነው።

እውነተኛ አምላክ ብቻ የሆነው ማን ነው? ይህ እውነተኛው አምላክ ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን የላከ አምላክ ነው። ከእርሱ ሌላ እውነተኛ አምላክ የለም። እውነተኛ አምላክ አንድ ብቻ ነው። ብቻ የሆንህ የሚለው እውነተኛው አምላክ አንድ ብቻ መሆኑን ያስገነዝባል። ይህ እውነተኛ አምላክ በእርሱ ለሚያምኑ ሁሉ የዘላለምን ሕይወት እንዲሰጥ ኢየሱስ ክርስቶስን የላከው ነው። ከዚህ ሌላ እውነተኛ አምላክ የለም። ስለዚህ የዘላለም ሕይወት የሚገኘው፡-

1. እውነተኛ አምላክ የሆነውን የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስን አባት እግዚአብሔርን በማወቅ፤
2. ይህ እውነተኛ አምላክ የላከውን ኢየሱስ ክርስቶስን በማወቅ ነው።

በተመሳሳይ ሁኔታ ማቴ 11፡27፡- «ሁሉ ከአባቴ ዘንድ ተሰጥቶኛል፤ ከአብ በቀር ወልድን የሚያውቅ የለም፤ ከወልድም በቀር ወልድም ሲገለጥለት ከሚፈቅድ በቀር አብን የሚያውቅ የለም» ይላል። እውነተኛ የክርስትና እምነት አብንና ወልድን በማወቅ የሚገኝ እምነት ነው።

በምድር ላይ ከሚገኙ በጣም ብዙ «ሃይማኖቶች» የዘላለም ሕይወትን የሚያስገኘው ትክክለኛው የትኛው ነው? የሚል ጥያቄ ሰዎች ሊያነሱ ይችላሉ። ስዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ መልስ ግልጽ ነው።

- እውነተኛው አምላክ አንድ ብቻ ነው (17፡3)።
- ይህ እውነተኛው አምላክ ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን የላከ ነው። ከዚህ ሌላ እውነተኛ አምላክ የለም።

- እንዲሁም የዘላለም ሕይወት ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ የሚለጥ ስጦታ ነው።
- ይህን የዘላለም ሕይወት እንዲሰጥ ከእግዚአብሔር ዘንድ ሥልጣን የተሰጠው ኢየሱስ ክርስቶስ ስለሆነ የዘላለም ሕይወት የሚቀበል ሰው ኢየሱስ ክርስቶስ የሰጠው ሰው ብቻ ነው።
- የዘላለም ሕይወት የመቀበያውም መንገድ ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ በማመን ነው።

እንገንዲህ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረው እውነት ይህ እንደሆነ መገንዘብና በዚህ መሆኑ እውነትን ማወቅ ነው።

17፡4 እኔ ሳደርገው የሰጠኸኝን ሥራ ፈጽሜ በምድር አከበርሁ፡፡ ጌታ ኢየሱስ በምድር እያለ አብን ያከበረው እንዲሠራው የሰጠውን ሥራ በመፈጸም ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ምድር ሲላክ (ሥጋ ሲለብስ) የተሰጠው ሥራ ነበረው። ያንን ሥራ በመፈጸሙ የላከውን አከበረው። ይህ ሥራ የተፈጸመው በኢየሱስ ክርስቶስ የመስቀል ሞት ነው። ስለዚህ በፊቱ ያለውን የመስቀል ሞት በማሰብ ያንም እንደሚፈጽመው በማወቅ ፈጽሜ በምድር አከበርሁ ይላል።

እዚህ ላይ እግዚአብሔርን ስለማክበር የሚቀርልን ትልቅ ትምህርት አለ። ሰው በሕይወቱ እግዚአብሔርን የሚያከብረው እንዴት ነው?

እግዚአብሔርን የማክበሪያው አንዱና ትልቁ መንገድ እርሱ የሰጠውን ሥራ መሥራትና መፈጸም ነው። ይህም የሚሆነው እርሱ ዓዘጋጀው መንገድ መስመርን ጠብቆ በመሮጥና ወደ ፋጽሜም በመድረስ ነው። ከፋጽሜ የሚያዘናጉ፣ ከመስመር የሚያስፀጡ በርካታ ነገሮች በሕይወት ሊመጡ ይችላሉ። አንዳንድ ጊዜም መልካም የሚመስሉ ነገሮች ይገኛሉ። እግዚአብሔርን በሕይወቱ ለማክበር የቆረጠ ሰው ግን እርሱ የሰጠውን ሥራ ወደም አገልግሎት በመፈጸም ያከብረው ዘንድ ሁልጊዜ ዓዳኖቹን በመንገዱ ላይ ያደርጋል። ፋጽሜንም እንደ ጌታ ኢየሱስ በትዕግሥት ሮሶ ይጨርሳል (ዕብ 12፡1-2)።

17፡5 አሁንም፡ አላት ሆይ፡ ዓለም ሳይፈጠር በአንተ ዘንድ በነበረኝ ክብር አንተ በራስህ ዘንድ አከብረኝ፡፡ ቃል የሆነው እግዚአብሔር ዓለም ሳይፈጠር በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ። እርሱ እግዚአብሔር ነውና ሥጋ ከመልሰሱ በፊት በእግዚአብሔር ዘንድ በክብር ይኖር ነበር (ዮሐ 1፡18)። እርሱ ከአብርሃምም በፊት ነበርና (8፡58)። ጊዜው ሲደርስ ከሴት ተወለደ (ገላ 4፡4)፤ ሥጋም ለበለ፣ ከሰማይ ወረደ (ዮሐ

3፡13)፤ ክብርን ትቶ መጣ (ፊል 2፡5-11)፤ በራሱ ፈቃድ ወደ ምድር ሲመጣ ክብርን ተወ።

አሁን የሚጸልየው ዓለም ከመፈጠሩ በፊት ወደ ነበረው ክብር አብ እንዲመልሰው ወይም በእርሱ ዘንድ እንዲያከብረው ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ይህ ጥያቄው እንደተመሰሰለት እስጢፋኖስ ኢየሱስን በአብ ቀኝ ቆሞ እንዳየው ከገለጸው (ሐዋ 7፡56) እንረዳለን።

እዚህም ላይ በአንተ ዘንድ በነበረኝ ክብር አንተ በራስህ ዘንድ አከብረኝ ከሚለው የምናስተውለው ሌላ ትልቅ እውነት አለ። ክብር ያለው የት እንደሆነ እናስተውላለን። ክብር ያለው የክብር ጌታ በሆነው እግዚአብሔር ባለበት ቦታ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ እንዲከብር የጠየቀው በእግዚአብሔር ዘንድ ነው። እግዚአብሔር ባለበት ቦታ ክብር አለ፤ መክበርም አለ። ብርሃን የሚገኘው ብርሃን ባለበት (በበራበት) ቦታ እንደሆነ ሁሉ መንፈሳዊ ክብርም የሚገኘው እግዚአብሔር በተገኘበት ቦታ ነው። እግዚአብሔር ባልተገኘበት ክብር የለምና። እግዚአብሔር ያለው ለው የከበረ ሰው ነው።

17፡6-7 ከዓለም ለሰጠኸኝ ለዎች ለምህን ገለጥሁላቸው፡፡ የአንተ ነበሩ ለእኔም ሰጠሃቸው፤ ቃልህንም ጠብቀዋል፡፡ የጠኸኝ ሁሉ ከአንተ እንደሆነ አሁን ያውቃሉ። እነዚህ ለዎች አብ ለእርሱ የሰጣቸው ደቀ መዛሙርቱ ናቸው (15፡19)። ለእነዚህ ኢየሱስ ያደረገው ስሙን መግለጥ ነው። ለምህን ገለጥሁላቸው እንደሚል። ይህ ማለት የእግዚአብሔርን ማንነት ለደቀ መዛሙርቱ አስተዋወቀ፤ እንዲሁም ኢየሱስን ማየት አብን ማየት እንደሆነም አስተማረ (1፡18)። እነርሱ ደግሞ ቃሉን ተቀበሉ፤ በመጠበቅም ታዘዙ። በተገለጠላቸው እውነት ለመኖር ፈቃደኞች ሆኑ።

17፡8 ከአንተም ዘንድ እንደወጣሁ በእውነት እውቁ፤ አንተም እንደ ላከኸኝ አመኑ፡፡ ደቀ መዛሙርቱ ያደረጉት ቃሉን መቀበል፤ ኢየሱስ ከአብ ዘንድ እንደወጣ (እንደመጣ) ማወቅና ከአብ የተላከ መሆኑን ማመን ናቸው። ደቀ መዛሙርቱ ጌታ ኢየሱስ የተናገረውን ቃል ከእግዚአብሔር ዘንድ እንደ መጣ አድርገው ተቀበሉት። ከዚህም የተነሣ ኢየሱስ ክርስቶስ በአብ የተላከ እንደሆነ አመኑ (16፡28-30)። በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምን ሰው ክርስቶስ በአብ እንደተላከ ያመነ ሰው ነው።

17፡9 እኔ ስለ እነዚህ አለምናለሁ፤ ስለ ዓለም አልለምንም ስለ ለጠኸኝ እንጂ፤ ያንተ ናቸውና፡፡ እግዚአብሔር ዓለሙን ሁሉ እንደሚወድ

የታወቀ ነው (3:16)። ልጁንም ወደ ዓለም የላከው ዓለምን ስለሚወድ ነው። ጌታ በዚህ ላይ በተለይ የሚጻልየው ከአብ ስለ ተሰጡት ስለ እነዚህ ደቀ መዛሙርቱ ነው። የሚጻልይላቸውም ስለ ጥበቃ (17:11) እና ስለ መቀደስ (17:17) ነው።

17:10 የእኔም የሆነ ሁሉ የእንተ ነው የእንተውም የእኔ ነው፤ እኔም ስለ እነርሱ ከብሬአለሁ። በዚህ ኢየሱስ ክርስቶስ ከአብ ጋር ያለውን እንድንተና እኩልነት እናያለን። እነዚህ ሰዎች የጌታ ደቀ መዛሙርት ተብለው የሚጠሩት ናቸው። እነርሱ ግን የእብም ናቸው። ስለዚህ እነርሱ የእብም የወልድም ናቸው። ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ አብ ከተመለሰ በኋላ የሚከብረው ስለ እነርሱ ነው። እነዚህ ደቀ መዛሙርት የኢየሱስ ክርስቶስን ማንነት ወደፊት በእርሱ ለሚያምኑት ሁሉ እየገለጹ የሚቀጥሉ ናቸው።

17:11 ከዚህም በኋላ በዓለም አይደለሁም፤ እነርሱም በዓለም ናቸው፤ እኔም ወደ እንተ እመጣለሁ። ቅዱስ አባት ሆይ፤ እነዚህን የሰጠኸኝን እንደ እኛ እንድ እንዲሆኑ በለምህ ጠብቃቸው። ኢየሱስ ወደ አባቱ ሲመለስ ደቀ መዛሙርቱን በምድር ትቷቸው ነው የሚሄደው። ክርስቶስን ያልተቀበሉት ዓለም እነዚህን ደቀ መዛሙርቱን ስለማትቀበል ታላቋቸዋል። ስለዚህ በዓለም የሚሆንበት ጊዜ አብቶቹ ወደ አባቱ ስመመለስ ስዓቱ ስለደረሰ የሚጻልየው እነዚህ ደቀ መዛሙርት የተጠበቁ እንዲሆኑ ነው። የመጠበቂያው መንገድ በእንድንተ ነው። የእንድንተ ምሳሌ (ወይም ሞዴል) ደግሞ በእብና ወልድ መካከል ያለው እንድንተ ነው። የሚጠበቁትም በስሙ ነው።

ጌታ ሲጻልይ በስሙ ከመጠበቅ ጋር አብን ቅዱስ አባት ሆይ ብሎ መጥራቱ የእግዚአብሔር ስም ቅዱስ (የተሰየ) መሆኑን ያሳስበናል። **ቅዱስ** የእግዚአብሔርን የቅድስና ባሕርይ ሲያመለክት **አባት** ደግሞ በእርሱና አብ መካከል ያለውን የዘላለም የፍቅር ተዛምዶ ይገልጻል።

የእግዚአብሔር ስም አርሱነቱን ይገልጣል። የእግዚአብሔር ሥልጣን በስሙ ውስጥ አለ። ስሙ ይጠብቃል **በለምህ ጠብቃቸው** እንዳለ። «የእግዚአብሔር ስም የጸና ግንብ ነው፤ ጸድቅም ወደ አርሱ ሮጦ ከፍ ከፍ ይላል» (ምሳ 18:10)።

ጌታ ከዚህ ለደቀ መዛሙርቱ ከጸለየው ጸሎት ስለ ጥበቃ⁷⁴ ትልቅ ትምህርት እናገኛለን። በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ «የሚጠበቅህ አይተኛም» (መዝ 121:3)፤ «እግዚአብሔር አረኛዬ ነው» (መዝ 23:1)፤

«እንተ ስላጠርህበት ነው» (ኢዮ 1:10) የሚሉትን እናገኛለን። በእርግጥም በእርሱ ለሚታመኑት እግዚአብሔር እረኛቸው፤ አጥራቸው፤ ጠባቂያቸው ነው። ክፉው አልፎ እንዳይገባና ጉዳትም እንዳያደርስ ሌት ተቀን ጥበቃው በሕዝቡ ዙሪያ አለ። ፈርዖን እስራኤላውያንን ባላደዳቸው ጊዜ እግዚአብሔር በምድረ በዳ በእሳት ዐምድ ጠብቋቸዋል። የእሳቱ ዐምድ በእነርሱ በኩል ብርሃን ሲሰጥ በግብጻውያን በኩል እሳት (ወይም የሚያስፈራ አጥር) ሆኖ እስራኤላውያንን ጠብቋል። የእግዚአብሔር ጥበቃ በሕዝቡና በሌላው መካከል በመግባት ይሰያልና። ሌላው ወደ ሕዝቡ እንዳይመጣ አጥር ይሆናል።

በእግዚአብሔር ጥበቃ ውስጥ ለመቆየት የሚፈልግ ሰው የጠባቂውን ቅዱስነት መዘንጋት የለበትም። እግዚአብሔር ቅዱስ ነውና በእርሱ ጥበቃ ውስጥ ሊሆኑ የሚወዱ ሁሉ እርሱን እንዲፈሩትና በቅድስናም እንዲኖሩ ይጠብቃል። በስሙ የተቀደሱትን እግዚአብሔር ይጠብቃቸዋል። በሌላም በኩል ክፉው ማን በእግዚአብሔር ጥበቃ ውስጥ እንዳለና ማን ደግሞ አጥሩን እንዳፈረሰ ያውቃል።

ክፉው በጥላቸውና በዓለም ገዢነቱ አጥሩን አልፎ አንዳች ጉዳት እንዳያደርስባቸው የእግዚአብሔር ጥበቃ በእርሱ በሚያምኑት ዙሪያ እንዲሆን ነው። ይህም አያንዳንዱ በወይን ግንዱ ላይ የተጣበቀው ቅርንጫፍ (አማኝ) በየቀኑ በሰላም እንዲኖር፤ በእረፍት እንዲሆን፤ ተዘልሎ እንዲቀመጥ ዋስትና ይስጠዋል። ይህ ጥበቃ የተያያዘው ከደቀ መዛሙርት መቀደስ ጋር ነው። አለመቀደስ የጥበቃን አጥር ያፈርሳል። እግዚአብሔርን አለማክበር፤ በቅድስና አለመመላለስ ጥበቃው እንዲነሣ ልቅ፤ ክፍት፤ የተደፈረ እንዲሆን ያደረጋል። ስለዚህ የጥበቃው አጥር ሁልጊዜ በአያንዳንዱ ሰው ዙሪያ እንዲሆን መቀደስ አስፈላጊ ነው።

በእብና በወልድ መካከል ያለው እንድንተ ፍጹም ኅብረት ነው። አንድ ሀሳብ አንድ ዓላማ እንዳላቸው ሁሉ ቅዱሳንም እግዚአብሔርን ለማገልገልና ለማክበር እንዲህ ዓይነቱ እንድንተ ይኖራቸው ዘንድ እንደ እኛ አንድ እንዲሆኑ በማለት አብን ይጠይቃል። እንዲኖራቸው ይጻልይላቸዋል። ይህ ከማናቸውም የእንድንተ ዓይነቶች ሁሉ ጠንካራ የሆነና ፍጹምነት ያለበት እንድንተ ነው። የጌታ ጸሎት እንግዲህ በእብ፤ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ መካከል በሦስትነት ውስጥ ያለው እንድንተ በደቀ መዛሙርት መካከልም እንዲኖር ነው።

17:12 ከእነርሱ ጋር በዓለም ሳለሁ የሰጠኸኝን በለምህ እኔ እጠብቃቸው ነበረ፤ ጠበቅኳቸውም። እነዚህ ደቀ መዛሙርት ከዓለም ስለኢየሱስ የተሰጡ ናቸው (17:6)። መልካሙ እረኛ ኢየሱስ ክርስቶስ

⁷⁴ Protection

በዓለም ላለ ሲጠብቃቸው ነበር። የእርሱ የሆኑትን ከእጁ ማንም አያወጣቸውም (10:29)። እሁን ግን ከምድር ወደ አብ የመሄጃው ጊዜ ስለ ደረሰ ጥበቃውን ለአብ ያስረክባል።

17:12 መጽሐፉም እንዲፈጸም ከጥፋት ልጅ በቀር ከእነርሱ ማንም አልጠፋም። ኢየሱስ በሰሙ እንዲጠብቃቸው ከተስጢት መካከል ይሁዳ በኢየሱስ ክርስቶስ ጥበቃ ሥር መቆየትን ያልወደደ ሰው ነው። በዚህም በመዝ 41:9 የተነገረው ቃል ተፈጸመ። ይሁዳ ከደቀ መዛሙርቱ እንዴት እንዲሆን መመረጡና ይህን ጥበቃ ትቶ የራሱን መንገድ መምረጡ (ሐዋ 1:24) በእግዚአብሔር ፍጹም ሥልጣንና በሰው ምርጫ መካከል ያለውን ሚዛን ያሳየናል። እግዚአብሔር ፍጹም ሥልጣን አለው፤ ለው ደግሞ ነፃ ምርጫ ተሰጥቶታል።⁷⁵

17:13 አሁንም ወደ እንተ እመጣለሁ፤ በእነርሱም ዘንድ ደስታዬ የተፈጸመ እንዲሆንላቸው ይህን በዓለም እናገራለሁ። ከሞትና ትንሣኤ በኋላ ወደ እብ ሲያርግ ደቀ መዛሙርቱ ፍጹም (ሙሉ) ደስታ እንዲኖራቸው ይጻልያል። የደቀ መዛሙርቱ ደስታ ፍጹም የሚሆነው ጌታ ከተነሣ በኋላ የተናገረው ሁሉ እንደተፈጸመና የለጣቸውም የዘላለም ሕይወት ተስፋ እርግጠኛ እንደሆነ ሲመሰክሩ ነው። ያን ጊዜ ደስታቸው ፍጹም ይሆናል። ከተነሣ በኋላ ደስታቸው ፍጹም እንዲሆን ይህንን የሚነግራቸው ከመሞቱና ከመነሣቱ በፊት ነው። በዮሐንስ ወንጌል ስለ ደስታ ቀደም ሲልም በ15:11፤ 16:24፤33 ተመልክተናል። የደስታ ምንጩ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር የጠበቀ ንብረት ማድረግ ነው።

17:14 እኔ ቃልህን ሰጥቻቸዋለሁ፤ እኔም ከዓለም እንዳይደለሁ ከዓለም አይደሉምና ዓለም ጠላቸው። ቀደም ሲልም የለጠኸኝን ቃል

⁷⁵ The place of Judas among the disciples and his choice to betray Jesus highlight the balance that we find throughout the Bible between the awesome sovereignty of God and the freedom he allows people to exercise. We would tip the balance toward error if we would say that Jesus intentionally withheld his protection of Judas to expose him to the temptation of Satan so that the betrayal could happen. We would also be in error if we would say that the temptation of Satan was stronger than Jesus' ability to protect Judas. Judas was not a puppet or a string. Judas shared the protection offered by the presence of Jesus all during their time together. Judas made his decision to betray Jesus, and by so doing he removed himself from Christ's protection. He passed the point of no return and thereby fulfilled the scriptural prediction. *Ibid.* p.341.

ሰጥቻቸዋለሁና እነርሱም ተቀበሉት 17:8 በማለት ተናግሯል። አሁንም ቃልህን ሰጥቻቸዋለሁ ይላል። ኢየሱስን ያልተቀበለች ዓለም የኢየሱስ የሆኑትን ይህን ቃል የተቀበሉትን ልትወዳቸው እትችልም። ስለሆነም በምትጠላቸው ዓለም ውስጥ እየኖሩ የተጠበቁ እንዲሆኑ ከክፉ እንድትጠብቃቸው እንጂ ከዓለም እንድታወጣቸው አልለምንም **17:15** እያለ ይጻልይላቸዋል።

17:16 እኔ ከዓለም እንዳይደለሁ ከዓለም አይደሉም። በዓለም ናቸው (17:11) ማለት የሚኖሩት በምድር ላይ ነው። **ከዓለም አይደሉም** ማለት ከዓለም የተለየ የእናኗር ባሕርይ አላቸው ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ በዓለም በነበረ ጊዜ በለይጣን መሪነት በሚካሄደው በዓለም ሥርዓት ውስጥ እልነበረም። ለእርሱ አልሰገደም። «ሂድ እንተ ለይጣን (ማቴ 4:4-11) በማለት ተቃውሞታል። እንዲሁም ለለይጣን እንሰግድም ብለው እንዱን እግዚአብሔርን ብቻ የሚያመልኩ የሚኖሩት በዓለም ማለት በምድር ላይ ቢሆንም በለይጣን ገዢነት ውስጥ እይደሉም። የለይጣንን ሥርዓት እይቀበሉም በእርሱም ሥርዓት ሥር አይተዳደሩም።

ለለዚህ በምድር ላይ እያሉ ከዓለም ሥርዓት ውጭ የሆነ እናኗር አላቸው። እማኞች የልጁ መንግሥት ዜጎች ናቸው (ቆላ 1:13)። ምክንያቱም ዳግመኛ ተወልደዋልና (ዮሐ 3:3)። ዳግመኛ የተወለዱ ሁሉ በዚህ ምድር ላይ እየኖሩ የኢየሱስ ክርስቶስ መንግሥት እባሎች ወይም ዜጎች ሆነዋል።

17:17 በእውነትህ ቀድሳቸው፤ ቃልህ እውነት ነው። እንዳለ ይህ የእውነት ቃል ይቀድሳል። በእስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ ያልፋሉ፤ በሚጠላቸው ዓለም ውስጥ ይኖራሉ። እንዲህ እየኖሩ ኢየሱስ የለጣቸው ቃል በዓለም እያሉ ከዓለም የተለዩ የሚያደርግ የሚቀድስ ቃል ነው። ኢየሱስ ከአብ የተቀበለውና ለደቀ መዛሙርቱ የለጣቸው ቃል (17:8) **እውነት ነው።** ይህ ቃል ለእግዚአብሔር እንዲለዩ የሚያደርግ የሚቀድስ ቃል ነው። ቃሉን በተቀበሉ ጊዜ⁷⁶ ቃሉ ለእግዚአብሔር ይቀድሳቸዋል። እውነት በሆነው በዚህ ቃል እየተቀደሱም ይሄዳሉ⁷⁷። እዚህ ላይ ማስተዋል የሚገባው ሌላው ነገር ሰው በራሱ የሆነ ቅድስና እንደሌለው ነው። የሚቀድስ እግዚአብሔር ነው፤ **ቅዱስ አባት፡** የሚቀድስ ቃሉ ነው፤ የእርሱ ቃል። መጽሐፍ «ጉልማላ መንገዱን በምን ያነጻል? ቃልህን በመጠበቅ ነው» (መዝ 119:9) እንደሚል የእግዚአብሔር ቃል ያጥባል፤ ያነጻል፤ ይቀድሳል።

⁷⁶ Positional
⁷⁷ Progressive

17+18 ወደ ዓለም እንደ ላከኸኝ እንዲሁ እኔ ወደ ዓለም ላከኸኸው፡-
 ኢየሱስ ወደ ዓለም የመጣው ለሥራ ነው፡፡ ላደርገው የለጠኸኝን ሥራ
 ፈጽሜ በምድር እከበርሁህ 17+4 እንዳለው የመጣው በተልዕኮ ነው፡፡
 ይህ ተልዕኮ እግዚአብሔርን ለዓለም ማስተዋወቅ፤ መግለጥ ነው፡፡ ደቀ
 መዛሙርት ወደ ዓለም የተላኩ⁷⁸ መልእክተኞች ናቸው፡፡
 ተልዕኮአቸውም በሚሄዱበት ቦታ ሁሉ እውነተኛው እምላክ
 እግዚአብሔር ብቻ (17:3) እንደሆነ ማሳወቅ ነው፡፡

17+19 እነርሱ ደግሞ በእውነት የተቀደሱ እንዲሆኑ እኔ ራሴን ስለ
 እነርሱ እቀድሳለሁ፡፡ በብሉይ ኪዳን በእግዚአብሔር ፊት ለመቅረብና
 መስላዊት ለማቅረብ ካህኑ ራሱን ለእግዚአብሔር ይቀድሳል፡፡ አሮን
 በግንባሩ ላይ «ቅድስና ለእግዚአብሔር» (ዘጸ 28:36-37) የሚል ጽሑፍ
 ያለበት ጥምጥም ያደርግ ነበር፡፡ ይህም ለእግዚአብሔር የተቀደሰ
 መሆኑን፤ መስላዊት ለማቅረብ ራሱን ያነጻ መሆኑን ለመግለጥ
 ይሆናል፡፡ ራሳቸውን ለእግዚአብሔር በቀደሱ ካህናት በኩል ነውር
 የሌለበት መስላዊት ሲቀርብ እግዚአብሔር ደስ ይለው ነበር፡፡

እንዲሁ ኃጢአት የሌለበት ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱን ቀደሰ ማለት ለይቶ
 አቀረበ፡፡ አብም በእርሱ መስላዊት ሆኖ መቅረብ ደስ አለው፡፡ ራሱን
 መስላዊት አድርጎ የሚያቀርበው በእርሱ የሚያምኑ ሁሉ የተቀደሱ
 እንዲሆኑ ነው፡፡ ስለዚህ እማኞች የሚቀደሱት ኢየሱስ ክርስቶስ
 በእርሱ ስለሚያምኑት ራሱን ቀድሶ (ፈቅዶና ለይቶ) ሰላቀረበ ነው (ዕብ
 10:10)፡፡ እንዲሁም እውነት የሆነው የእግዚአብሔር ቃል ዕለት ዕለት
 ይቀድሳቸዋል፡፡

17+20-21 ሁሉም እንደ ይሆኑ ዘንድ፣ ከቃላቸው የተነሣ በእኔም
 ስለሚያምኑ ደግሞ እንጂ ስለ እነዚህ ብቻ አልለምንም፤ እንተ እንደ
 ላከኸኝ ዓለም ያምን ዘንድ፣ እንተ እባት ሆይ፣ በእኔ እንዳለህ እኔም
 በእንተ፣ እነርሱ ደግሞ በእኛ እንደ ይሆኑ ዘንድ አለምናለሁ፡፡ ጌታ
 ለደቀ መዛሙርቱም ከጸለየ በኋላ እንዲሁ ከቃላቸው የተነሣ በእኔ
 ስለሚያምኑ ደግሞ እንጂ ስለ እነዚህ ብቻ አልለምንም፤ ማለትም
 በእነርሱ መልእክት በኩል በእርሱ ስለሚያምኑትም ጭምር ጸልዮአል
 ማለት ነው፡፡ ይህም በዓለም ዙሪያ ያለውን ክርስቲያኖች ሁሉ
 ያጠቃልላል፡፡ ኢየሱስ ሲጸልይ በዚህ ዘመን ለምንኖረው ለእያንዳንዳችን
 ጸልዮአል፤ ሁላችንም እንደ እንድንሆን አብን ለምኗል፡፡ በእነዚህ
 ቁጥሮች ውስጥ ኢየሱስ ስለ ሦስት ነገሮች እንደ ጸለየ እንመለከታለን፡፡

⁷⁸ የተላኩ ወይም መላክ የሚለው ቃል የሚያመለክተው ከእንደ ቦታ/አገር ወደ ሌላ
 ቦታ/አገርና ሕዝብ መሄድን ብቻ ሳይሆን በአለብት አካባቢም ሆኖ ሁልጊዜ ተልዕኮን
 ተሽከሞ መዞርን ነው፡፡ ተልዕኮውም እግዚአብሔርን ለሰው ሁሉ ማሳወቅ ነው፡፡

አንደኛ፡- ሁሉም እንደ ይሆኑ ዘንድ፡-
 ለዚህም ለምሳሌ ወይም ሞዴል ያደረገው በአብና በወልድ መካከል
 ያለውን እንድነት ነው፡፡ የሚለምነው ስለ ደቀ መዛሙርቱ ብቻ ሳይሆን
 በማንኛውም ቦታና ዘመን ያሉ በእርሱ የሚያምኑ ሁሉ እንደ ይሆኑ
 ዘንድ ነው፡፡ ይህ እንድነት ፍጹምነት ያለው እንድነት ነው፡፡ ከዚህ
 ጋር እባት ሆይ፣ በእኔ እንዳለህ እኔም በእንተ፣ በአብና በወልድ
 መካከል ለላለው እንድነት የምንማረው ኢየሱስ በአብ ውስጥ መኖሩን
 እንዲሁም ወልድም በአብ መኖሩን ነው፡፡ ከዚህም በመነሣት
 የሚለምነው እማኞች ሁሉ በአብና በወልድ ስንድ እንዲሆኑ ነው፡፡

ሁለተኛ፡- እነርሱ ደግሞ በእኛ እንደ ይሆኑ ዘንድ፡-
 ክርስቲያኖች በኅብረት ሊኖሩ የሚችሉት ከእግዚአብሔር ጋር የጠበቀ
 እንድነት ሲኖራቸው ነው፡፡ በወይኑ ግንድ ላይ ያለ ቅርንጫፍ ከግንዱ
 የተነሣ ከሌሎቹ ቅርንጫፎች ጋር ኅብረት አለው (ዮሐ 15)፡፡
 እያንዳንዱ ብልት ከሌላው የለውነት ክፍል ጋር የተያያዘ ስለሆነ
 አንደኛው ሲገዛ ሌላው ይለማዋል፤ እንዱ ደስ ሲለው ሌላው ደስ
 ይለዋል (1ቆሮ 12:12-27)፡፡ እንዲሁ ከኢየሱስ ጋር የጠበቀ ኅብረት
 ያላቸው ክርስቲያኖች ለእርስ በርሳቸውም እንድነት አላቸው፡፡ ስለሆነም
 የጊዜ፣ የቦታ፣ የቋንቋ፣ የዘርና የቀሰም ልዩነት ሳይኖር ሕይወትን
 ከወይን ግንዱ የሚያገኙ እስከሆኑ ድረስ በውስጣቸው ካለው የዘላለም
 ሕይወት የተነሣ የእርስ በርስ እንድነት አላቸው፡፡ ስለዚህ የእንድነቱ
 መሠረት በውጭ ያለው «ግንኙነት/ አብሮነት» ሳይሆን በውስጥ
 የሚኖረው ሕይወት ነው፡፡

ሦስተኛ፡- እንተ እንደ ላከኸኝ ዓለም ያምን ዘንድ፡-
 ይህ እንድነቱ የሚያስገኘው ውጤት ነው፡፡ በኢየሱስ የሚያምኑት
 መለያየት ሳይሆን እንድነት፤ መካከከስ ሣይሆን መዋደድ ሲኖራቸው
 ኢየሱስ ክርስቶስ ዓለምን ለማዳን ከእግዚአብሔር የተላከ መሆኑን
 ዓለም ታምናለች፡፡

17+22-23 እኛም እንደ እንደሆንን አንድ ይሆኑ ዘንድ፤ እኔም በእነርሱ
 እንተም በእኔ ስትሆን፣ በእንደ ፍጹማን እንዲሆኑ፣ የለጠኸኝን ክብር
 እኔ ሰጥቻቸዋለሁ፡፡ ቀደም ሲል በቁጥር 20-21 እንዳየነው ጌታ «በእኛ»
 በማለት የሁለቱን አንድነት ገልጾአል፡፡ በዚህም ቁጥር በአብና በወልድ
 መካከል ያለውን እንድነት ሲገልጥ በእንደ ላይ እኛም በማለት
 ይናገራል፡፡ እኛም የሚለው ቃል አብንና ወልድን በእንድነት የሚገልጥ
 በብዙ ቁጥር የተነገረ ቃል ነው፡፡

ይህም «እግዚአብሔር በብሱይ ኪዳን እብ ይባል የነበረው በአዲስ ኪዳን ኢየሱስ ሆኗል» ብለው ለሚያስተምሩ የሰሕተት አስተማሪዎች ሌላ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መልስ ነው። በእኛ እንድ ይሆኑ ዘንድ 17:20-21 እንዲሁም እኛም እንድ እንደሆንን 17:22 ከሚሉት ክፍሎች እኛ የሚለውን ቃል አንመልከት። ይህ እኛ የሚለው ከአንድ በላይ ለሆነ ብዙ ቁጥር የሚያመለክተው አብንና ወልድን ነው። በእነዚህ ቁጥሮች ኢየሱስ ራሱን እኔ ብሎ ይጠራል፤ አብን እንተ ይላል፤ ከዚያም ሁለታቸውን በአንድነት እኛ ይላል። ይህም ሁለት መሆናቸውን እንዲሁም አንድነታቸውን ያሳየናል። አብና ወልድ በአካል ሁለት ናቸው፤ የመለኮት (የባሕርይ) አንድነት አላቸው። በተጨማሪም በአጠቃላይ በዚህ ምዕራፍ እንደምንገነዘበው በምድር ሆኖ አየጸለየ ያለው ወልድ ነው። ጸሎቱን የሚያቀርበው በለማይ ላለው ለአብ ነው። ስለዚህ ሁለቱን አንመለከታለን። በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ መካከል ያለው በሦስትነት-አንድነት ዘላለማዊ ነው።

ጌታ የሰጠኸኝን ክብር እኔ ሰጥቻቸዋለሁ በማለት የሚናገረው ከቃላቸው የተነሣ በእኔ ስለሚያምኑ 17:20 ላላቸው ለክርስቲያኖች ሁሉ ነው። የኢየሱስ ክርስቶስ አገልግሎት በመናገር ብቻ የተገለጠ ሳይሆን የእግዚአብሔርን ክብርም በመግለጥ ነበር። እግዚአብሔር ለደቀ መዛሙርትና ለሰዎች ሁሉ የታወቀ ይሆን ዘንድ የእግዚአብሔርን ክብር ለሚያምኑት ሁሉ ይለጣል። ይህም ክብር የሚገኘው ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ኅብረት በማድረግ ነው።

እማኞችን አንድ የሚያደርጋቸው አብ ለወልድ የሰጠው ክብር ነው። የሰጠኸኝን ክብር እኔ ሰጥቻቸዋለሁ ያለው ያ ክብር ወደ አንድነት ፍጹምነት ያደርሳል። በእንድ ፍጹማን እንዲሆኑ ብሎ ጌታ እንደጸለየ አንድነት ወደ ፍጹምነት (ሙሉነት) ያድጋል። ሰው በጌታ ባመነ ጊዜ ለእግዚአብሔር የተቀደሰ እንደሚሆንና ዕለት ዕለት በአኗኗሩ በመቀደስም ወደ ፍጹምነት ማደግ እንዳለበት ሁሉ አንድነትም ያድጋል፤ ይጠነክራል።

የእግዚአብሔር ክብር ባለበት ቦታ የአንድነት ፍጹምነት (ሙላት) አለ። የእግዚአብሔር መገኘት ሁሉን ወደ ራሱ ይስባል፤ ክብሩ አንድ ያደርጋል። ስለዚህም ከእርሱ የተነሣ አንድነቱ በሙላት ይሆናል። ይህ በሆነ ጊዜ ጌታ ሲጸልይ በእማኞች አንድነት ዓለም እንተ እንደ ላከኸኝ በወደድኸኝም መጠን እነርሱን እንደ ወደድሃቸው ያውቃል 17+22-23 እንዳለ ቢያንስ ሁለት ነገሮች ይሆናሉ።

- አንደኛ፡- አብ ወልድን እንደላከው ዓለም ያውቃል።

- ሁለተኛ፡- አብ ወልድን በወደደው መጠን በኢየሱስ ያመኑትንም እንደ ወደዳቸው ያውቃል።

እንግዲህ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ አንድነት የጸለየው ከእርሱ ጋር የተገናኙት ሁሉ እርስ በርሳቸው የጠበቀ ኅብረት እንዲኖራቸው ነው። ቀደም ሲል በ13+34 ላይ እርስ በርሳቸው እንዲዋደዱ ለደቀ መዛሙርቱ አዲስ ትእዛዝ ለጥቷቸው ነበረ። አሁን ደግሞ መዋደድ እንዲችሉ ስለ እነርሱ ይጸልያል። የዚህ የእርስ በርስ መዋደዳቸውና አንድነት፡-

- መሠረቱ፡- በእርሱ ማመን ነው። በእኔም ስለሚያምኑ 17+20 እንደሚል።
- ዓላማው፡- ኢየሱስ በአብ የተላከ እንደሆነ እንዲሁም አብ እነርሱን እንደወደዳቸው ዓለም (ለው ሁሉ) እንዲያውቅ ነው (17+23! 13+35)።

ስለሆነም የቅዱሳን አንድነት ለዓለም የሚያስተላልፈው የክብረ መልአክት እሰው።

17+24 አባት ሆይ፥ ዓለም ሳይፈጠር ስለ ወደድኸኝ የሰጠኸኝን ክብሪን እንዲያዩ እኔ ባለሁበት የሰጠኸኝ እነርሱ ደግሞ ከእኔ ጋር ይሆኑ ዘንድ እወዳለሁ። እግዚአብሔርን አባት ሆይ፥ ብሎ የሚጠይቀው ልጁ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። በአብና በወልድ መካከል ያለው የአባትና ልጅነት ፍቅር ዓለም ሳይፈጠር ነው። በመካከላቸው ስላለው ፍቅር ዓለም ሳይፈጠር ስለ ወደድኸኝ እንደሚል ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ ተብሎ የሚጠራው ከድንገል ማርያም ከተወለደ ወይም ወደ ምድር ከመጣ በኋላ ካለው ጊዜ ጀምሮ ሳይሆን ከዘላለም ነው። የአባትና ልጅነት ተዛምዶአቸው ዓለም ሳይፈጠር ከዘላለም ነው።

ጌታ ኢየሱስ እኔ ባለሁበት የሰጠኸኝ እነርሱ ደግሞ ከእኔ ጋር ይሆኑ ዘንድ እወዳለሁ ብሎ ሲጸልይ ደቀ መዛሙርቱ ከእርሱ ጋር እንዲሆኑ መፈለጉ አቤት ምን ያህል የክብረ ነገር ነው? እርሱ ተመልሶም ይወስደናል (14+18)። «ወደ እናንተ እመጣለሁ እንዳለ እኔ ባለሁበት እናንተ ደግሞ እንድትሆኑ ሁለተኛ እመጣለሁ፤ ወደ እኔም እወስዳችኋለሁ» (14+3) እንዳለ። ስለዚህ ከወይት ግንድ ጋር የተጣበቁ ቅርንጫፎች (እማኞች) የዘላለምን ሕይወት አግኝተዋል፤ ወደፊትም በዘላለም በክብር ከክርስቶስ ጋር ይሆናሉ።

17:25 ዳድቅ አባት ሆይ ዓለም አላውቀህም እኔ ግን አውቃለሁ፡- ኢየሱስ ቀደም ሊል በ17:11 ደቀ መዛሙርቱን ከዓለም እንዲጠብቃቸው ስለ ጥበቃ ሲሰማን ቅዱስ አባት ሆይ ብሎ ነበር፡፡ አሁን ደግሞ ዳድቅ አባት ሆይ በማለት ዓለም ጸድቁን እንዳላውቀው ይናገራል፡፡ እግዚአብሔር ኃጢአትን ይጠላል፤ ኃጢአተኛን ይወዳል፡፡ ስኃጢአት ዋጋ ስመክፈል ልጁን እንዲልክ ግድ ያሰው ጸድቁ ነው፡፡ ይህን ግን ዓለም አላውቀችም፡፡ የሳከውን አልተቀበለምና፤ ጠልቶታልና፡፡ መልእክተኛው ኢየሱስ ግን የሳከውን ያውቃል፤ በእርሱ ያመኑትም እርሱ በአብ የተላከ እንደሆነ እውቀታል፡፡

17:26 እኔም የወደድህባት ፍቅር በእነርሱ አንድነትም እኔም በእነርሱ ስምህን አስታውቅጋቸው አስታውቃቸውግለሁ፡፡ በ17:6 ላይ ስምህን ገለጥሁላቸው እንዲሁም 17:11 በስምህ ጠብቃቸው ብሏል፡፡ አሁን ደግሞ፡- ስምህን አስታውቅጋቸው ይላል፡፡ ስሙ ማንነቱን ስለሚገልጥ ስሙን ማስተዋወቅ እግዚአብሔርን ማስተዋወቅ ወይም መግስጥ ነው፡፡ አስታውቃቸውግለሁ ስለሚል እግዚአብሔርን የማስታወቁ ሥራ ወደፊትም እንደሚቀጥል ፍንጭ ይሰጣል፡፡ ስሙን የማስተዋወቅ ዓላማ አብ ልጁን የወደደበት ፍቅር በሚያምኑት በደቀ መዛሙርት ላይም እንዲሆን ነው፡፡ እግዚአብሔር እነዚህን ደቀ መዛሙርት ሊወድ ኢየሱስ ክርስቶስ በእነርሱ ውስጥ ይሆናል፡፡

በአጠቃላይ በምዕራፍ 17 ጌታ ሰደቀ መዛሙርቱና በእነርሱም በኩል እርሱን ስለሚያምኑ የጸለየው በዓለም ውስጥ እያሉ የተጠበቁ እንዲሆኑ፤ የተቀደሱ እንዲሆኑና የእርስ በርስ አንድነት እንዲኖራቸው ነው፡፡

ምዕራፍ አሥራ ስምንት

በምዕራፍ አሥራ ሰባት የተመሰከትነውን ጸሎት ኢየሱስ ወደ አብ ከጸለየ በኋላ በምዕራፍ አሥራ ስምንት ደግሞ ኢየሱስ ከቁድሮን ወንዝ ማዶ ባሰው የእትክልት ስፍራ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር አንደ ነበረና በዚያም በአስቆሮቱ ይሁዳ መሪነት ወታደሮችና የካህናት አስቆች ሎሌዎች ሊይዙት አንደ መጡ እንመሰክራለን፡፡

በቀደሙት ምዕራፎች (ሰምሳሌ፡- 10:39፤ 11:54) / ሪሳውያንና የካህናት አስቆች ኢየሱስን ሊይዙት በፈለጉ ጊዜ ጊዜው አልደረሰም ነበርና በመካከላቸው አልፎ ሲሄድ አይተናል፡፡ አሁን ግን ሊይዙት ሲመጡ «ማንን ትፈልጋላችሁ» እንዲሁም «እኔ ነኝ» እያሉ ራሱን ለመያዝ አሳልፎ ይሰጣል፡፡ ይህም መስኮታዊ የማዳን ዕቅድ ይፈጸም ዘንድ ጊዜው ስለ ደረሰ ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱን በፈቃዱ ያቀረበበት ሁኔታ ነው፡፡

ምዕራፍ አሥራ ስምንት በአጠቃላይ የሚያሳየው ኢየሱስ ከተያዘ በኋላ ስለሰፈረባቸው የተለያዩ የጥያቄና የፍርድ ሂደቶች ነው፡፡

18:1 ኢየሱስም ይህን ብሎ አትክልት ወዳለበት ስፍራ ወደ ቁድሮን ወንዝ ማዶ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ወጣ፤ እርሱም ደቀ መዛሙርቱም በዚያ ገቡ፡፡ ይህ የእትክልት ቦታ በሌሎቹ ወንጌሎች ጌቴሌማኒ የተባለው ነው (ማቴ 26:36-46፤ ማር 14:32-42፤ ሱቃ 22:39-46)፡፡ ከመሐል ኢየሩሳሌም ወደ ጌቴሌማኒ ስመሄድ የቁድሮንን ወንዝ አቋርጠው ያልፉ ነበር፡፡

18:2 ኢየሱስም ደቀ መዛሙርቱም ብዙ ጊዜ ወደዚያ ስለ ተሰበሰቡ አሳልፎ የሰጠው ይሁዳ ደግሞ ስፍራውን ያውቅ ነበር፡፡ ይሁዳ ጌታን አሳልፎ ለመስጠት ከተዘጋጀው እራት አንደወጣ በ13:26-31 ባሰው ተመልክተናል፡፡ ኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱ የት ይሰበሰቡ እንደነበረ፤ በእትክልት ስፍራውም በየትኛው ቦታ ላይ እንደሚገኝና የሚያውቅ ውስጥ አዋቂ ሰው ነው፡፡ ይህ ቦታ ከዚህ በፊትም ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ምናልባት ለማረፍ፤ አብሮ ለመሆንና ለማስተማር፤ ለመጸለይም የሚሄድበት ቦታ ይሆናል፤ እንዲሁም ሱቃ 21:37ን ይመልከቱ፡፡

18+3 ስለዚህ ይሁሉ ጭናቶችና ከካህናት አለቆች ከፈሪሳውያንም ሉሴዎችን ተቀብሎ በችቦና በፋና በጋሻ ጦርም ወደዚያ መጣ። ችቦና ፋና መያዛቸው ጊዜው ምሽት ወይም ሌሊት እንደ ሆነ ያመለክታል። ይሁላም በዚያው ሌሊት ከጥቂት ሰዓቶች በፊት ኢየሱስን አሳልፎ ለመስጠት እንደሄደ በ13÷30 ተመልክተዋል። ይሁሉ ኢየሱስን አሳልፎ የሰጠው በግልጽ ሌሎችም ደቀ መዛሙርት ሁሉ እያዩት ነው። ከጌታ ጋር የነበሩት ደቀ መዛሙርትም ጥሰውት የሸሹበት ጊዜ ነበር (ማቴ 26÷56)። ከሌሎችም ወንጌሎች እንደምናየው ይሁሉ ጌታን አሳልፎ የሰጠው በመሳም ነበር (ማቴ 26÷49፤ ማር 14÷45፤ ሉቃ 22÷47-48)።

18+4 ኢየሱስም የሚመጣበትን ሁሉ እውቆ ወጣና፡- ማንን ትፈልጋለህ? አላቸው። ኢየሱስ በሰው ልብ ያለውን ሁሉ ያውቅ ነበር። «ኢየሱስ ሰዎችን ሁሉ ያውቅ ነበር ... ራሱ በሰው ያለውን ያውቅ ነበርና» (1:24-25)። አሁንም ሰዓቱ እንደ ደረሰ አውቆአል (17÷1)። ስለዚህ የሚመጣበትን ሁሉ እውቆ ሰዓቱ ስለ ደረሰ ራሱን አቀረበ እና የመጡትንም ሰዎች፡- ማንን ትፈልጋለህ? አላቸው። እነርሱም የናዝሬቱን ኢየሱስን ብለው መለሱለት 18:5።

ቀደም ሲል የካህናት አለቆች ነቢይ ከናዝሬት (ከገሲላ) አንዳይነሣ አታውቅምን? (7:52) ብለው ተናገረው ነበር። አሁን ግን ሲያጠምዱት ሲመጡ የናዝሬቱን ኢየሱስን ብለው ይጠሩታል። እዎ ኢየሱስ ከናዝሬት ነው፤ የናዝሬቱ ኢየሱስ ነው። ለጥያቄያቸውም የሚመልስላቸው፡- እኔ ነኝ 18:5 ብሎ ነው። ይህ እኔ ነኝ የሚለው ቀደም ሲል በ8÷58 የእርሱን መለኮትነት ከሚገልጠው አጠራር ጋር ተመሳሳይ ነው።

ሲይዙት ሲመጡ፡- አሳልፎ የሰጠው ይሁሉ ደግሞ ከእነርሱ ጋር ቆመ ነበር 18+5። የመጡት የሚፈልጉት የናዝሬቱ ኢየሱስን እንደ ሆነ ሲናገሩና ጌታም፡- እኔ ነኝ ባላቸው ጊዜ ወደ ጌላ አፈግፍገው በምድር ወደቁ 17+6። እስቲ ምን ባላቸው? ጋሻና ጦር ያለው በእነርሱ እጅ ነው፤ ወታደር የያዙ እነርሱ ናቸው። ይህ በጌታ ኢየሱስ ቃል (ንግግር) ውስጥ የሚያልፈውን ኃይል ያመለክታል። አግዚአብሔር ሲናገር ተራሮች ይንቀጠቀጣሉ ይጨሳሉ (ዘጸ 19:18፤ ዘጸ 4:12፤ መዝ 29:3-9)። ኢየሱስ ክርስቶስ ሰው ሆኖ ወደ ምድር ቢመጣም በእንዳንድም ሁኔታዎች እና በሚያደርጋቸውም ምልክቶች በመለኮትነት ኃይልና ሥልጣን ሥራዎችን ይሠራ እንደነበረ አይተናል (ማር 2:10፤ ሉቃ 11:20)። እንግዲያውስ እነርሱ እንዲይዙት ኢየሱስ ራሱን ባያቀርብላቸው ኖሮ እነዚህ ወደ ጌላ የወደቁት ሰዎች በወደቁበት

ለሁልጊዜም በቀሩ ነበር። ነገር ግን የእግዚአብሔርን ሀሳብ ያደርግ ዘንድ ስለ ወደደ ሰዓቱም ስለ ደረሰ፤ ደግሞም፡- ማንን ትፈልጋለህ? ብሎ ጠየቃቸው። 18+7።

18+7-8 እነርሱም፡- የናዝሬቱን ኢየሱስን አሉት። ኢየሱስም መልሶ፡- እኔ ነኝ አልጋችሁ፤ እንግዲህ እኔን ትፈልጉ እንደሆናችሁ እነዚህ ይሂሉ ተዉላቸው አሉ። ከእብ ከተቀበላቸው መካከል አንዳቸውንም እንደሚያጠፋ ቀደም ሲል በ6÷39 እና በ17÷12 አይተናል። እነዚህ ይሂሉ ዘንድ ያላቸው ከይሁዳ በቀር ሌሎችን አሥራ አንድ ደቀ መዛሙርቱን ነው። ይህም፡- ከእነዚህ ከስጦታች አንዱን ሰንኳ አለጠፋሁም ያለው ቃል ይፈጸም ዘንድ ነው 18+9። እርሱ መልካም አረኛ ነውና ነፍሱንም ለበጎቹ አሳልፎ ይሰጣልና፤ (10÷41) እነዚህ ይሂሉ ተዉላቸው አሉ።

18:10 ስምያን ጴጥሮስ ሰይፍ ስለ ነበረው መዘዘው፤ የሊቀ ካህናቱንም ባርያ መትቶ ተኝ ጆሮውን ቆረጠ። የባርያውም ስም ግልሰነ ነበረ። ጴጥሮስ ስለ ኢየሱስ እንኳ ለመምት የተዘጋጀ እንደሆነ የገለጸ ሰው ነው (ሉቃ 22:33)። አሁን ሰዓቱ ደርሶ ሲይዙት ሲመጡ ያን ዝግጅቱን የገለጸበት አንዱ መንገድ በያዘው ሰይፍ መጠቀም ነው። ኢየሱስን እንዳይወስዱት ለመከላከል ያለዚያም የሚቻለውን ተጋድሎ በማድረግ የተናገረውን ቃል ለመጠበቅ የሞከረ ሰው ነው።

ምናልባት እኮ ጴጥሮስ መታገሉን (ጆሮ መቆረጡን) ቀጥሎ ቢሆን በመከላከታቸውም ሌላ ሰይፍ የያዘ ነበርና (ሉቃ 22÷38) ቢሳካሉት ኖሮ ኢየሱስ እንዳይምት መከልከሉ ነበር። በሌላም ጊዜ ይህ «አይሁንበህ» (ማቴ 16:22) ብሎታል። የእግዚአብሔር ፈቃድ ግን ኢየሱስ ክርስቶስ እንዲሞት ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ በሞቱ የዓለምን ኃጢአት እንዲያስወግድ ነው።

ጴጥሮስ ስላደረገው ነገር ጌታ አላመስገነውም። እንዲያውም ሰይፍህን ወደ ሰገጣው ከተተው አብ የሰጠኝን ጽዋ አልጠጣትምን? አለው 18+11። መቼም ጴጥሮስ ለጌታ ያሳየው መውደድና ታማኝነት በጣም ትልቅ እንደሆነ ግልጽ ነው። ነገር ግን ዋናውን ዓላማ ይህም ጌታ ጽዋውን መጠጣት እንዲገባው ረስቷል። ስለሆነም ኢየሱስ ለጴጥሮስ አትከላከል! አትከራከር የእግዚአብሔር ፈቃድ በእኔ ሕይወት ይፈጸም ሲል ሰይፍህን ወደ ሰገጣው ከተተው አለው። ያስደንቃል! ኢየሱስ ማንም ስለ እርሱ እንዲሟገትለት አልፈለገም። ኢየሱስ በፊቱ ያለውን ጽዋ (መከራና ሞት) ይጠጣው ዘንድ ይህ የአባቱ ፈቃድና ጊዜው እንደሆነ ሰላወቀ ይህን ለመቀበል ራሱን ፈጽሞ ያቀረበ ሰው ነው።

በዚህ ዘመን ላለን የጌታ ተከታዮች ይህ አብ የሰጠንን ጽዋ አልጠጣችንም? የሚለው ምን መልእክት ይኖረዋል? የእግዚአብሔርን ፈቃድ በሕይወቱ የተገነዘበ ሰው ከእርሱ መልካም የሆነውን ብቻ ሳይሆን ሌላውንም ለመቀበል ራሱን በፈቃዱ ለእግዚአብሔር ያቀርባል (አይንፈራገጥም)። ጽዋው መራራ ቢሆንም ራሱን ለእግዚአብሔር የሚያቀርብ ሰው ክርክርና መግት የሌለበት ሕይወት ሊኖር ይገባዋል። ለጊዜው እጅግ መራራና ከባድ ቢሆንም ውጤቱ ግን እግዚአብሔርን ለማክበር እና ለብዙዎች ጥቅም ይውላል። ስለዚህ በክርስቲያኖች ሕይወት የእግዚአብሔር ፈቃድ በሆነ መንገድ ጽዋን መጠጣት በሚያስፈልግበት ጊዜ ያን የቀረበውን ከመከላከል ይልቅ የሚበጀው የሚያስችል ጸጋ ከእርሱ መጠየቅ ነው።

እንዳንድ ጊዜ በሕይወታችን የእግዚአብሔርን ፈቃድ ሳናስተውል ወይም በሌሎች የተቀደምንና የተረታን እየመለሰን ነገሮችን በእኛ ቁጥጥር ሥር ለማድረግ የምንጥርባቸው ጊዜያት ይኖራሉ። ጴጥሮስ የወሰደው እርምጃ በኢየሱስ ፊት ሞገስ እንዳላስገኘለት ሁሉ እኛም ልናደርግ ያሰብነው ነገር መልካም ቢመስለንም በዚህ ነገር የእግዚአብሔር ፈቃድ አለበት ወይ? ብሎ መጠየቅና እንዲህ ከተረዳን ፈቃዱ በምድር (በእኛ ሕይወት) እንዲፈጸም ከእርሱ ጋር መስማማት ይበጃል። ስለሆነም የሕይወት ጉዞ «እግዚአብሔርን አመለጥሁት» ዓይነት እንዳይሆን በእጅጉ ማስተዋል ያስፈልጋል።

18+12-13 ኢየሱስን ይዘው አሠሩት፤ አስቀድመውም ወደ ሐና ወሰዱት፤ በዚያች ዓመት ሊቀ ካህናት ለነበረው ሰቀያፋ አማቱ ነበርና። በዚህ ዓመት ሐናና ቀያፋ ሁሉም ሊቀ ካህናት ነበሩ።⁷⁹ አይሁድ ሐናን እንደ ሊቀ ካህን አድርገው ይቆጥሩትና በሊቀ ካህንም ማዕረግ ይጠሩት ስለ ነበረ ኢየሱስን አስቀድመው ወደ እርሱ ወሰዱት። ምንም እንኳን ጊዜው ሌሊት ቢሆንም ያሰቡትን ለማድረግ እጅግ ተቻኩለው ነበር። ሐናም በዚያው ሌሊት ሊያደርግ የፈለገውን አደረገ።

18+14 ቀያፋም አንድ ሰው ስለ ሕዝብ ይሞት ዘንድ ይሻላል ብሎ ስለይሁድ የነገራቸው ነበረ። ይህንን ምክሩን በ11:49-52 ባለው ተመልክተናል። ቀያፋ ይህን ያለው ደንኑን ስለሚገኝበት መንገድ ሳይሆን ሮማውያንን ስለ ፈራ የተናገረው ነበረ።

18+15 ስምዖን ጴጥሮስም ሌላውም ደቀ መዝሙር ኢየሱስን ተከተሉ። ያም ደቀ መዝሙር በሊቀ ካህናቱ ዘንድ የታወቀ ነበረ፤ ወደ ሊቀ ካህናቱም ግቢ ከኢየሱስ ጋር ገባ። ለመጀመሪያ ጊዜ ከደቀ መዝሙርቱ

መካከል ጌታን ተከትለው የሄዱት እነዚህ ሁለቱ ስምዖን፤ ጴጥሮስና ሌላው ደቀ መዝሙር ናቸው። ሌሎቹ ጥለው እንዲሉ በማቴ 26:56 እናያለን። ይህ በሊቀ ካህናቱ ዘንድ የታወቀው ሌላው ደቀ መዝሙር ማን እንደሆነ በስም ባይጠቀስም በ20+21 21+20፤24 ላይ በተመሳሳይ እጠራር የተጠራው የሐንሽ በመሆኑ ይኸው የሐንሽ የዚህ ወገኒል ጸሐፊ ነው ማለት ነው።

18+16 ጴጥሮስ ግን በውጭ በቡር ቀም ነበር። አንገዲህ ከሊቀ ካህናቱ ዘንድ የታወቀው ሌላው ደቀ መዝሙር ወጣ ለበረካይቱም ነገር ጴጥሮስን አስገባው። ይህ ሌላው ደቀ መዝሙር ከሌሎች የጌታ ደቀ መዝሙርት ይልቅ በሊቀ ካህናቱ ዘንድ እንዴት እንደታወቀ እነዚህ የተገለጠ ነገር የለም። ይኸው ደቀ መዝሙር ግን በሩን ትጠብቀው ሰነበረችው ሌት/ አገልጋይ/ገረድነግሮ ጴጥሮስ ወደ ሊቀ ካህናቱ ግቢ እንዲገባ ፈቃድ እንዳስገኘለት አናያለን።

18+17 ይህች በረካ የዘረችይቱም ገረድ ጴጥሮስን፡- አንተ ደግሞ ከዚህ ሰው ደቀ መዝሙርት አንዱ አይደለህም? አለችው። እርሱም፡- አይደለሁም አለ። ይህ ከኢየሱስ ደቀ መዝሙርት አንዱ - አይደለሁም ማለቱ የጴጥሮስ የመጀመሪያው ክህደቱ ነው። ቀደም ሲል ግን ነፍሱን ስለ ኢየሱስ መስጠት እንኳ ቢሆን እንደሚያደርገው በ13+37 ገልጾ ነበር።

18+18 ብርድ ነበርና ባሮችና ሉሊዎች የፍም እሳት አንድደው ቶሙ ይሞቱም ነበር፤ ጴጥሮስም ደግሞ ከእነርሱ ጋር ቶሞ ይሞት ነበር። ኢየሱስን ሊይዙት የሄዱት ሻለቃው፤ የአይሁድም ሉሊዎች እና ባሮች ናቸው። ጴጥሮስ የጌታ ደቀ መዝሙር ካይደለ በዚያ ሌሊት ወደ ሊቀ ካህናቱ ግቢ ለምን ሄደ? በዚያ ጨለማና ብርድ እዚያ ቦታ ምን ያደርጋል?

18+19 ሊቀ ካህናቱም ኢየሱስን ስለ ደቀ መዝሙርቱና ስለ ትምህርቱ ጠየቀው። ይህ ኢየሱስ ላለፈበት የፍርድ ሂደት የመጀመሪያው ደረጃ ነበር። የሐና ጥያቄ ምናልባት ለንት ደቀ መዝሙርት አሉህ? ብሎ ቁጥራቸውን ሊያውቅ አመፅ ለመቀስቀስ የሚችል መሆን አለመሆኑን ለመገመት ይሆናል። እንዲሁም ትምህርትህ ምንድን ነው? የሚለው እርሱ ንጉሥ እንደሆነ ቢገልጥለት ይህ ቁሳርን ተቃዋሚ መሆኑን በራሱ አንደበት ተናግሯል ብሎ ማስረጃ ለማድረግ ሊሆን ይችላል።

የጌታ መልስ ደግሞ፡- እኔ በግልጥ ሰዓለም ተናገርሁ፤ አይሁድ ሁሉ በሚሰበሰቡበት በምኩራብና በመቅደስ እኔ ሁልጊዜም አስተንግሁ።

⁷⁹ በዚህ ላይ የተሰጠውን ማብራሪያ በግርጌ ማስታወሻ ቁጥር 49 ይመልከቱ።

በሰውርም ምንም አልተናገርሁም 18:20 የሚል ነበር። ኢየሱስ ስለ ደቀ መዛሙርቱ ብዛትም ሆነ እነማን እንደሆኑ ያልተናገረው ደቀ መዛሙርቱን ከከፉ ለመጠበቅ ይሆናል። ቀደም ሲል እነዚህን ተወላጆች 18:8 እንዳለ። ኢየሱስ ከርስቶስ ያስተማረው በምኩራብ በመገኘት፤ ወደ ቤተ መቅደሱም በመግባት፤ በበዓል ሁሉ በመገኘት ነበረ። እርሱን የሚከተሉት፤ ያደረገውን ምልክት ያዩ፤ የመሰከሩ ብዙዎች ናቸው። ስለዚህ በድብቅ የሠራው ነገር አልነበረም። ለነገሩ ይህንን ሊቀ ካህናትም ሆኑ ፈሪሳውያን ያውቁ ነበር። ሎሌዎቻቸውን ልክው ላይዙት የተመለሱት ትምህርቱን ከሰሙ በኋላ ነበርና (7:45-46)።

ስለዚህም ጌታ፡- ስለ ምን ትጠይቀኛለህ? በእነርሱ የተናገርሁትን የሰሙትን ጠይቅ! እነሆ እነዚህ የሚለው ምናልባት ይዘው ወደ እርሱ ወደ ወሰዱት ሎሌዎችና ባሮች ማመልከቱ ይሆናል። ከእነዚህ ውስጥ እንዲይዙት ታዘው በትምህርቱ ተገርመው ላይዙት የተመለሱ ነበሩ (7:45-46)።

የጌታ እንዲህ ዓይነት አመለካከት ድፍረት የመሰለው ሎሌ፡- ለሊቀ ካህናቱ እንዲህ ትመልሳለህን? ብሎ ኢየሱስን በጥፊ መታው 18:22። ኢየሱስ የቆመው የመጻፍት ሥልጣን ባለው በሊቀ ካህናቱ ፊት ስለሆነ ሊቀ ካህናቱ በጥፊ እንዲመታ ሳያዝ ይህ ሎሌ መምታቱ ይገርማል። ሥርዓት ለማሳካት አስቦ ይሆናል እኮ! ሥርዓት ግን ትክክል የሆነውን በማወቅና በማድረግ ነበረ። በዚህ ጊዜ በሐና ፊት ታስሮ የቆመው ኢየሱስ ሎሌውን፡- ከፉ ተናግራ እንደ ሆንሁ ስለ ከፉ መስክር! መልካም ተናግራ እንደ ሆንሁ ግን ስለ ምን ትመታኛለህ? 18:23 በማለት ምንም ከፉ የሆነ ነገር እንዳልተናገረ አስረዳ። ይህ ሁኔታ በጳውሎስ የሆነውን ያሳስበናል (ሐዋ 23:2-5)።

18:24 ስለዚህ ሐና እንደታሰረ ወደ ሊቀ ካህናቱ ወደ ቀዳሳ በደደው። ወደ ቀዳሳ መሸደዱ በጊዜው በወንበር ላይ ወደ ነበረው ሊቀ ካህናት (ማለትም የዚያን ዓመት ሊቀ ካህናት ሆኖ በሥልጣን ላይ ወደነበረው) መላኩ ነው። ይህ በኢየሱስ ከርስቶስ የፍርድ ሂደት ሁለተኛው ደረጃ ነው። በዚህ ጊዜ ስምዖን ጴጥሮስም ቆሞ እሳት ይሞቅ ነበር። እንግዲህ፡- አንተ ደግሞ ከደቀ መዛሙርቱ አይደለህምን? አሉት። እርሱም፡- አይደለሁም ብሎ ካደ 18:25። ሁለተኛው ከሀደት ነው።

18:26-27 ጴጥሮስ ጆሮውን የቆረጠው ዘመድ የሆነ ከሊቀ ካህናቱ ባሮች አንዱ፡- በአትክልቱ ከእርሱ ጋር እኔ አይቺህ አልነበርሁምን?

አለው። ጴጥሮስም አንደገና ካደ፣ ወዲያውም ደሮ ጮኹ። ሦለተኛው የከሀደት ቃል የተነገረው ጌታ ኢየሱስ፡- «ደሮ ሳይጮህ ሦስት ጊዜ ትከደኛለህ» (13:38፤ ማር 14:30) ብሎ እንደተናገረው ነው። ያን ጊዜ ኢየሱስ ሦስት ጊዜ ትከደኛለህ ሲለው ጴጥሮስ ፈጥኖ ነፍሱን እስከ መስጠት ድረስ ከመወራረድ እንግዲህ «አይቱ እንተ አርዳኝ! አግዘኝ» ቢል ምንኛ በተሻለ ነበር። እንዲህ ማለትን ጴጥሮስ የተማረው በሕይወት ጉዞው ዘግይቶ ነው። በ21:15-29 ባለው ክፍል ትወደኛለህን? ብሎ ደጋግሞ ሊጠይቀው ለሦስተኛው ጥያቄ የሰጠው መልስ «አንተ ታውቃለህ» የሚል ነበር። ይህ አንተ ታውቃለህ ምላሽ ለው ከእግዚአብሔር ጋር ሲነጋገር ሁልጊዜም ቢያደርገው ምንኛ መልካም በሆነ ነበረ።

18:28 ኢየሱስንም ከቀዳሳ ወደ ገዢ ግቢ ወሰዱት! ማለጻም ነበረ። በዚያን ጊዜ በኢየሩሳሌም የነበረው ገዢ ጸላጦስ ነው። ኢየሱስን ወደ ጸላጦስ መውለዳቸው ሦለተኛው የፍርድ ሂደት ነበር።

18:28 እነርሱም የፋሊካን በግ ይበሉ ዘንድ እንጂ እንዳይረከቡ ወደ ገዢ ግቢ አልገቡም። አይሁድ ስለ መንጸት ሕግ እጅግ ይጨነቃሉ። ውጫዊ በሆነ ነገር ላይ ያተኩሩ የነፍስ መንጸትን የዘነጉ ናቸው። በእነዚህ አይሁድ ሥርዓት መሠረት የፋሊካ በዓል በሚሆንበት ጊዜ ወደ አሕዛብ/ የማያምን ሰው ቤት መግባት ያረከላል። ይህን ያደረገ ወደ መቅደስ ሊገባ ወይም የፋሊካን በዓል ሥርዓት ሊያደርግ አይፈቀድለትም። ሕግን ለመጠበቅ ይጥራሉ። በውስጣቸው ግን ክፋትና መግደል ተከምሯል (ማቴ 23:30-31)። ውጭውን የሚያጸዱ ውስጣቸው የቆሸሸባቸው ናቸው (ማቴ 23:25)። አይሁድ ወደ ገዢ ግቢ ስላልገቡም ጸላጦስ ወደ ውጭ ወደ እነርሱ ወጥቶ፡- ይህን ሰው ስለ ምን ትከሱታላችሁ? አላቸው 18:29። የሰጡትም መልስ፡- ይህስ ከፉ አድራጊ ባይሆን ወደ አንተ አላልፈን ባልሰጠነውም ነበር 18:30 የሚል ነው። ኢየሱስ እንደ ከፉ አድራጊ ተቆጠረ።

18:31 እናንተ ወሰዳችሁ እንደ ሕጋችሁ ፍረዱበት። በዚያን ዘመን አይሁድ በሮማውያን ቅኝ ግዛት ሥር ስለ ነበሩ የተወሰነ የውስጥ አስተዳደር ነፃነት ነበራቸው። መጠነኛ ቅጣት ወይም ፍርድ ሊሰጡ ነፃነቱ ተሰጥቷቸው ነበር። በኢየሱስ ላይ ግን ያሰቡት ፍርድ ከዚህ ያለፈ ከባድ ስለ ነበረ ለጸላጦስ የሚመልሱለት፡- ለእኛስ ማንንም ልንገድል አልተፈቀደልንም 18:31 በማለት ነው። ኢየሱስ እንዲሞት ስለሚፈልጉና በተሰጣቸው የውስጥ አስተዳደር ነፃነት ደግሞ በእነርሱ ደረጃ ሰው እንዲገድሉ ለላልፈቀደላቸው ይህን ሊያመለክቱ ነው። በዚህም፡-

18:32 ኢየሱስ በምን ዓይነት ሞት ሊሞት አንዳለው ሲያመለክት የተናገረው ቃል ይፈጸም ዘንድ ነው። ጌታ ኢየሱስ አይሁድ አርሱን ከመያዛቸው በፊት የሰው ልጅ ከፍ ከፍ ይላል ብሎ በምን ዓይነት ሞት እንደሚሞት አስቀድሞ ተናግሮ ነበረ (12:32)። በድንጋይ መወገር ሳይሆን በመስቀል እንደሚሞት ሲያመለክትም ነው። አይሁድ የሚገድሱት በድንጋይ በመውገር ነው። ሮማውያን ደግሞ ወንበዴን ወይም አመፀኛ የሚሉትን የሚገድሱት በስቅላት ነው። አይሁድ ኢየሱስን ለመግደል ብዙ ጊዜ የፈሰሱ ቢሆንም ኢየሱስ ግን በተደጋጋሚ የተናገረው አሟሟቱ በስቅላት እንጂ በድንጋይ በመወገር እንደማይሆን ነበር (ማቴ 20:19)። በጌላ ላይ እስጢፋኖስን በድንጋይ ወግረው ገደሉት (ሐዋ 7:58)። ቢሆንላቸው ኖሮ ኢየሱስንም እንደ እስጢፋኖስ በድንጋይ በወገሩት ነበር።

የኢየሱስ ክርስቶስ አሟሟት በድንጋይ በመወገር ሳይሆን በመስቀል ላይ በመስቀል መሆን ነበረበት። ይህም ስለ ብዙ ምክንያቶች ነው።

- በመጻሕፍት ከአጥንቱ አንዳች እይስበርም የሚለው (መዝ 34:20) ይፈጸም ዘንድ ነው። በመወገር አጥንት ይሰበራል (ዘጸ 12:46) መወጋትም ባልኖረ (ዘካ 12:10)።
- አይሁድ በድንጋይ ቢወግሩት ስለ አርሱ መሞት ተጠያቂዎቹ አይሁድ ብቻ በሆኑ ነበር። በመስቀል ላይ በመሞቱ ግን ተጠያቂው የሰው ዘር ሁሉ ነው። አይሁድ አንዲሞት ስለጠየቁ፤ ሮማውያን (አሕዛብ) በእጃቸው ስለ ሰቀሉት። ስለዚህ በኢየሱስ ክርስቶስ ሞት አይሁድም አሕዛብም በአጠቃላይ ዓለም ሁሉ ተጠያቂ ነው (ሐዋ 2:23፤ 4:27)።
- የመስቀል ሞት ሮማውያን ያሰበት ሰው አንዲሞት የታዘዘበትን ዓይነት አሟሟት ይገልጣል (ዘጸ 21:23፤ ገላ 3:13)። የእግዚአብሔርን ቁጣ ማስትም መርገም ያሰበት ሰው የሚሞተው በስቅላት ነው። በመስቀል ላይ ኢየሱስ ክርስቶስ የዓለምን መርገም (ኃጢአት) ተሸክመው።

18:33 ጳላጦስም አንደ ገና ወደ ገዢ ገዢ ገዢ ኢየሱስን ጠርቶ፡- የአይሁድ ንጉሥ አንተ ነህ? አለው። አይሁድ ኢየሱስን የክሰሱት ራሱን ንጉሥ ነኝ ይላል በማለት ነበር (ሐ.ቃ 23:1-2)። ጳላጦስ ይህን የጠየቀው ስማረጋገጥ ነው።

18:34 ኢየሱስም መልሶ፡- አንተ ይህን የምትለው ከራስህ ነው? ወይስ ሌሎች ስለ እኔ ነገሩህ? አለው። ለዚህ ስኢየሱስ ጥያቄ ጳላጦስ የሰጠው መልስ እርሱ ከኢየሱስ ወገን እስመሆኑን በመግለጽ፡- እኔ አይሁዳዊ ነኝ? ወገኖችህና የካህናት አለቆች ለእኔ አላልፈው ለጡህ! ምን አድርገዋል? 18:35 በማለት ነው።

ኢየሱስም፡- መንግሥቱ ከዚህ ዓለም አይደለችም! መንግሥቱስ ከዚህ ዓለም ብትሆን፡ ወደ አይሁድ አንዳልሰጥ ሎሌዎቹ ይዋጉልኝ ነበር! አሁን ግን መንግሥቱ ከዚህ አይደለችም አለው 18:36። በዚህ ዓለም ያሉ ነገሥታት ሎሌዎች (ወይም ወታደሮች) አሏቸው። ንጉሣቸው ሲያዝ መከላከላቸው የማይቀር ነው። ኢየሱስ ግን «ማንን ትፈልጋላችሁ?»፤ «እኔ ነኝ» ብሎ ራሱን አቀረበ፤ ጴጥሮስንም ስይፍህን ወደ ስገባው ክተተው ብሎታል። ስለሆነም የእርሱ መንግሥት የዚህ ዓለም ባሕርይ የሌለው የእግዚአብሔር መንግሥት እንደሆነ ያስረዳናል።

18:37 አንግሊያ ንጉሥ ነህ? አለው። ጳላጦስ ስለ ኢየሱስ ንጉሥነት እውነቱን በከፊል ተረድቷል። ያልተረዳው ትልቅ እውነት ግን አለ። ይህም መንግሥቱ የዚህ ዓለም እንዳይደስ ጳላጦስ አሁንም አልተረዳም። ጌታም ሰጥያቂው እኔ ንጉሥ አንደ ሆንሁ አንተ ትላለህ 18:37 ብሎ መለሰለት።

18:37 እኔ ለእውነት ልመለከር ለለዚህ ተወልጻለሁ ስለዚህም ወደ ዓለም መጥቻለሁ! በማለት ተልእኮውን ይገልጻል። ንጉሥ የሆነው ኢየሱስ ስለ እውነት አንዲመስክር በእብ የተላከ ነው። የመልእክተኛውን ድምጽ የሚሰማ እውነትን የሚወድ ሰው ነው። ከእውነት ወገን የሆነ እውነት የሆነውን ኢየሱስን ይስማል።

18:38 ጳላጦስ፡- እውነት ምንድር ነው? አለው። አብዛኛውን ጊዜ እንደ ጳላጦስ ላለ ሰው እውነት አብዛኛው ሰው የተቀበሰው ህሳብ ነው።⁸¹ እውነት ጊዜውን መምስል፤ ወይም እንደ ሁኔታው ተመሳሳሉ

⁸⁰ በአዲሱ መደበኛ ትርጉም፡- ጳላጦስም፤ «ታዲያ ንጉሥ ነህ ማለት ነዋ!» አለው። ኢየሱስም፤ እኔ ንጉሥ እንደ ሆንሁ መናገርህ ትክክል ነው፤ የተወለድሁት! ወደዚህም ዓለም የመጣሁት ስለ እውነት ለመመስከር ነው፤ ከእውነት የሆነ ሁሉ ይስማኛል» አለው።

⁸¹ Pilate was cynical; he thought that all truth was relative - it could be whatever Rome wanted it to be. To many government officials, truth was whatever the majority of people agreed with or whatever helped

መኖር ማለት አይደለም። ሐሰት ጨለማ እንደ ሆነ ሁሉ እውነት ደግሞ ብርሃን ነው። ብርሃን ከጨለማ የተለየ አንደሆነ እውነትም አንዲሁ ከሐሰት የተለየ ነው። ስለሆነም እውነት ጊዜውን መስሎ ማደር ወይም አብዛኛው ሰው የደገፈውን ደግፎ መኖር ማለት አይደለም። እውነት መለኪያ አለው። በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት መሠረት የእውነት መለኪያው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስም የመጣው ይህንን እውነት ለመመስከር፣ ለማስተዋወቅ ነው።

18፡38 ይህንም ብሎ ዳግመኛ ወደ አይሁድ ወጥቶ፡- እኔስ አንዲት በደል ስንኳ አላገኘሁበትም፡- አሰ። ከዚህ በመቀጠል ጴላጦስ እንዲል የሚጠበቅበት ስለዚህ ፊትፔዋላሁ ነበር። የተቀመጠው በፍርድ ወንበር ላይ ነው። አይሁድ ያመጡት አንዲፈርድበት ነው። መርምሮ በራሱ ቃል **አንዲት በደል ስንኳ አላገኘሁበትም** ብሏልና በደል የሌለበት ሰው ነፃ መለቀቅ አለበት።

18፡39 እንግዲህ የአይሁድን ንጉሥ ልፈታላችሁ ትወጣችሁ?? አላቸው። ጴላጦስ ፍርድ ወንበር ላይ ሆኖ ምን ማድረግ አንደሚገባው ሕዝቡ እንዲነግረው በመጠየቅ ከተጠያቂነት ለማምሰጥ ያስበ ፈራጅ ነው። ጴላጦስ ግን ከተጠያቂነት አያመልጥም። በእርሱ ፍርድ ወንበር ፊት የቀረበውንና ምንም በደል ያልተገኘበትን ሰው ነፃ ሊያወጣው ሥልጣን አያሰው ሥልጣኑን በአግባቡ አልተጠቀመምና ተጠያቂ ይሆናል።

ሄሮድስ መልሶ ወደ ጴላጦስ ላከው አንጂ ጌታ ከገሊላ ስለሆነ በዚያን ዘመን የገሊላ ገዥ የነበረው ሄሮድስ እንዲጻኝለት ጴላጦስ ወደ እርሱም ልከት ነበር (ሱቃ 23፡6-7)። ጴላጦስ ኅሊናው የሚነግረውንና የሚያምንበትን ነገር ሰማድረግ የማይደፍር ባለ ሥልጣን ነው። ስለሆነም የሚሰጠው ውሳኔ ሕዝቡን ደስ በማስኘት ራሱን በወንበር ከማቆየት አንጻር የማያደርገው ነበር። የጴላጦስን ከኃላፊነት የመሸሸ ባሕርዩን ባደረገው ቢያንስ አራት ተግባሮች እንመለከታለን።

- አንደኛ፡- ወደ እርሱ ያመጡትን ኢየሱስን እናንተ ወስዳችሁ እንደ ሕጋችሁ ፍረዱበት 18፡31 በማለቱ።

advance their own personal power and political goals. When there is no basis for truth, there is no basis for moral right and wrong. Justice becomes whatever works or whatever helps those in power. *Ibid.* p.367.

- ሁለተኛ፡- አንዲት በደል ስንኳ አላገኘሁበትምና በበግል ሰማደርገው ልማድ እርሱን ልፍታላችሁ?? 18፡39-40 ብሎ መጠየቁ።
- ሦስተኛ፡- ኢየሱስ እንዲገረፍ በማዘዙ 19፡1-3።ይህም ኢየሱስን በማስገረፍ እይሁድን ደስ ያስኘ መስሎት ነው።
- አራተኛ፡- ንጉሣችሁን ልስቀሰው?? 19፡15 ብሎ ሲጠይቅ ውሳኔውን ሕዝቡ እንዲወስኑለት መፈለጉ፤

በአራቱም ሁኔታዎች ጴላጦስ የነበረውን የቦታ ሥልጣን ተጠቅሞ ኢየሱስ ነፃ ነው ብሎ ሊፈርድ ይችል ነበር። ኢየሱስን **አንዲት በደል ስንኳ አላገኘሁበትም** ባለው መሠረት ነፃ ለቅቁዋላሁ ቢል አይሁድ ይቃወሙታል፤ ሁከትም ሊቀስቀስ ይችላል፤ አንዲያም ሊል ከሥልጣኑ ይወርድ ይሆናል። ከዚያም አልፎ የሮም ገዥዎችም ሊፈርዱበት ይችላሉ። ይሁን እንጂ ትክክል የሆነውን ቢያደርግ ኖሮ ከእውነት ጋር ቆመ ይባል ነበር። ጴላጦስ ግን እውነትን ያልወደደ፣ ከእውነትም ጋር ለመቆም ያልደፈረ ባለሥልጣን ነው።

በማቴ 27፡19 ላይ እንደምናየው የጴላጦስ ሚስት «በዚህ ጻድቅ ሰው ላይ አንዳች ነገር አታድርግ» ብላ በሕልም የተቀበለችውን መከራ በመግለጽ ወደ እርሱ መልእክትም ልካ ነበር። በወሰጡ በደል አንደሌለበት ራሱም መርምሮ ደርሶበታል። ይህም ሁሉ ቢሆን የሚያምንበትን ነገር ሰማድረግ አልደፈረም። ብዙ ጊዜ እውነትን እየሸፈነ የኖረ ሰው አንድ ጊዜ በሐሰት መጠመዱ አይቀርም። እውነትን እያወቀ እውነትን የረገጠ ሰው ነው።

ዛሬም ቢሆን በማናቸውም ኃላፊነት ያሉ ሰዎች (ከርስቲያኖችም ሆኑ ሌሎች) የሰውን አፍ ወይም ተቃውሞ በመፍራት እውነት የሆነውን እያወቁ በተቃራኒው የሚወስኑ ሰዎች ከጴላጦስ ስህተት መማር ይገባቸዋል። ወላኝ ምርጫዎች በመጡ ጊዜ ለጊዜው ቀላሉ ምርጫ የሚሆነው አብዛኛው ሰው የደገፈውን ደግፎ (ወስኖ) ማሰፍ ነው። ይሁን እንጂ ቅዱሱ መጽሐፍ «በጎ ሰማድረግ አውቆ ሰማይሠራው ኃጢአት ነው» (ያዕ 4፡17) እንደሚል እውነት የሆነውን እያወቀ የማያደርገው ሰው ኃጢአተኛ ነው።

18፡40 ሁሉም ደግመው፡- በርባንን እንጂ ይህን አይደለም እያሉ ሎች። በርባን ግን ወንዝ ይከረ። የካህናት አለቆች ጻድቁን ጠልተው

የወንበዴና የነፍሱ ገዳይ ወዳጅ የሆኑበት ዘመን ነው። በርባን በሮም ላይ ያመፀ፤ ነፍስ የገደለ ነበረ (ማር 15፡7)።

በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ላይ የተደረገው ፍርድ ሂደት የወሰደው ጊዜ ክ24 ሰዓት ያነሰ ሆኖ ስድስት ደረጃዎች ነበሩት። የመጀመሪያዎቹ ሦስቱ በአይሁድ ባለ ሥልጣኖች ፊት፤ ሌሎቹ ሦስቱ ደግሞ በሮም ባለ ሥልጣኖች ፊት ነበሩ።

1. በሐና ፊት (ዮሐ 18፡12-24)። ሐና በአይሁድ ዘንድ ሊቀ ካህናት ተደርጎ ስለሚቆጠር መጀመሪያ ወደ እርሱ አቀረቡት።
2. በቀያፋ ፊት (ዮሐ 18፡24-28፤ ማቴ 26፡56-68)።
3. በካህናት አለቆችና አይሁድ ሽማግሌዎች ፊት (ማቴ 27፡1-2)።
4. በጲላሞስ ፊት (ዮሐ 18፡28፤ ሉቃ 23፡1-5)።
5. በሄሮድስ ፊት (ሉቃ 23፡6-12)።
6. በመጨረሻም በጲላሞስ (ጴንጤናዊው) ፊት (ዮሐ 19፡13-16፤ ሉቃ 23፡13-25)።

ምዕራፍ አሥራ ዘጠኝ

ጲላሞስ «ሙሉ ሥልጣን» አንዳለው ያስባል፤ ምክንያቱም ኢየሱስን ልስቅልህ ሥልጣን አንዳለኝ ወይም ልፈታህ ሥልጣን አንዳለኝ አታውቅምን? 19፡10 ይለዋልና። የሚደንቀው ነገር ግን ኢየሱስ ክርስቶስን ከመረመረው በኋላ በአደባባይ በተደጋጋሚ የሚመሰክረው፡-

- አኒስ አንዳች በደል ስንኳ አላገኘሁበትም 18፡38፤
- እነሆ አንዲት በደል ስንኳ እንዳላገኘሁበት ታውቁ ዘንድ 19፡4፤
- አኒስ አንዲት በደል ስንኳ እንዳላገኘሁበት 19፡6፤ በማለት ነው።

ታዲያ ጲላሞስ አንዳች በደል ካላገኘበት ሰምን አይፈታውም? አንዲያውም፡-

19፡1 በዚያን ጊዜም ጲላሞስ ኢየሱስን ይዞ ገረፈው። ጲላሞስ ኢየሱስን የገረፈው አይሁድን ደስ ለማሰኘት ፈልጎ ነው። ሊፈታውም ደግሞ ያስብ ነበር (ሉቃ 23፡16)። በዚያን ጊዜ የነበረው መግረፊያ ጅራፍ በወንበዴዎች ላይ ከፍተኛውን የማቁስልና የመጉዳት ደረጃ እንዲያደርስ ተደርጎ ይዘጋጅ ነበር። ይህም ጅራፍ ከቆዳ የሚሠራ ጠፍር ሆኖ በጫፉ ላይ ደግሞ ብረታ ብረት ይቆጠርበት ነበር። ጌታ የተገረፈው እንዲህ በመሰለ ጅራፍ ነው።

19፡2 ወታደሮቹም ከእሾህ አክሊል ጉንጉነው በራሱ ላይ አኖሩ ቀይ ልብስም አሰበሱት። ከካህናት አለቆች ጀምሮ ጲላሞስና ወታደሮቹ ሁሉ በኢየሱስ ላይ ያላፈዘና ያልተሳሰቀ አልነበረም። ኢየሱስ የመጣው ሁሉንም ሰው (ወታደር፣ ካህን፣ ንጉሥ፣ ሌላም) ለማዳን ነው። ሁሉም ተሳለቁበት። ወታደሮቹ የተሳለቁበት ንጉሥ የሚለብሰው ዓይነት ቀይ ልብስ በማልበስ⁸² ነበር።

19፡3 አየቀረቡም፡- የአይሁድ ንጉሥ ሆይ፥ ሰላም ስለንተ ይሁን ይሉት ነበር፤ በጥፊም ይመቱት ነበር። አስቲ እንዲያው ሰላምታና ጥፊ እንዴት አብሮ ይሄዳል? ንጉሥነትና መመታት እንዴት

⁸² Purple was the color of royalty.

ይዛመዳል? ይህ ሁሉ የመሳሰሉትን መጠን ያሳያል። በኢሳ 50፥6 ላይ እንደምናየው «ጀርባዬን ሰገራፊዎች፤ ጉንጨኝም ለጠጉር ነጪዎች ሰጠሁ፤ ፊቴንም ከውርደትና ከትፋት አልመለስሁም» እንዳለ ኢየሱስ ክርስቶስ በጥፊ በመቱት ጊዜ ፊቱን አሳዞረም። ወታደሮቹ እንደተፋቡትም በማቴ 14፥30፤ ማር 15፥19 ተጽፏል።

19፥4 ጴላጦስም ደግሞ ወደ ውጭ ወጥቶ፡- እነሆ አንዲት በደል ስንኳ አንዳገኘሁበት ታወቁ ዘንድ እርሱን ወደ ውጭ አወጣላችኋለሁ አላቸው። ኢየሱስ ክርስቶስ አንዲት በደል ስንኳ አንደሌላበት በ18፥38ም ላይ ተናግሯል። አሁን በድጋሚ ያንኑ ይገልጻል።

19፥5-6 ኢየሱስም የእሾህ አክሊል ደፍቶ ቀይ ልብስም ሰብሶ ወደ ውጭ ወጣ። ጴላጦስ፡- እነሆ ሰውዬው አላቸው። ጴላጦስ እነሆ ሰውዬው ብሎ ያቀረበው ሰው በጥፊ የተመታ፤ በራሱ ላይ የእሾህ አክሊል ያደረገ፤ የደከመ ነበር። ይህ ሁሉ ግን በነዚህ ኢሳይያስ የተነገረው ይፈጸም ዘንድ (ኢሳ 52፥14-15) ሆነ።

እነሆ ሰውዬው የሚሰው አባባል የፌዝ ንግግር ነው። እንዲህ የደከመን ሰው ምን ያስፈራችኋል! እንዲህ የተጎሳቆለን ሰው ንጉሥ ይሆናል ብሎ ማን ያስባል? እንደማለት ነው። እንደዚህም ሆኖ፡-

19፥6 የካህናት አለቆችና ሉሌዎች ባዩትም ጊዜ፡- ሰቀለው ሰቀለው እያሉ ጮኹ። በእንጨት (በመስቀል) ላይ የሚሰቀል የተረገመ (ወንበዴና አመፀኛ) መሆኑን አይሁድ ያውቃሉ (ዘ፩ 21፥23፤ ገላ 3፥13)። ስለዚህ ሰቀለው ሰቀለው ሊሉ ጥያቄያቸው ኢየሱስ አንዲገደል ብቻ ሳይሆን የተዋረደ ሞት አንዲሞት ማለታቸው ነው። ጴላጦስ፡- አኔስ አንዲት በደል ስንኳ አንገኝሁበትምና እናንተ ወስዳችሁ ሰቀሉት አላቸው 19፥6። ጴላጦስ ለሦስተኛ ጊዜ በኢየሱስ ላይ ምንም በደል እንዳላገኘበት በአንደበቱ ይመሰክራል።

19፥7 እኛ ሕግ አለን፤ አንደ ሕጋችንም ሊሞት ይገባዋል፤ ራሱን የእግዚአብሔር ልጅ ለድርጊክልና አሉት። በዘሌ 24፥16 መሠረት «ማንም የእግዚአብሔርን ስም የሰደበ ይገደል» የሚሰውን ሕግ መጥቀሳቸው ይሆናል። ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን መናገሩ አንደ እነርሱ ሀሳብ ስድብ መስጧቸው ነው።

19፥8-9 ጴላጦስ ይህን ነገር በሰማ ጊዜ እጅግ ፈራ፤ ተመልሶም ወደ ገዢ ግቢ ገባና ኢየሱስን፡- አንተ ከወዴት ነህ? አለው። ኢየሱስ ግን አንዲት ስንኳ አልመለስሁትም። የጴላጦስ ፍርሃት ምንድን ነው?

ጴላጦስን ያስፈራው ምናልባት አይሁድ በአንድ ላይ ሊሞት ይገባዋል የሚል ጥያቄ ስላቀረቡ ሊሆን ይችላል። ብቻው መቆሙ አስደንግጦት ይሆናል። ጌታንም አንተ ወዴት ነህ? ብሎ ሊጠይቀው ጌታ ምንም አልመለስሁትም፤ በኢሳ 53፥7 አፉን አልከፈተም ያሰው ይፈጸም ዘንድ።

19፥10 ልስቅላህ ሥልጣን አንዳላች ወይም ልፈታህ ሥልጣን አንዳላች አታውቅም? አለው። ጴላጦስ ሊፈታው ሥልጣን እንዳለው እየተናገረና አንዲት በደል ስንኳ አላገኘሁበትም እያለ አልፈታውም። ወንበሩ የሚሰጠው ሥልጣን አለ። ልቡ ደግሞ በፍርሃት ተወጧል። ስለዚህ ለመፍታት ሥልጣን እያሰው ከልቡ ፍርሃት የተነሣ ሊፈታው አልቻለም።

ጌታ የሚመልስሉት፡- ከላይ ካልተሰጠህ በስተቀር በእኔ ላይ ምንም ሥልጣን ባልነበረህም 19፥11 በማለት ነው። ኢየሱስ በንጉሡ ፊትም ቆሞ የሚናገረው ሥልጣን የሚሰጠው ከላይ መሆኑን ነው። ጴላጦስ በኢየሱስ ላይ ሥልጣን የሰውም። ጴላጦስ ምድራዊ ነው። ኢየሱስ ከስማይ የመጣ ነው። ከላይ የሚመጣ ከሁሉ በላይ ነው (3፥31)። ጴላጦስ አሁን ሊወሰን ተዘጋጅቷል፤ ይህ ግን ከላይ ስለ ተፈቀደ ብቻ ነው። ኢየሱስ በለዎች እጅ አልፎ እንዲሰጥ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው።

19፥11 ስለዚህ ሰአንተ አሳልፎ የሰጠኝ ኃጢአቱ የባሰ ነው አለው። ኢየሱስን ስጴላጦስ አሳልፎ የሰጠው ሊቀ ካህናቱ ቀያፋ ነው። ጴላጦስ በኢየሱስ ላይ የሚፈርድበት አስቀድሞ ከሳሾች ወደ እርሱ ስላቀረቡትና በደሰኛ ነው ስላሉ ነው። ቀያፋ አይሁዳዊ እንዲሁም የእግዚአብሔር ሕግ የተሰጠው ሕዝብ ሊቀ ካህናት ሆኖ እያለ ወደ ሕዝቡ የመጣውን መሲሕ ሊቀበሰው ሲገባ አሳልፎ መስጠቱ የበሰጠ በደሰኛ ያደርገዋል። ጴላጦስም አንዲት በደል ስንኳ አላገኘሁበትም እያለ በተደጋጋሚ ራሱ እየተናገረ በኢየሱስ ላይ በመፍረዱ በደሰኛ ነው። ፍርድ አለበት። ስለእርሱ አሳልፎ የሰጠው ግን የበለጠ ፍርድ አለበት ማለት ነው።

19፥12 ጴላጦስ ሊፈታው ፈለገ፡- ጴላጦስ በራሱ የምርመራ መንገድ በደረሰበት ውጤት መሠረት ኢየሱስ በደል ስለ ሌላበት ሊፈታው ፈለገ። አይሁድ ግን በጴላጦስ ደካማ ጉን ገቡ።

19፥12 ይህንኑ ብትፈታው የቄሣር ወዳጅ አይደለህም! ራሱን ንጉሥ የሚያደርግ ሁሉ የቄሣር ተቃዋሚ ነው እያሉ ጮኹ። አይሁድ ስጴላጦስ እየነገሩት ያሉት እነርሱ ስርም ንጉሥ ለቄሣር ታማኞች

መሆናቸውንና ኢየሱስ ግን ንጉሥ ነኝ በማለቱ የቂሣር ተቃዋሚ እንደሆነ ነው። የራሳቸውን ንጉሥ፡- ንጉሥ አይደለም ብለው ሲከፋፍሉ ለሌላ ንጉሥ ተማኝነታቸውን ስገልጹ አቤት አለማስተዋል!

19:13 **ጲላጦስም ይህን ነገር ስምቶ ኢየሱስን ወደ ውጭ አወጣው፤ በዕብራይስጥም ገበታ በተባለ ጸፍጽ፤ በሚሉት ስፍራ በፍርድ ወንበር ተቀመጠ።**³⁰ ጲላጦስ አስካሁን በተደጋጋሚ ኢየሱስን ሲመረምረው ቆይቷል። አሁን ደግሞ በፍርድ ወንበር ላይ መቀመጡ የሚያመለክተው የመጨረሻ ውሳኔ ለመስጠት እንደ ተዘጋጀ ነው። በፍርድ ወንበር ላይ ተቀምጦ አርሱ በሚወሰነው ሁሉ ተጠያቂ ይሆናል።

19:14 **ለፋሊካም የማዘጋጀት ቀን ነበረ፤ ስድስት ሰዓትም የሚያህል ነበረ፤ ለይሁድም፡- እነሆ ንጉሣችሁ አላቸው።** ለፋሊካ የማዘጋጀት ቀን ሲል ፋሊካ ለአንድ ሳምንት ሙሉ ስለሚከበር የመዘጋጀቱ ቀን አርብ ነበር ማለት ነው። ቀደም ሲል እነሆ ሰውዬው **19:5** በማለት ኢየሱስን ስሕተት አውጥቶት ነበር። አሁን ደግሞ እነሆ ንጉሣችሁ ይላል። በሁለቱም ጊዜ የፌዝ ንግግር ይናገራል።

19:15 **አስወግደው፤ አስወግደው፤ ስቀለው ኢየሱ ጮኹ።** ከአውነት ጋር ያልቆመና በጊዜው ነፋስ የሚነፃ ሰው ሁልጊዜ አብዛኛው ሰው የሚያደርገውን ተከትሎ መንገድ ነው። ለይሁድ ከጥቂት ጊዜ በፊት ኢየሱስን በማክበር ጩኸት አለምተው ነበር። «ሆላዕና በጌታ ስም የሚመጣ የአስራኤል ንጉሥ የተባረከ ነው እያሉ ጮኹ» (12:13)። ወደ ቤተ መቅደስ ሲገባ ሕዝቡ ሁሉ ሲያየው የፈለገውና የተባረከ ነው እያሉ የጮኹለት ኢየሱስ አሁን ደግሞ ስቀለው የሚሉት ያው ኢየሱስ ነው። የተባረከ ነው ባሉበት አንደበታቸው ወንበዴ ነው ስቀለው አሉ። እግዚአብሔርን ባመሰግኑበት አንደበት የእግዚአብሔር ተቃዋሚ ሆነው ጮኹ። አይ ሥጋ ሰባሽ!!

ጲላጦስም ከነገርፋ ጋር በመጉረፍ፡- **ንጉሣችሁን ልስቀለውን? አላቸው** **19:15**፡ ወሳኔውን ለአነርሱ ተወላቸው። በፍርድ ወንበር የተቀመጠ ግን አርሱ ነበር።

³⁰ በአዲስ መደበኛ ትርጉም ጲላጦስም ይህን ሲሰማ ኢየሱስን ወደ ውጭ አወጣው፤ የድንጋይ ንጣፍ በተባለ በአረማይክ ቋንቋ ገበታ ብለው በሚጠሩት ስፍራ በፍርድ ወንበር ላይ ተቀመጠ ይላል። የድንጋይ ንጣፍ የሚለውን እንግሊዝኛው stone pavement ይለዋል።

19:15 የካህናት አለቆችም ከቂሣር በቀር ሌላ ንጉሥ የለንም ብለው መሰሉለት። ሌላ ንጉሥም አላቸው። ንጉሣቸው እግዚአብሔር አይደለምን? (መላ 8:23፤ 1ሳሙ 8:7)። አንዲሁስ የሚመጣው መሲሕ ንጉሥ አይደለምን? የእግዚአብሔርን ሕዝብ ተብለው ሲጠሩ ንጉሥ አላቸው አይደለምን? የንጉሥ ካህናት መባላቸው (ዘጸ 19:5) ንጉሥ አንዳላቸው አያመለክትምን? ይህን ሁሉ በመቃወም ንጉሥ የለንም አሉ።

19:16 **ሰለዚህ በዚያን ጊዜ እንዲሰቀል አሳልፎ ሰጣቸው።** ጲላጦስ ለካህናት አለቆች ሀሳብ ተንበረከከ።

19:17 **ኢየሱስንም ይዘው ወሰዱት፤ መስቀሉንም ተሸክሞ በዕብራይስጥ ጎልጎታ ወደ ተባለው የራስ ቅል ስፍራ ወደሚለት ወጣ።**³¹ ኢየሱስ አሁን በምድር ላይ የሚያደርገውን የመጨረሻ ጉዞ አየተጓዘ ነው። የመጨረሻውም ጉዞው የሚስቀልበትን መስቀል ተሸክሞ መሄድ ነው። ኢየሱስ መስቀል ላይ እንደሚሞት ያውቅ ነበረ (18:37)። በመስቀል ከመስቀል ጋር የተያያዘውን ስድብ፤ ንቀትና ውርደት ሁሉ ተቀብሏል።

19:18 **በዚያም ሰቀሉት፤ ከአርሱም ጋር ሁለት፤ አንዱም በዚህ አንዱም በዚያ ኢየሱስንም በመካከላቸው ሰቀሉ።** ከኢየሱስ መስቀል አንዱም በዚህ አንዱም በዚያ የተሰቀሉት በራሳቸው በደል ነው። አመፀኞች ነበሩ (ማቴ 28:37፤ ማር 15:27፤ ሉቃ 23:12)። በመካከላቸው ያለው ኢየሱስ የተሰቀለው ግን ስለ ዓለም ኃጢአት ነው። በዚህም «ከአመፀኞች ጋር ተቆጠረ» (ኢሳ 53:12) የሚለው ትንቢት ተፈጸመ።

ልብ እንበል መስቀል የሆነ ሁሉ የኢየሱስን መስቀል አያመለክትም። በዚያ ቀን ከተሰቀሉት ሦስት ሰዎች የኢየሱስ የሆነው መካከለኛው ብቻ ነው። ኢየሱስ የሰውን ኃጢአት ያስወገደው በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ነው። ሐዋርያው ጳውሎስ ኢየሱስ ከተሰቀለበት መስቀል ሌላ ትምክህት አንደ ሌለው (ገላ 6:14) እንደሚናገር።

19:19 **ጲላጦስም ደግሞ ጽሕፈት ጽፎ በመስቀሉ ላይ አኖረው፤ ጽሕፈቱም፡- የአይሁድ ንጉሥ የናዝሬቱ ኢየሱስ የሚል ነበረ።** ጲላጦስ ቢያውቀውም ባያውቀውም የጻፈው ግን ትክክል ነው። **ሰለዚህ የአይሁድ የካህናት አለቆች ጲላጦስን፡- አርሱ፡- የአይሁድ ንጉሥ ነኝ እንዳለ እንጂ የአይሁድ ንጉሥ ብለህ አትጻፍ** **19:21**፡ ብለውት ነበረ።

³¹ በአዲስ መደበኛ ትርጉም አርሱም የራሱን መስቀል ተሸክሞ በአረማይክ ጎልጎታ ተብሎ ወደሚጠራው የራስ ቅል ወደባለው ቦታ ወጣ ይላል።

19+20 በዕብራይስጥና በሮማይስጥ በግሪክም ተጽፎ ነበረ። በዚያን ዘመን አነዚህ ሦስቱ ቋንቋዎች በክንዓን ጥቅም ላይ የዋሉ ነበሩ። ዕብራይስጥ ወይም አረማይስጥ የአይሁድ ቋንቋ ነው፤ ሮማይስጥ ወይም ላቲን የሮማውያን ቋንቋ ነው። ይህ በዚያን ዘመን አፈሰላዊ ቋንቋ ነበረ። አንዲሁም ግሪክ ያን ዘመን ሁሉም ሰው የሚናገረው ቋንቋ ነበረ።⁸⁵ በመስቀል የሚሞት የተነቀፈ ነው፤ ዘጸዋ 21÷23።

19+22 ሲላጠስም፡- የጸፍሁትን ጽፈክላሁ ብሎ ሲመልስ ሰአይሁድ በፍርድ ሂደቱ ሁሉ የአይሁድን ሃሳብ ሲቀበል ነበር፤ እዚህኛው ላይ ብቻ አክነርሱ ሃሳብ ሲለይ ይታያል።

19+23 ጭፍሮችም ኢየሱስን በስተሉት ጊዜ ልብሶቹን ወስደው ለእያንዳንዱ ጭፍራ እንደ ክፍል ሆኖ በአራት ከፋፈሉት፤ እጅ ጠባቡን ደግሞ ወሰዱ። ልብሶቹን ወስደው መከፋፈላቸው በዚያን ዘመን የልብስ አጥረት (ቸግር) አንደ ነበረ ያመለክታል። ታሪክ ጸሐፊዎች አንደሚሉት ስቅላቱን ሰፈጸሙ ወታደሮች የሚሰጣቸው ክፍያ የተሰቀለውን ሰው ልብስ መውሰድ ነበረ⁸⁶።

19+24 እጅ ጠባቡም ከላይ ጀምሮ ወጥ ሆኖ የተሠራ ነበረ እንጂ የተሰፋ አልነበረም። ስለዚህ እርስ በርሳቸው፡- ለማን እንዲሆን በእርሱ ዕጣ እንጣጣልበት እንጂ አንቅደደው ተጣባሉ። ልብሱን መከፋፈላቸው ቀደም ሲል በትንቢት የተነገረው (መዝ 22:18)፡- ልብሴን እርስ በርሳቸው ተከፋፈሉ በእጅ ጠባቤም ዕጣ ተጣጣሉበት የሚለው የመጽሐፍ ቃል ይፈጸም ዘንድ ነው 19+24።

19+25 በኢየሱስ መስቀል አጠገብ እናቱ፣ የእናቱም እንት፣ የቀለቡም ሚስት ማርያም፣ መግደላዊትም ማርያም ቆመው ነበር። አነዚህን አራቱ ሴቶችና አራቱን ጭፍሮች ስንመለከት ሴቶቹ እዚያ የቆሙት በኢየሱስ ሞት ምክንያት በህዘን ነው። ጭፍሮቹ ደግሞ ልብሱን ስመክፋፈልና ዕጣ ስመጣጣል ነው። በመስቀል ላይ ያሰው ኢየሱስ ግን ስሁስቱም ወገን አኩል ሞቶላቸዋል። የሁሉንም ኃጢአት ተሸክሞ በመስቀል ላይ ተሰቅሏል። አነዚህ አራት ሴቶች እስከ መጨረሻ የተከተሉት ታማኞች ናቸው። ከደቀ መዛሙርቱ የተለየ ታማኝነትን

⁸⁵ The Lingua franca

⁸⁶ Clothing was not a cheap commodity in those days as it is today. Thus this was part of the <pay> the executioners received for performing their gruesome duties. *Ibid.* p.378

እናይባቸዋለን። ደቀ መዛሙርቱ ከአንዱ በስተቀር ሌሎቹ ጥለው ሸሽተዋል።

የጌታ እናት ማርያም በዚህን ጊዜ በእንዴት ዓይነት መራር ሀዘን ውስጥ እንደምትሆን መገመት ይቻላል። ይህንን ክስላሳ ዓመታት በፊት ስምዖን «እንቺም ደግሞ በነፍስሽ ሰይፍ ያልፋል» (ሉቃ 2÷35) በማለት ትንቢት ተናግሮ ነበር። በእርግጥም በዚህ ሰዓት ሰይፍ (ወይም መሪር ሀዘን) በውስጧ እያሰፈ ነው።

19+26 ኢየሱስም እናቱን ይወደው የነበረውንም ደቀ መዝሙር በአጠገቡ ቆሞ ባየ ጊዜ፡- ጌታን የተከተሉት ብዙዎች ነበሩ፤ እስከ መስቀል ድረስ ከደቀ መዛሙርቱ የተከተለው ግን አንድ ብቻ ነው። እርሱም ይወደው የነበረው ደቀ መዝሙር (ዮሐንስ) ነው።

19+26-27 እናቱን፡- እንቺ ሴት፣ እነሆ ልጄሽ አላት። ከዚህ በኋላ ደቀ መዝሙሩን፡- እናትህ እነኝት አለው። ከዚህም ሰዓት ጀምሮ ደቀ መዝሙሩ ወደ ቤቱ ወሰዳት። ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ከተናገራቸው ሰዓት ነገሮች አንዱ ይህ እንቺ ሴት፣ እነሆ ልጄሽ የሚለው ነበር። ኢየሱስ ክርስቶስ ሰአናቱ ይጠነቀቅ ነበረ። በመስቀል ላይ በዚያ ጣር ውስጥ ሆኖ እናትህ እነኝት በማለት ከተናገረው ኃላፊነትና አደራን መወጣትና ማስተላለፍ ምን ያህል አስፈላጊ እንደ ሆነም እናስተውላለን።⁸⁷ ከዚህ እኛም ሰወላጆቻችን (በእድሜ ሰገፋትም) መጠንቀቅ እንዳለብን ያስተምረናል።

ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ የተናገራቸው ሰዓት ነገሮች የሚከተሉት ናቸው፡-

1. የሚፈርዱበትንና የሚሰድቡትን/የሰቀሉትን፡- «የሚያደርጉትን አያውቁትምና ይቅር በላቸው» (ሉቃ 23÷24)።
2. ከእርሱ ጋር ስተሰቀለው ወንበዴ «ዛሬ ከእኔ ጋር በገነት ትሆናለህ» (ሉቃ 13÷23)።
3. ዮሐንስ እናቱን እናቱን ማርያምን አንዲወስዳት (እንዲጠነቀቅላት) እንቺ ሴት፣ እነሆ ልጄሽ አላት ... ደቀ መዝሙሩን፡- እናትህ እነኝት አለው ዮሐ 19+26-27።
4. «አምላኬ አምላኬ ስለ ምን ተውሽኝ» «ማቴ 27÷46፤ ማር 15÷34)።
5. «ተጠማሁ» (ዮሐ 19÷28)።

⁸⁷ ደቀ መዛሙርቱን ወላጆች እንደ ሌላቸው ልጆች እንዳያዝኑ ካዘዘቸው በኋላ ተመልሽ እመጣለሁ (14:18) ብሏቸዋል። እናቱን ደግሞ ለሚወደው ደቀ መዝሙር አደራ ሰጠ።

6. «ተፈጸመ» (ዮሐ 19:30)
 7. «አባት ሆይ ነፍሴን ለአንተ እስጣለሁ» (ሱቃ 23:46)።

19:28 ከዚህ በኋላ ኢየሱስ አሁን ሁሉ እንደ ተፈጸመ አውቆ የመጽሐፉ ቃል ይፈጸም ዘንድ፡- ተጠማሁ አለ። ዲያብሎስ በምድረ በዳ ሲፈትነው በአቋራጭ ሲያከብረውና ሲያነግሠው ፈልጎ ነበር (ማቴ 4:9)፤ አልሆነለትም። አይሁድም ሲያነግሡት ፈልገው ነበር (ዮሐ 6:15)፤ ያም መንገዱ እልነበረም። አሁን ግን ሁሉ ተፈጸመ። ኢየሱስ የመጣበት ዓላማ፤ የመጽሐፉ ቃል (መዝ 69:21) የሚፈጸመው በመስቀል ላይ ሲሰቀል አንደሆነ ያውቃል።

በመስቀል ላይ የተሰቀለው ፍጹም ሰው የሆነው ኢየሱስ ተጠማሁ በማለቱ እንደማንኛውም ሰው የሚጠማ እንደሆነ ያሳያል።

19:29 በዚያም ሆኖም የሞላበት ዕቃ ተቀምጦ ነበር፤ እነርሱም ሆኖም ጣጤውን በሰፍነግ ሞልተው በሁሳጥም አድርገው ወደ አፉ አቀረቡለት።⁸⁸ ቀደም ሲል ከመስቀላቸው በፊት ከርቤ የተቀላቀለበት የወይን ጠጅ አንዲጠጣ ሰጥተውት ነበር (ማር 15:23)። ያን የሰጡት የመስቀል ላይ ስቃዩንና ሕመሙን እንዲቀንስለት፤ እንዲያደነዝዝለት ብለው ሲሆን ይችላል። ጌታ ግን ሲወስደው እልፈቀደም። ምክንያቱም የኃጢአትን ዋጋ እውቆ ስመክፈል በመስቀል ሞት የሚመጣበትን ሥቃይ ሁሉ በሙሉ ስመቀበል ሲል መሆን አስበት።

19:30 ተፈጸመ አለ። በግሪክ ቲትሊስታ⁸⁹ ሲሆን፤ ይህም ሙሉ ሆነ፤ በሙላት ተከፈለ እንደማለት ነው። የኢየሱስ ክርስቶስ ሞት የመዳንን መንገድ ፈጸመው። ዋጋውን በሙሉ ከፈለ። እንዲሁም የብሉይ ኪዳንን ትንቢት ሁሉ ወደ ፍጻሜ አመጣው (4:34፤ 17:4)።

እስከዚህ ጊዜ ድረስ ኃጢአት የሚሰረደው ከእንስሳት ወገን በሚቀርብ መሥዋዕት አማካይነት ነበር። ኃጢአት ሰውን ከእግዚአብሔር ይለያልና ከእግዚአብሔር ጋር ለመታረቅና ጎብረት ለማድረግ መሥዋዕት ይቀርብ ነበር። ይህ በብሉይ ኪዳን ያደረግ የነበረው

መሥዋዕት እግዚአብሔር ያዘጋጀው «በግ» እስከሚመጣበት ጊዜ ድረስ በእምነት የሚቀርብ ነበር። አሁን «የእግዚአብሔር በግ» (1:29) የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ መጥቷል። ኢየሱስ የኃጢአት የመጨረሻውንና ፍጹም የሆነውን መሥዋዕት አቀረበ። እርሱም በሞቱ የዓለምን ኃጢአት ሁሉ በእርሱ ላይ ተሽከመ።

19:30 ራሱንም አዘንብሎ ነፍሱን አሳልፎ ሰጠ። ነፍሱን አሳልፎ መስጠቱ እርሱ በፈቃዱ ያደረገው ተግባር ነው። **አሳልፎ ሰጠ** የሚለው ለኢየሱስ ክርስቶስ ሲውል ሞተ ከማለት በላይ ነው። በሉቃ 23:46 «ነፍሴን ለአንተ እስጣለሁ» የሚለውንና በመዝ 31:5 «በእጅህ ነፍሴን እስጣለሁ» ያለውን ያሳስባል። ስለዚህ የኢየሱስ ክርስቶስ ነፍስ ከእርሱ አልተወሰደችበትም። እርሱ ነፍሱን በፈቃዱ ሰጠ እንጂ (10:11፤ 15:17-18፤ 15:13 ይመልከቱ)። ይህም ኢየሱስ ክርስቶስ በሁሉም ሰው (ነፍስ) ላይ በራሱም ነፍስ ላይ ያለውን የበላይነት፤ ልዑልነት ያሳያል። ነፍሱን አሳልፎ መስጠት በእርሱ ፈቃድና ቁጥጥር ሥር ነበረ።

አይሁድ ብዙ ጊዜ ኢየሱስን ሲገድሉት ፈልገው ነበር። ጊዜው ደርሶ እርሱ ራሱ «እኔ ነኝ» (18:5) ብሎ ራሱን እስኪሰጥ ድረስ በእርሱ ላይ ማንም ምንም ሊያደርግ አልቻለም። በመጨረሻ ደግሞ «ተፈጸመ» ብሎ ነፍሱን ሰጠ። አስቀድሞም ነፍሱን እንደሚሰጥና እርሱም በትንሣኤ እንደሚያስነሣት በ10:18 ላይ ተናግሮ ነበር።

19:31 ሥጋቸውም በሰንበት በመስቀል ላይ እንዳይኖር፤ ጭናቸውን ሰብረው እንዲያወርዱላቸው፡- ሰንበት የሚጀምረው በእርብ ዕለት ነው። ይህኛው ሰንበት ደግሞ ልዩ የሆነው ከፋሲካ ጋር አብሮ በመገናኘቱ ነው። አይሁድ በሰንበት እንዳይረከቡ (ዘዳ 21:22-23) የተሰቀሱት ሰዎች ሥጋ በመስቀል ላይ ሆኖ አንዲቆይ አልፈሉም። ስለዚህ በመስበር እንዲያወርዱቸው ጸላጦስን ጠየቁ። **ጭናቸውን መጥተው የፊተኛውን ጭን ከእርሱም ጋር የተሰቀለውን የሌላኛውን ጭን ሰበሩ።** ወደ ኢየሱስ በመጡ ጊዜ ግን እርሱ ፈጽሞ እንደ ሞተ አይተው ጭኑን አልሰበሩም 19:32-33።

19:34 ነገር ግን ከጭናቸው አንዱ ጎኑን በጦር ወጋው፤ ወዲያውም ደምና ውኃ ወጣ። ሰው ጎድኑን በጦር ሲወጋ ካልሞተ በስተቀር ደምና ውኃ ሳይቀላቀል ተሰያይቶ አይታይም። ኢየሱስ በመስቀል ላይ ሆኖ

⁸⁸ A jar full of sour wine was standing there. So they put a sponge full of the wine on a branch of hyssop and held it to his mouth. NRSV. በአዲሱ መደበኛ ትርጉም፡- በዚያም የሆመጠጠ ወይን የሞላበት ዕቃ ተቀምጦ ነበር፤ እነርሱም ሰፍነግ በወይን ጠጅ ነክረው በሂሳፕ ዘንግ ወደ አፉ አቀረቡለት ይላል።

⁸⁹ tetelestai

ከጭፍሮቹ አንዱ ጉንን በጦር ሲወጋው ደምና ውኃ ከሰውነቱ መውጣቱ ፈጽሞ መሞቱን ያመለክታል።⁹⁰

ጌታ በጦር ሲወጋ ደምና ውኃ አንደ ወጣ እዚያ የነበረው ደቀ መዝሙር ሲመለከር፡- ያየውም መስክርአል! ምስክሩም እውነት ነው! አናንተም ደግሞ ታምኑ ዘንድ እርሱ እውነት እንዲናገር ያውቃል 19+35 አለ። ጭፍሮችም ለእሳጦስ ሂደው የነገሩት በእርግጥ ኢየሱስ መሞቱን ነው (ማር 15:44-45)። ለዚህም ነበር ከተሰቀለበት እውርደው እንዲቀበሩት የፈቀደው (19:38)።

19+36-37 ይህ የሆነ፡- ከእርሱ አጥንት አይሰበርም የሚል የመጽሐፉ ቃል አንዲፈጸም ነው። ደግሞም ሌላው መጽሐፍ፡- የወጉትን ያዩታል ይላል። ጌታ ፈጽሞ በመሞቱና አንደ ሌሎቹ ጭኑ ስላለመለበሩ በዘጸ 12:46 እና ዘኁ 9:12 ላይ የፋሲካው በግ አጥንቱ እንዳይለበር ከሚለው ጋር ይሰማማል። ምክንያቱም ኢየሱስ ክርስቶስ የመጨረሻው መሥዋዕት ነውና። እንዲሁም የወጉትን ያዩታል የሚለው በዘካ 12:10 የተነገረው ትንቢት ይፈጸም ዘንድ ነው (በተጨማሪ መዝ 34:20፤ ራእ 1:7ን ይመልከቱ)።

19+38 አይሁድን ስለ ፈራ በሰውር የኢየሱስ ደቀ መዝሙር የነበረ የአርማትያስ ዮሴፍ የኢየሱስን ሥጋ ሊወስድ ሲላጠስን ለመነ፡- ጌታን በሰውር ይከተሉ የነበሩ ሁለት ደቀ መዛሙርት ኢየሱስ ከሞተ በኋላ ማንነታቸውን እንደገለጹ ከቁ.38-40 ባለው ክፍል እንመለከታለን። እንደኛው የአርማትያስ ዮሴፍ ሲሆን ሌላኛው ደግሞ ኒቆላሞስ ነው። አይሁድን ስለ ፈሩ ራሳቸውን ሰውረው ነበረ። በእውነት አማኝ የሆነ ሰው ራሱን ደብቆ መኖር የሚችለው ለአጭር (ሰተወለነ) ጊዜ ብቻ ነው። እውነተኛ ማንነቱን የሚገልጥበት ጊዜና ሁኔታ መምጣቱ አይቀርም።

የአርማትያው ዮሴፍ ህብታም ሰው ነበረ (ማቴ 27:57)፤ የሸንጎ አባል ነበረ (ማር 15:43)፤ በሸንጎአቸው ክፉ ምክር የማይተባበር ጻድቅ ሰው

ነበረ (ሱቃ 23+50-51)። ይህ ሰው የኢየሱስን ሥጋ ሊወስድ ሲላጠስን ለመነ፤ ሲላጠስም ፈቀደለት። ስለዚህም መጥቶ የኢየሱስን ሥጋ ወሰደ 19+38።

19+39 ደግሞም አስቀድሞ በሌሊት ወደ ኢየሱስ መጥቶ የነበረ ኒቆላሞስ መቶ ጎጥር የሚሆል የክርቤና የእሬት ቅልቅል ይዞ መጣ። ኒቆላሞስ ከፈረሰውያን ወገን የሆነና አለቃ የነበረ ወደ ጌታ በሌሊት የመጣ ሰው ነው (3:1-1 7:50-52)። ኒቆላሞስ ያመጣው የክርቤና የእሬት ቅልቅል ከሸቱ ጋር ተደርጎ የኢየሱስን ሥጋ ለመገነዝ እንዲሆን ነበር።

ዮሴፍና ኒቆላሞስ፡- የኢየሱስን ሥጋ ወሰደው አንደ አይሁድ አገናነዝ ልማድ በተልባ አግር ልብስ ከፈትት 19+40። ኢየሱስን በሕይወት እያለ በግልጽ ባይከተሉትም የጌታን ሥጋ ወሰደው ለመክፈን እንዲህ ዓይነት የክበረ አገልግሎት ለማድረግ በሞቱ በአንድ ላይ የተገናኙ ደቀ መዛሙርት ናቸው። አንድ ላይ እንዲህ ዓይነት የክበረን ሥራ ለመሥራት መቻላቸው በድብቅ የጌታ ተከታዮች መሆናቸውን እርስ በርሳቸው ቢተዋወቁ ይሆናል ማለት ይቻላል።

19+41 በተሰቀለበትም ስፍራ አትክልት ነበረ፤ በአትክልቱም ገና ማንም ያልተቀበረበት አዲስ መቃብር ነበረ። የአይሁድ የአቀባበር ሥርዓት ሥጋውን በሽቱና በተልባ እግር ልብስ አድርገው መክፈን (በሥርዓት መጣቅሰል)ና መቅበር ነው። ዮሴፍና ኒቆላሞስም ያደረጉት ይህንኑ ነው። ኒቆላሞስ እጅግ በርካታ ክርቤና የእሬት ቅልቅል አመጣ፤ ዮሴፍ ደግሞ እርሱ ያሠራውን መቃብር ኢየሱስ እንዲቀበርበት ለጠ (ማቴ 27:60፤ ሱቃ 23:53)።

19+42 ስለዚህ መቃብሩ ቅርብ ነበርና ስለ አይሁድ ማዘጋጀት ቀን ኢየሱስን ስዚያ አናሩት። ይህ ከድንጋይ ተጠርቦ የተሠራ መቃብር ዮሴፍ ያሠራው መቃብር ነው። በዚህም ጌታ በኢሳይያስ በኩል «ከከፋዎችም ጋር መቃብሩን አደረጉ፤ ከባለጠጎችም ጋር በሞቱ፤ ሆኖም ግፍን አላደረገም ነበር። በእፋም ተገዛል አልተገኘበትም ነበር» (ኢሳ 53:9) የተባለው የትንቢት ቃል ተፈጸመ።

⁹⁰ This piercing would make sure that Jesus was really dead. Medical experts have tried to determine what was punctured to create a flow of blood and water. Some think the pericardial sac was ruptured. John's testimony of this occurrence was important to affirm a major argument in the Gospel against the Docetists who were denying Jesus' humanity. Jesus was indeed a man composed of **blood and water**. ... The piercing itself would have killed Jesus, but he was already dead as the separation of blood and water reveal. *Ibid.* p.381

ምዕራፍ አሥራ ዘጠኝ ኢየሱስ ክርስቶስ ያለፈባቸውን የፍርድ ሂደቶች፤ በመስቀል ላይ የደረሰበትን ሁሉ እና አስከ መቃብሩ ያለውን ያስረዳል። የመጣበትን ዓላማ በመስቀል ላይ «ተፈጸመ» በማለት ጨረሰው። ምዕራፍ 4ያ ደግሞ የሚጀመረው በኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ ነው።

የኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን ተለይቶ በሦስተኛው ቀን መነሣቱ ከመሞቱ በፊት የተናገረው ሁሉ እውነት እንደ ሆነ ማረጋገጫ ነው። መነሣቱ በደቀ መዛሙርቱና በሌሎችም ታወቀ።

ሲቀ ካህናቱና አይሁድ ኢየሱስ ክርስቶስ ከሞተና ከተቀበረ በኋላ እንዳይነሣ በድንጋዩ ላይ ማንተም አተሙበት (ማቴ 27:66)፤ ጠባቂም ወታደሮች አቆሙ (27:66)። እነዚህ ሁሉ «ኃያላን መጠበቂያዎች» ተጋግዘው እንዳይነሣ እንዲከለክሉት አስበው ነው። ይሁን እንጂ የእግዚአብሔርን ልጅ እንዳይነሣ የሚከለክለው የተፈጥሮ ጋይል፤ ሥልጣን ወይም የሰው ክምችት የለም። እርሱ ከሁሉ በላይ ነው። አዎን! አሜን።

20+1 ከሳምንቱ በፊተኛው ቀን መገደላዊት ማርያም ገና ጨለማ ሳለ ማለዳ ወደ መቃብር መጣች። መገደላዊት ማርያም ለባት ጋኔን የወጣላት (ሉቃ 8:1-3) እና ጌታን ይከተሉና ያገለግሉት ከነበሩት ሴቶች አንዷ ናት። ብዙ ይቅር የተባለለት ብዙ ይወዳል (ሉቃ 7:47) እንደሚል በሚሰቀልበትም ቀን ሲሰቀል ከተመለከቱና (19:25) የት እንደተቀበረም ለማየት ከቆዩት ሴቶች (ማቴ 27:61) አንዷ መገደላዊት ማርያም ናት። በማለዳ ወደ መቃብሩ ስትሄድ ሌሎችም ሴቶች አብረዋት ነበሩ (ማቴ 28:1፤ ማር 16:1)።

20+1 ድንጋዩም ከመቃብሩ ተንከባሉ አዋች። እነዚህ ሴቶች የሄዱት «ድንጋዩን ማን ያንከባልናል» (ማር 16:3) እየተባባሉ ነበር። ድንጋዩን ለማንከባለል እንደማይችሉ ያውቃሉ። የድንጋዩ ትልቅነትና

የሚያንከባልላቸው ሰው አብሮአቸው አለመኖሩ ግን ከመሄድ አላገዳቸውም። ወደ ስፍራው በደረሱ ጊዜ ግን ድንጋዩም ከመቃብሩ ተንከባሉ አገኙት።

20+2 እየሮጠችም ወደ ስምዖን ጴጥሮስና ኢየሱስ ይወደው ወደ ነበረው ወደ ሌላው ደቀ መዝሙር መጥታ። ጌታን ከመቃብር ወስደውታል ወዴትም እንዳኖሩት እናውቅም አላቻቸው። እነ ማርያም ያዩት ሁኔታ አስደንጋጭ ነው። የድንጋዩ መንከባለል ብቻ ሳይሆን ሥጋው በመቃብር ውስጥ አለመገኘቱ በጣም ስላስደነገጣት ወደ ደቀ መዛሙርቱ ሄዳ ይህንኑ ገለጸችላቸው። ወዴት እንዳኖሩትም እናውቅም ማለቷ ብቻዋን እንዳልነበረች (ሌሎችም አብረዋት) እንደ ነበሩ ያመለክታል። ወስደውታል የሚለው አገላለጽ በዚያን ጊዜ የመቃብር (የሬሳ) ሴቦች እንደ ነበሩ አመልካች ነው። ኢየሱስ እንደሚነሣ የተናገረውን (2:22፤ 20:9) ረስተዋል።

20+3 ጴጥሮስና ሌላው ደቀ መዝሙር ወጥተው ወደ መቃብር ሄዱ። በሰሙት ሪፖርት መሠረት ነገሩን ለማረጋገጥ ወደ መቃብሩ ሲሄዱ። ሌላው ደቀ መዝሙርም ከጴጥሮስ ይልቅ ፈጥኖ ወደ ፊት ሮጠና አስቀድሞ ከመቃብሩ ደረሰ 20+4። ምናልባት ይህ ደቀ መዝሙር ከጴጥሮስ ይልቅ በእድሜ ወጣት ሳይሆን አይቀርም። ፈጥኖ ወደ ፊት መሮጡ ደግሞ የሰማውን አይቶ ለማረጋገጥ የነበረውን ታላቅ ጉጉትም ያመለክታል። ይህ ደቀ መዝሙር ቀድሞ ወደ መቃብሩ ደርሶ ዝቅም ብሎ ሲመለከት የተልባ እግሩን ልብስ ተቀምጦ አየ። ነገር ግን አልገባም 19:5። ቀድሞ ወደ መቃብሩ የገባው ግን ስምዖን ጴጥሮስ ነበረ።

20+6-7 ጴጥሮስ ... ወደ መቃብሩም ገባ ... በራሱ የነበረውን ጨርቅ ለብቻው በአንድ ስፍራ ተጠምጥሞ እንደ ነበረ እንጂ ከተልባ እግሩ ልብስ ጋር ተቀምጦ እንዳልነበረ አየ።²¹ ማርያም እንዳሰበችው ጌታን ከመቃብር ወስደውት ቢሆን ኖሮ እንደተከፈነ ይዘውት ሊሄዱ በቻሉ ነበር። ጥምጥሙና ልብሱ የተገኘው የጌታ ሥጋ በተኛበት (በተቀበረበት) ሁኔታ እንደዚያው ሆኖ ነበር። ጌታ ሊነሣ ራሱ ላይ የተጠመጠመውን ጨርቅ በማውለቅ፤ ከፈኑንም ፈትቶ በመጠቅለል ሳይሆን ከተጠመጠመበትና ከተከፈነበት እንዳለ ወጥቷል ማለት ነው። ስለዚህ የሴፍና ኒቆሊሞስ ኢየሱስን የከፈኑበት በራሱ ተጠምጥሞ የነበረው ጨርቅና የተልባ እግሩ ልብስ (19:40) ሁለቱም በአንድ ላይ

²¹ አዲሱ መደበኛ ትርጉም፡- ስምዖን ጴጥሮስ ደረሰና ወደ መቃብሩ ገባ። እርሱም ከተልባ እግር የተሠራውን ከፈኑ አየ። እንዲሁም ባኢየሱስ ራስ ላይ ተጠምጥሞ የነበረውን ጨርቅ አየ። ይህም ጨርቅ ከከፈኑ ተለይቶ እንደተጠቀሰ ነበረ ይላል።

ተሰብስቦ (ተጠቅልሎ) አልተቀመጠም። ስለዚህ በእነሳሡ ሁኔታ ላይ ሥርዓት አያለን።

20፥8 በዚያን ጊዜ አስቀድሞ ወደ መቃብር የመጣውም ሌላ ደቀ መዝሙር ደግሞ ገባ፤ አያም፥ አመነም። ይህ ደቀ መዝሙር ከፈኑና ጥምጥሙ በየቦታቸው መሆናቸውንና ባዶ መሆናቸውን ሲያይ ያን ጊዜ ኢየሱስ ከሙታን እንደ ተነሣ አይቶ አመነ። ደቀ መዝሙርት/ሐዋርያት ያዩትን የሚናገሩ የዓይን ምስክሮች ናቸው። ዮሐንስም ስለ አየውና ስለ ሰማው እንደሚመስክር በመልእክቶቹም ላይ ጽፏል (1ዮሐ 1፡1-2)። ስለዚህ ዮሐንስ ይህን መጽሐፍ የጻፈው ከአየው በመነሣት ሌሎች እንዲያምኑ ነው (20፥31)።

20፥9 ከሙታን ይነሣ ዘንድ አንዲገባው የሚለውን የመጽሐፉን ቃል ገና አላወቁም ነበርና። ዮሐንስ ያመነው ከአየው ተነስቶ ነው። መጽሐፍ ግን ከሙታን ይነሣ ዘንድ እንዲገባው ይናገራል (1ዮሐ 1፡1)። እርሱና ሌሎች ደቀ መዝሙርትም ይህን የመጽሐፍ ቃል ገና አላወቁትም፤ አላስተዋሉትም (መዝ 16፡10፤ ኢሳ 53፡11)።

20፥10 ደቀ መዝሙርቱም ወደ ቤታቸው ደግሞ ሄዱ። ጴጥሮስና ዮሐንስ የኒቃ ሥጋ በመቃብሩ እንደሌለ ካዩ በኋላ ወደ ቤታቸው ሄዱ። ተስፋ መቁረጥ? ዓሣ ወደ ማጥመድ ለመመለስ?

20፥11 ማርያም ግን አያለቀለች ከመቃብሩ በውጭ ቆማ ነበር። ስታለቅስም ወደ መቃብር ዝቅ ብላ ተመለከተች። ይህች ሴት ብዙ ጋኔን የወጣላትና ብዙ ምሕረት ያገኘች ስለሆነች (ሉቃ 8፡13) ለጌታ ያላት አክብሮት ታላቅ ነው። ስለዚህ ሥጋው ከመቃብሩ ባለመገኘቱና የት እንደሄደ (እንደተወሰደ) ባለማወቅ ታለቅስ ነበር።

20፥12-13 ሁለት መላእክትም ... አንቺ ሴት፥ ስለ ምን ታለቅሻለሽ? አሉአት። እነዚህ መላእክት ሰውን የሚመስሉ ናቸው። ነጭ ልብስ ለብሰዋል። ተቀምጠው አየቻቸው። ጴጥሮስና ሌላው ደቀ መዝሙር ወደ መቃብር ውስጥ በገቡ ጊዜ አላየዋቸውምና ምናልባት ያን ጊዜ አልነበሩም? ወይም አልታዩዋቸውም? ይሆናል። ለመላእክቱ ጥያቄ የማርያም መልስ፡- ጌታዬን ወስደውታል ወዴትም እንዳናሩት አላውቅም 20፡13 የሚል ነበር። ማርያም አሁንም ቢሆን የምትናገረው ወስደውታል እያሉት ነው። ተነሥቷል የሚለውን ገና አልተገነዘበችም።

20፥14 ይህን ብላ ወደ ኋላ ዘወር ስትል ኢየሱስን ቆሞ አየችው፤ ኢየሱስም አንደሆነ አላወቀችም። በአማሁስ መንገድ ይሄዱ የነበሩት

ደቀ መዝሙርት አብሮአቸው የሚሄደው ኢየሱስ እንደ ነበረ አላወቁም ነበር (ሉቃ 24፡15-16)። ማርያምም የሚያነጋግራት ኢየሱስ መሆኑን አላወቀችም። እንዲህ ዓይነቱ አለማወቅ ወይም አለመለየት ከምን የሚመጣ ይሆን? ማርያም ለመለየት ያልቻለችው በዚያን ጊዜ ታለቅስ ስለነበረ ዓይኖቿ ውጋ/እንባ ሞልተው ይሆን? የአማሁስ መንገዶችስ? እንዳይለዩት ያደረጋቸው በምንም ሁኔታ እርሱ ሊሆን ይችላል ብለው ስላልጠረጠሩ ወይም ዓይኖቻቸው ተሸፍነው⁹² ሊሆን ይችላል።

ስለዚህ ማርያም የሚጠይቃት የአትክልት ጠባቂ መስሎአት፡- ጌታ ሆይ፥ አንተ ወስደኸው እንደ ሆንህ ወዴት እንዳናርከው ንገረኝ 20፡15 በማለት ትመልስለታለች። የኢየሱስ ሥጋ አልተወለደም፤ ኢየሱስ ተነሥቶአል፤ ሕያው ነው። ኢየሱስም፡- ማርያም አላት። እርስዋ ዘወር ብላ በዕብራይስጥ፡- ረቡኒ አለችው 20፡16።

20፡17 ኢየሱስም፡- ገና ወደ አባቴ አላረግሁምና አትጓዙኝ፤ ነገር ግን ወደ ወንድሞቼ ሄደሽ፡- እኔ ወደ አባቴና ወደ አባታችሁ ወደ አምላኬና ወደ አምላካችሁ ዐርጋለሁ ብለሽ ንገረያቸው አላት። ከሞት የተነሣበት አካል ወደ አባቴ የሚያርግበት አካል ነው። ይህ አካል ኢየሱስ ከመሞቱ በፊት የነበረውን አካል ቅርጽ (ተክለ ሰውነት) ይዞ ነገር ግን የማይሞት፤ የማይበሰብስ፤ የክበረ፤ ለማያዊ አካል ነው። በኢየሱስ የሚያምኑ ሁሉ በትንሣኤ እንደ እርሱ የማይበሰብስ አካል ሰብሰው ይነሣሉ (1ቆሮ 15፡52-53)። ስለሆነም ወንድሞች ይላቸዋል።

ጌታ ከመሞቱ በፊት ደቀ መዝሙርትን ወዳጆቹ ብሏቸው ነበር (15፡15)። አሁን ደግሞ ከትንሣኤ በኋላ ወንድሞቼ ይላቸዋል (ማቴ 28፡10)። የመቀራረቡን ዕድገት (የመጠጋጋቱን ቅርበት) ያሳያል። በዕብ 2፡11-14 ባለው ክፍል «ወንድሞች ብሎ ሲጠራቸው አያፍርም» ይላል።

እዚህ ቁጥር ላይ የምናስተውለው ሌላ ነገር ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ አባቴ እንደሚሄድ ሊናገር ወደ አባታችን እና ወደ አምላካችን አላለም። ያለው ወደ አባቴና ወደ አባታችሁ ወደ አምላኬና ወደ አምላካችሁ ነው። የአግዚአብሔር አባትነት ለኢየሱስና ለደቀ መዝሙርቱ ለየቅል ስለሆነ ከእነርሱ ጋር በአንድነት አባታችን አይለውም። የአግዚአብሔር አብ ለኢየሱስ ክርስቶስ አባትነት ከዘላለም ሲሆን የሚያመለክተውም በአባትና በልጅ መካከል ያለ ዘላለማዊ ተዛምዶ⁹³ ነው። በአንጻሩ በደቀ መዝሙርት እንዲሁም በአማኞችና በአግዚአብሔር አብ መካከል ያለው

⁹² «ዓይኖቻቸው ተይዘው ነበር» (ሉቃ 24፡16-17)

⁹³ Relationship

አባትና ልጅነት ደግሞ መነሻ (መጀመሪያ) ያለውና ዳግመኛ በመወሰድ የሚገኝ ልጅነት ነው።

ወደ አምላኬ ሲልም ጌታ በመስቀል ላይ ሆኖ «ኢየሱስ አምላኬ፥ አምላኬ ሰምን ተውኸን?» (መዝ 22:1፤ ማቴ 27:46) እንዳለው ፍጹም ሰው የሆነው ጌታ ኢየሱስ በሰውነቱ⁹⁴ እግዚአብሔር አምላኩ መሆኑን ያስገነዝባል። ከመጀመሪያ ከእርሱ ጋር የነበረው ቃል፤ ሥጋ እንዲሰብስብና ወደ ምድር እንዲመጣ በአብ የተላከ በመሆኑ እግዚአብሔር አምላኩ ነው። በመሰከትነቱ⁹⁵ እግዚአብሔር አባቱ ነው።

20፥19 ያም ቀን እርሱም ከሳምንቱ ፊተኛው በመሸ ጊዜ፥ ደቀ መዛሙርቱ ተሰብስበው በነበሩበት፥ አይሁድን ስለ ፈሩ ደጃቹ ተዘግተው ሳሉ፥ ኢየሱስ መጣ፤ በመካከላቸውም ቶሞ፡- ሰላም ለእናንተ ይሁን አላቸው። ኢየሱስ ክርስቶስ ከተነሣ በኋላ ይከተሉት ሰነበሩ ራሱን ይገልጻላቸው ነበር። በተነሣበት ቀን ሰሌቶቹ (ማቴ 28፥8-10)፤ ሰጴጥሮስ (ሉቃ 24፥34)፤ በኤማሁስ መንገድ ይጓዙ ሰነበሩ ሰሁሳቱ (ማር 16፥12-13፤ ሉቃ 24፥13-35) ተገለጡ። ከዚያም ደቀ መዛሙርቱ ወደ ተሰበስቦበት ሄደ ራሱን ገለጡ።

በዚያ ምሽት ኢየሱስ እንደተነሣ ያረጋገጡ፤ ያመኑ ደቀ መዛሙርት ቢኖሩም ከፍርሃታቸው ግን ገና አልተላቀቁምና በራቸውን ዘግተው ተሰብስበው ነበር። በማቴ 28፥7 እንደምናየው ወደ ገሲላ እንዲቀድሙትና እዚያ እንዲያገኛቸው ሰደቀ መዛሙርቱ መልእክት ልኮባቸው ነበር። በዚያ ቀን ግን ወደ ገሲላ አልሄዱም። አሁንም ያሉት ከአይሁድ አሰቆች ተደብቀው በኢየሩሳሌም ነበሩ።

ጌታ በመካከላቸው የተገኘው ደጃቹ ተዘግተው ሳሉ ነው። በዚህም የምናየው የጌታን ሁሉን ቻይነት ብቻ ሳይሆን የትንሣኤውን አካል የተዘጉ ደጃቹ እንደማይከሰኩትም ነው።

ሰላም ለእናንተ ይሁን ሲላቸው በተሰይሰ ሰነበሩበት ሁኔታ ታላቅ ትርጉም ነበረው። ቀደም ብሎም በ14፥27፤ 16፥33 ሰላማቸው የተጠበቀ እንዲሆን ነግሮአቸዋል።

ጌታ ራሱን ከገለጠ በኋላ ሰደቀ መዛሙርቱ የሆነላቸው አምስት ትልልቅ ነገር አሉ።

⁹⁴ In his humanity
⁹⁵ In his divinity (deity)

- የኢየሱስ ክርስቶስ ራሱ በመካከላቸው መገኘት። ይመራቸው የነበረው መምህራቸው በአመፀኞች እጅ ስለ ተገደለና እነርሱም ስለ ሸሹ በዚያ ፍርሃት ውስጥ የነበሩ እንደ ገና ማየታቸው።
- ሰላም ለእናንተ ይሁን ማለቱ (20፥19፤ 21)። ሰፈራ፤ ሰደነገጠ ትከክሰኛው መድኃኒት የኢየሱስ ሰላም ነው።
- ተልእኮ ይሰጣቸዋል። እልካችኋለሁ ይላቸዋል።
- ስተልእኮው የሚያስፈልጋቸውን ኃይል ይሰጣቸዋል። መንፈስ ቅዱስን እፍ በማሰት።
- መልእክት ይሰጣቸዋል። ይቅር የማሰት መልእክትን ይዘው እንዲሄዱ።

20፥20 ይህንም ብሉ እጃቸውም ጎኑንም አሳያቸው። ደቀ መዛሙርቱም ጌታን ባዩ ጊዜ ደስ አላቸው። ደቀ መዛሙርቱ መንፈስ⁹⁶ ያዩ መስሏቸው ፈርተው ነበረ (ሉቃ 24፥37)። እርሱ መንፈስ አሰመሆኑን እጃቸውም ጎኑንም በማሳየት አረጋገጠላቸው። ጌታ ቀደም ሲል «ሰጥቂት ጊዜ አታዩኝም ከዚያም ታዩኛላችሁ ታዘናላችሁ ነገር ግን ሃዘናችሁ ወደ ደስታ ይለወጣል» (16፥16፤20) ብሏቸው ነበር። ያ ሰጥቂት ጊዜ ያዘኑበት ሁኔታ ጌታ ከተያዘበት ጊዜ ጀምሮ ያለው የሃዘን ጊዜ ነው። እርሱን ያሳዩበት ጊዜ ነው። አሁንም ፍርሃታቸው ደጃቹ ዘግተው እንዲቀመጡ አድርጓቸዋል፤ ፍርሃት ውጧቸዋል። ከዚያም ደስ ይላችኋል ያላቸው ጊዜ ደረሰና አሁን ደቀ መዛሙርት ጌታን ሲያዩ ደስ እያላቸው ነው። ከዚህ በኋላ ደስታቸውን ማንም እይወስድባቸውም (16፥22)። ጌታ ከሙታን ተሰይቶ ተነሥቷልና በከብር ሲያርግም ያዩታልና ደስተኞች ይሆናሉ።

20፥21 ኢየሱስም ደግመኛ፡- ሰላም ለእናንተ ይሁን፤ አብ እንደ ላከኝ እኔ ደግሞ እልካችኋለሁ አላቸው። ተልእኮ ከመስጠቱ በፊት ሰላማቸው በእርሱ የተጠበቀ እንዲሆን ለሁለተኛ ጊዜ ሰላም ለእናንተ ይሁን ይላቸዋል። የተረጋጋ መንፈስ እንዲኖራቸውና የተሰጣቸውን ኃላፊነት እንዲወጡ በመንፈሳቸው ዝግጁ እንዲሆኑ ነው። አብ ኢየሱስን ልኮት ነበር (17፥18)። ኢየሱስ ይህን ተልእኮ ሰደቀ መዛሙርቱ እኔ ደግሞ እልካችኋለሁ በማሰት ያስተላልፋል። ደቀ መዛሙርት ራሳቸውን የላኩ ሰዎች አይደሉም፤ የተላኩ ናቸው። ለሚሄዱበትም የሚያስፈልጋቸውን ሰላም ጌታ ሰጥቷቸዋል።

⁹⁶ ghost

20+22 ይህንም ብሉ እፍ አለባቸውና፡- መንፈስ ቅዱስን ተቀበሉ፡፡⁹⁷ ደቀ መዛሙርቱ ይህን አገልግሎት ወይም ተልእኮ ለመፈጸም ከመጀመራቸው በፊት ኃይል መቀበል ነበረባቸው፡፡ ይህንም ኃይል ኢየሱስ እፍ በማሰት ሰጣቸው፡፡ እዚህ ላይ እንደምናየው ጌታ እፍ ያለባቸው በደቀ መዛሙርቱ ላይ ብቻ ነበረ፡፡ በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ አንድ እንደምንመሰክተው «ኃይልን አስከትሰብሱ ድረስ በኢየሩሳሌም ተቀመጡ» ብሎ አሟቸዋል፡፡ ይህ ተስፋ መንፈስ ቅዱስ በደቀ መዛሙርትና መቶ ሃያ በሚያህሉት ላይ በወረደበት ጊዜ ተፈጸመ፡፡

በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰውን ሲፈጥር ከጭቃ ካበጀው በኋላ እፍ ሲልበት «ሕያው ነፍስ ያለው ሆነ» (ዘፍ 2+7)፡፡ ሰውን ከሌላው ፍጡር ልዩ የሚያደርገው የእግዚአብሔር እስትንፋስ ያለበት በመሆኑ ነው፡፡ እግዚአብሔር እፍ አስከፊልበት ድረስ ሰው ሕይወት አልነበረውም፡፡ ሕይወትን የሰጠው የእግዚአብሔር እስትንፋስ ነው፡፡ «እግዚአብሔር እምላክም ሰውን ከምድር አፈር አበጀው በእፍንጫውም የሕይወት እስትንፋስን እፍ አሰበት» (ዘፍ 2+7) እንደሚል እፍ ያለበት ሕይወትን ነው፡፡ ከዚህም እስትንፋስ የተነሣ ሰው ሕያው ነፍስ ያለው ሆነ፡፡ በመጀመሪያው ነፋስ ሰሰው ሕይወትን ሰጠው፡፡ ኢየሱስ በደቀ መዛሙርት ላይ እፍ ያለባቸው ሁለተኛው ደግሞ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ያደርጉ ዘንድ ኃይልን ይሰጣቸዋል፡፡

20+23 ኃጢአታቸውን ይቅር ያላቸው ሁሉ ይቀርሳቸዋል፤ የያዛችሁባቸውም ተይዛቸዋል አላቸው፡፡ ይህ የተልእኮአቸው ክፍል ነው፡፡ *አብ እንደላክኝ እኔ ደግሞ እልካችኋለሁ* 20+21 እንዳለ አሁን የኃጢአትን ይቅርታ የማስገኘት አገልግሎትን ስጥቶ ወደ ዓለም ይልካቸዋል፡፡ ለዚህም አገልግሎት መንፈስ ቅዱስን ለጥቷቸዋል፡፡ ስለዚህ ይህን አገልግሎት የሚፈጽሙት በራሳቸው ሳይሆን በመንፈስ ቅዱስ ኃይልና ምሪት ነው፡፡

ኃጢአትን ይቅር ማለት የኃጢአት ይቅርታ መስጠት መለኮታዊ ሥራ በመሆኑ ማንም ሰው ከራሱ የኃጢአትን ይቅርታ ሊሰጥ አይችልም፡፡ በማር 2+5-12 ባሰው ክፍል ውስጥ ኢየሱስ ክርስቶስ ሽባውን «አንተ ልጅ ኃጢአትህ ተሰረዮታልህ» ሲለው «ሐጻኖች እንዳንዶቹ ከእንዱ ከእግዚአብሔር በቀር ኃጢአትን ሊያስተሰርይ ማን ይችላል? ተባባሉ» (ቁ.7)፡፡ ጌታም «ሰሰው ልጅ በምድር ላይ ኃጢአትን ሊያስተሰርይ ሥልጣን አንዳሰው እንድታውቁ» (ቁ.10 አላቸው)፡፡ ስለሆነም ኃጢአትን ይቅር ማለት መለኮት የሚያደርገው ሥራ ነው፡፡ ስለዚህ

⁹⁷ ስለ መንፈስ ቅዱስ መምጣት በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ ብዙ ጊዜ ተነግሯል (7+37-39፤ 14+16-20፤ 26፤ 15+11 16+7-15)፡፡

ይህ በሰው ሥልጣን ውስጥ ያሰ አይደለም፡፡ በእግዚአብሔር ላይ የተፈጸመ በደልን ይቅር ብሎ መሠረዝ የሚችል ራሱ እግዚአብሔር ነውና፡፡

ኃጢአትን ይቅር ማለት ጽድቅን ከመስጠት ጋር በቀጥታ የተያያዘ ነው፡፡ ማጽደቅና መከራከር የሚችለውም እግዚአብሔር ብቻ ነው (ሮሜ 8:33-34)፡፡ አንግዲህ ጌታ ኢየሱስ ኃጢአትን ይቅር የማለት ሥልጣን ሰደቀ መዛሙርቱ የሰጣቸው በተቀበሉት ተልእኮ አማካይነትና በመንፈስ ቅዱስ ኃይል የሚፈጽሙት አገልግሎት መሆኑን ሲያረጋግጥ ነው፡፡ ይህም የኢየሱስ ክርስቶስን አዳኝነት ወንጌልን ሲሰብኩና ይህንም በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ሲያደርጉት በኢየሱስ የሚያምኑ ኃጢአታቸው ይሠረዳላቸዋል፡፡ ያላመኑት ደግሞ አንደተያዘባቸው ይቀራል ማለት ነው፡፡

20+24-25 ዲዲሞስ የሚሉት ቶማስ ... የችንካሩን ምልክት በእጃቹ ካላሆኑ ጣቱንም በችንካሩ ምልክት ካላገባሁ እጄንም በጎኑ ካላገባሁ አላምንም አላቸው፡፡ ጌታ ደቀ መዛሙርቱን ባገኘበት በመጀመሪያው ቀን ከሌሎች ደቀ መዛሙርት ጋር ቶማስ አብሮ እልነበረም (20+19-23)፡፡ ኢየሱስ አንደሚነሣ ደቀ መዛሙርት የነበራቸው ጥያቄ ወይም ጥርጣሬ በቶማስ አንደበት ተነገረ እንጂ የተጠራጠሩ ግን ነበሩ (ማቴ 28+17)፡፡ በ14+5 ላይ «የምትሂድበትን እናውቅም» ብሎ በብዙ ቁጥር ሲናገር ምናልባት የብዙዎቹን አስማወቅ በአርሱ አንደበት መግሰጹ ሊሆን ይችላል፡፡ እንደ ቶማስ ዓይነት ስዎች እብረዋቸው ያሉትንም ህላብ ቀድመው በመግለጽ ይታወቃሉ፡፡ ስለዚህ ቶማስ «ተጠራጣሪው» ቢባል እርሱ ቀድሞ ስስተናገረ እንጂ የተጠራጠሩ ሌሎችም ነበሩ፡፡

በሌላ በኩል ግን ኢየሱስ እልዓዛርን ሰማስነሣት ወደ ይሁዳ እንሂድ ሲል ቶማስ «አኛ ደግሞ አንድንሞት አብረነው እንሂድ» (11:16) ያሰ ኢየሱስን ሰመከተል የቆረጠ ሰው ነው፡፡

20+26 ስስምንት ቀን በኋላም ደቀ መዛሙርቱ ደግመው በውስጥ ነበሩ፤ ቶማስም ከእነርሱ ጋር ነበረ፡፡ ጌታም ከተነሣ ላምንት ከሆነውም በኋላ ቢሆንም ደቀ መዛሙርት እሁንም በተዘጋ ደጅ ውስጥ ነበሩ፡፡ ይህን ያደረጉት ምናልባት የአይሁድ የተነሣሣ ቁጣ ገና ስላልበረደ ሊሆን ይችላል፡፡ 20+26 በዚህ ጊዜ ጌታ አሁንም በመካከላቸው ተገኝቶ ስላም ስለኝተ ይሁን ይላቸዋል፡፡ እሁን ቶማስ በመካከላቸው ተገኝቶ ስለ ነበረ ጌታ ቶማስን፡- ጣትህን ወደዚህ አምጣና እጃቼን እይ፤ እጅህንም አምጣና በጎኔ አግባው፤ ያመንህ እንጂ የተጠራጠርህ አትሁን ለሰው 20+27፡ ቶማስ እንደ ተጠራጠረና እጁንም በጎኑ ሰማስገባት

ጠይቆ እንደ ነበረ ሰጌታ የነገረው ሰው የለም። ጌታ ግን በሰው ልብ ውስጥ ያለውን ሁልጊዜ ያውቃል (2:24-25)። ጌታም ቶማስን እምነቱ የጸናለት እንዲሆን ያደፋፍረዋል።

ኢየሱስ ክርስቶስ ያለው የትንሣኤ አካል የከበረ አካል ነው። አልፋዊ ከሞት ሲነሣ የተነሣው የቀደመውን፤ ተመልሶ የሚሞት ደካማ ሥጋውን ይዞ ነበር። ኢየሱስ ክርስቶስ ከሞት የተነሣው በማይሞት በማይበሰብስ አካል ነው። የተወጋው ጎኑና የተቸነከሩት እጆቹ እነርሱ ከነምልክታቸው አሉ። ስለሆነም ቶማስን ጣትህን ወደዚህ አምጣና እጆቹን አይ፤ እጅህንም አምጣና በጎኔ አግባው አለው።

መጽሐፍ «የወጉትን ያዩታል» (ዘካ 12:10) እንደሚል የተወጋው ጎኑ ከትንሣኤም በኋላ ከእርሱ ጋር አለ። ይህ በነቢያት እንደተነገረ በወገኖቹ ዘንድ የቀሰለው ነው ((ዘካ 13:6)። ይህ ሁሉ በተጨማሪ የሚያመለክተው ከትንሣኤ በኋላ ኢየሱስ መንፈስ አለመሆኑን ነው። ኢየሱስ ከትንሣኤ በኋላ የትንሣኤን አካል ወስደ። የተቸነከሩት እጆቹና የተወጋውም ጎኑ ይታያል። ይህን ደቀ መዛሙርት አዩት፤ ይህ አካል አለ፤ ወደፊትም እኛ እናየዋለን።

20:28 ቶማስም፡- ጌታዬ አምላኬም ብሉ መለሰለት። የኢየሱስ ክርስቶስን መለኮትነት በመግለጽና በማክበር ተናገረ።

20:29 ኢየሱስም፡- ስለ አዮኸኝ አምነሃል፤ ሳያዩ የሚያምኑ ግን ብፁዓን ናቸው አለው። ጌታ እንዲህ ሲለው ቶማስን ማስተማሩም መገለጹም ጭምር ነው።

ሳያዩ የሚያምኑ ግን ብፁዓን ናቸው የሚለው ከደቀ መዛሙርት በኋላ በአነርሱ ትምህርት የሚያምኑትን ሁሉ ያጠቃልላል። ባለንበት ዘመን «በኢየሱስ ክርስቶስ እንዳምን እርሱ ራሱን ይግለጥልኝ ወይም ተአምር ያሳየኝ» አያሉ የሚናገሩ ሰዎች አሉ። ሳያዩ የሚያምኑ የሚለው ቃል ግን የሚያሳስበን የተባረከን የምንሆነው ሳናይ ብናምን መሆኑን ነው። ማረጋገጫ ለሚፈልግ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያለው ቃሉ ምስክርና ማረጋገጫ ነው። እንዲሁም የቅዱሳን ምስክርነት፤ የተሰወጡ ሰዎች የሕይወት ምስክርነት ሁሉ ማረጋገጫ ነው።

20:30 ኢየሱስም በዚህ መጽሐፍ ያልተጻፈ ሌላ ብዙ ምልክት በደቀ መዛሙርቱ ፊት አደረገ። በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ ኢየሱስ ያደረጋቸው ምልክቶች ስምንት ያህል እንደ ሆኑ ቀደም ብለን ተመልክተናል። እነዚህን ብቻ እንዳላደረገ ግን ይህ ቁጥር ይነግረናል። ከአራቱ ወንጌሎች ለመቁጠር እንደሚቻለው ጌታ ያደረጋቸው ምልክቶች ስላላ

አምስት ያህል ናቸው። ሆኖም በዚህ መጽሐፍ ያልተጻፈ ሌላ ብዙ ምልክት በደቀ መዛሙርቱ ፊት አደረገ እንዳለ እነዚህ ብቻ ነበሩ ማስት አይደለም።

የምልክቶቹ ዓላማም የዓለም መድኃኒት የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ መመስከር ነበር። በምልክቶች በመገረም እዚያ ላይ ብቻ ማቆም የምልክቶቹን ዋና መልእክት መዘንጋት ነው። አቅጣጫን እንዲያመለክት በመንገድ ላይ እንደተተከለ ቀስት ምልክቶቹ ሁሉ የሚያመለክቱት ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ሰዎች ምልክቶቹን አይተው ወደ ኢየሱስ በመሄድ በእርሱ እንዲያምኑ መንገድ የሚያሳዩ ናቸው።

20:31 ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆነ ታምኑ ዘንድ፥ አምናችሁም በሰሙ ሕይወት ይሆንላችሁ ዘንድ ይህ ተጽፎአል። ይህ ቃል የዮሐንስ ወንጌል የተጻፈበትን ዋና ዓላማ የሚያጠቃልል ነው። ይህ ወንጌል የተጻፈው ሰዎች በኢየሱስ በማመን የዘላለም ሕይወትን ያገኙ ዘንድ ነው።

ምዕራፍ 4ያ አንድ

በዚህ በዮሐንስ ወንጌል የመጨረሻው ምዕራፍ ኢየሱስ ክርስቶስ ከተነሳ በኋላ ለሦስተኛ ጊዜ ለደቀ መዛሙርቱ እንደተገለጠላቸው እናያለን። እንዲሁም ጌታ ከሁለት ሳምንት በፊት ከዶት የነበረውን ጴጥሮስን ሊያነጋግረውና ኃላፊነት ሊሰጠው እንመለከታለን።

21+1 ከዚህ በኋላ ኢየሱስ በጥብርያዶስ ባሕር አጠገብ ለደቀ መዛሙርቱ አንደ ገና ተገለጠላቸው። የጥብርያዶስ ባሕር ለገሊላ ባሕር ሌላ መጠሪያ ነው። ጌታ ከመሞቱ በፊት ለደቀ መዛሙርቱ ሊናገር ከትንሣኤ በኋላ በገሊላ እንደሚያገኛቸው ነግሯቸው ነበር (ማቴ 28፡10፤ ማር 14፡28)። ደቀ መዛሙርቱ ግን ባለማመናቸውና በመፍራታቸው ከኢየሩሳሌም ሳይወጡ ቆይተዋል። አሁን የተገለጠላቸው በጥብርያዶስ ባሕር አጠገብ በመሆኑ ደቀ መዛሙርቱ ከኢየሩሳሌም ወደ ገሊላ ሄደዋል ማለት ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ አስቀድሞ በኢየሩሳሌም ተገለጠ፤ ከዚያ ደግሞ በገሊላ። ወደ ሰማይ ያረገው ከኢየሩሳሌም ከደብረ ዘይት ተራራ ነው (ሐዋ 1፡12)።

ጌታ በኢየሩሳሌም ስድስት ጊዜ ያህል ተገልጧል፤ ከዚያ በኋላ ደግሞ የተገለጠው በገሊላ ነው። ከትንሣኤ በኋላ ጌታ የተገለጠላቸው ሰዎች፤ የተገለጠላቸው ሁኔታዎችና ቦታዎች የሚከተሉት ናቸው።

1. ለመግደላዊት ማርያም (ማር 16፡9-11፤ ዮሐ 20፡10-18)።
2. በመቃብሩ ለነበሩ ሴቶች (ማቴ 28፡8-10)።
3. ለጴጥሮስ በኢየሩሳሌም (ሉቃ 24፡34፤ 1ኛ ቆሮ 15፡5)።
4. በኤማሁስ መንገድ ለነበሩ ሁለት ሰዎች (ማር 16፡12-13፤ ሉቃ 24፡13-35)።
5. በተዘጋ ደጅ ውስጥ ለነበሩት ለደቀ መዛሙርቱ (ማር 16፡14፤ ሉቃ 24፡36-43፤ ዮሐ 20፡19-25)።
6. ቶማስን ጨምሮ ለአሥራ አንዱ ደቀ መዛሙርት (ዮሐ 20፡26-31፤ 1ቆሮ 15፡5)።

7. በገሊላ ባሕር ዓሣ ያጠምዱ ለነበሩት ለባት ደቀ መዛሙርት (ዮሐ 21፡1-14)።
8. በገሊላ ተራራ ለአሥራ አንዱ ደቀ መዛሙርት (ማቴ 28፡16-20፤ ማር 16፡15-18)።
9. ለአምስት መቶ ሰዎች (1ቆሮ 15፡6)።
10. ለኢየሱስ ወንድም ለያዕቆብ (1ቆሮ 15፡7)።
11. ጌታ ወደ ሰማይ ሊያርግ ይመለከቱ ለነበሩት (ማር 16፡19-20፤ ሉቃ 24፡44-49፤ ሐዋ 1፡3-13)።

21+2 ስምዖን ጴጥሮስና ዲዲሞስ የሚባለው ቶማስ ከገሊላ ቃና የሆነ ናትናኤልም የዘብዴዎስም ልጆች ከደቀ መዛሙርቱም ሌሎች ሁለት በአንድነት ነበሩ። እነዚህ ደቀ መዛሙርት በቁጥር ለባት መሆናቸው ነው። የዘብዴዎስ ልጆች ዮሐንስና ያዕቆብ ናቸው። እነዚህ ለባቱ በአንድነት ነበሩ። ሌሎች አራቱስ የት ሄዱ? በአንድነት ያሉት ምን እየሠሩ ነው?

21+3 ስምዖን ጴጥሮስ፡- ዓሣ ላጠምድ እሄዳለሁ አላቸው። እነርሱም፡- እኛም ከአገተ ጋር እንመጣለን አሉት። ወጥተውም ወደ ታንኳይቱ ገቡ በዚያችም ሌሊት ምንም አላጠመዱም። በሕይወታቸው እጅግ አስደናቂ ነገር ከተፈጸመና ካዩ ገና ሁለት ሳምንት ያህል ጊዜ ነው። ለሦስት ዓመት ተኩል የተከተሉት ጌታ እያዩት በካህናት አለቆችና አይሁድ ተይዞ ተሰቀለ። እነርሱም ተበተኑ፤ ተደበቁም። በኢየሩሳሌም ደጃ በተዘጋ ቤት ውስጥ በድብቅ ለመሰብሰብ ሞክረዋል። አሁን ደግሞ ወደ ገሊላ መጥተዋል። ከመካከላቸው አራቱ የት አንደ ሄዱ አልተገለጠም። አንድ ሳይ የተሰበሰቡት ለባቱ ግን ገሊላ ከመጡ በኋላ ቀጥሎ ምን እንደሚያደርጉ ሳይቸገሩ አይቀሩም።

በእነዚህ የዚያ ቡድን መሪ ሆኖ የሚታየው ጴጥሮስ ዓሣ ላጠምድ እሄዳለሁ ሊላቸው ሌሎቹም አብረውት ሊሄዱ ተነሡ። ከመካከላቸው አብዛኛዎቹን ጌታ የጠራቸው ዓሣ ሲያጠምዱ ነበረ። ለባቱም ተጋግዘው ለማጥመድ ተሠማሩ፤ ይሁን እንጂ ሌሊቱን ሙሉ ደከመው ምንም አላጠመዱም። እነዚህ ደቀ መዛሙርት እንደ ገና መሰባሰብ፤ መጽናናት፤ መታደስ የሚያስፈልጋቸው ሆነዋል።

21+4 በነጋም ጊዜ ኢየሱስ በባሕር ዳር ቆመ፤ ደቀ መዛሙርቱ ግን ኢየሱስ መሆኑን አላወቁም። ገና እየነጋ ስለሆነና ኢየሱስም የቆመው እነርሱ ከነበሩበት ሁለት መቶ ከንድ ያህል ርቀት (21፡8) ላይ ስለሆነ ደቀ መዛሙርቱ ያላወቁት በዚህ ምክንያት ሊሆን ይችላል። ወይም

ኢየሱስ እነርሱ ወዳሱበት ቦታ ወደዚህ ይመጣል ብለው ስለማይጠብቁ ሲሆንም ይችላል። ያለዚያም እንደ ኤማሁስ መንገዶችና መገደላዊት ማርያም እነዚህም ለጊዜው ሰይቶ ማወቅ ተስኗቸው ይሆናል። ጌታ ደግሞ ልጆች ሆይ+ አንዳች የሚገባ አላችሁን? አላቸው 21:5። እነርሱም የሰንም ብለው መለሱለት 21:5።

21:6 እርሱም፡- መረቡን በታንኳይቱ በስተቀኝ ጣሉት ታገኙማላችሁ አላቸው። ስለዚህ ጣሉት፤ በዚህም ጊዜ ከፃሃው ብዛት የተነሣ ሊገኙትቱት አቃታቸው። ደቀ መዛሙርቱ ሌሊቱን ሁሉ ዓሣ ለማጥመድ ሞክረው ምንም እልያዙም። ይህ በባሕር ዳር የቆመው ሰው በስተቀኝ ጣሉት ታገኙማላችሁ ብሎ ሲያደፋፍራቸው ለእነርሱ ትልቅ ተስፋ ፈንጣቂ ቃል ነው። ስለዚህም ጣሉት በዚህም ጊዜ ከፃሃው ብዛት የተነሣ ሊገኙትቱት አቃታቸው 21:6።

ይህ ሁኔታ ቀደም ሲል በሉቃ 5:1-11 ጴጥሮስና ሌሎች ደቀ መዛሙርት ዓሣ ሲያጠምዱ ምንም ያላገኙበትን ጊዜ ያሳስበናል። በዚያ ሰዓት ኢየሱስ ወደ ጥልቁ እንዲሄዱ በነገራቸው መሠረት በመታዘዛቸው እንደ ቃሉ ድንቅ ሆነ። ያን ጊዜ ጴጥሮስ በኢየሱስ አግር ሥር ወድቆ «እኔ ኃጢአተኛ ሰው ነኝ ከእኔ ራቅ» ብሎት ነበር (ሉቃ 5:8)። ብዙ ዓሣ በማጥመዱ ጴጥሮስ ስለ ኃጢአተኝነቱ ይናገራል። በዚህም ስለ ጌታ ሥልጣንና ቅድስና እንዲሁም ስለ ራሱ ማንነትም ጭምር ይገልጻል።

ኢየሱስ በስተቀኝ ጣሉት 21:6 ሲል እርሱ ሁሉን እንደሚያውቅ ያሳያል። እርሱ በባሕር ውስጥ ያለውን ያውቃል። ምን? የት ቦታ? በምን ያህል መጠን? መቼ? የሚለት ሁሉ በፊቱ የተገለጡ ናቸው። ዓሣ መኖሩን ብቻ ሳይሆን ዓሣዎች እንደሚጠመዱ ወደፊት የሚሆነውን ያውቃል።

21:7 ኢየሱስ ይወደው የነበረውም ደቀ መዛሙር ጴጥሮስን፡- ጌታ እክ ነው አለው። በሉቃስ 5 ወደ ጥልቁ መረባችሁን ጣሉ ባለበት ጊዜ የሐንስ ከጴጥሮስ ጋር ነበረ። አሁን ደግሞ ተመሳሳይ ተእምር ሲፈጸም የሐንስ ኢየሱስን ቶሎ እንደሰየውና ጌታ እክ ነው እንዳለ አናያለን። ከዚህ በኋላ ጴጥሮስ ያደረገው ደግሞ የሚያስደንቅ ነው።

21:7 ስለዚህ ስምዎን ጴጥሮስ ጌታ መሆኑን በሰማ ጊዜ ዕራቁን ነበርና ልብሱን ታጥቆ ወደ ባሕር ራሱን ጣለ። ጴጥሮስ በንግግርና በድርጊት ሌሎችን የሚቀድም፤ ፈጥኖ የሚጠይቅ፤ ፈጥኖ መልስ የሚሰጥ፤ ችኩልና ፈጣን ሰው ነው። ያ ባሕርይው አሁንም በጉልህ

ይታያል። ዓሣ ለማጥመድ ጀልባውን ይዞ የሄደው ጴጥሮስ ነው። አሁን ጌታ መሆኑን በሰማ ጊዜ የጴጥሮስ የመጀመሪያ እርምጃ ወደ ኢየሱስ መሮጥ ነው።

ጴጥሮስ ከጀልባ ወጥቶ በባሕር ላይ ለመጓዝ ቀዳሚ ሰው ነበረ (ማቴ 14:28-31)። በተራራውም ላይ ማደሪያዎች ለመሥራት ጥያቄ ያቀረበ ሰው እርሱ ነው (ማር 9:5-6)። እግሩን እንዳያጥብ ኢየሱስን ለመከልከል የሞከረ እርሱ ነው (ዮሐ 13:8-9)። ኢየሱስን ለማሰር በመጡት ላይ ሰይፍ ያነሣ እርሱ ነው (18:10)፤ የካደም እርሱ ነው (18:26-27)። አሁንም ከነበረበት ከታንኳ ወጥቶ በመዋኘት ወደ ኢየሱስ ፈጥኖ የሄደ ሰው ጴጥሮስ ነው። በዚህ ሁሉ ጴጥሮስ ለኢየሱስ ያለውን ብርቱ ፍቅር ያሳያል።

ይልቁንም አሁን ኢየሱስን ከካደው በኋላ ገና በሁለት ሳምንት ያህል ጊዜ ውስጥ ከሌሎች ይልቅ እርሱ ታንኳው ወደ ምድር አስኪደርሰ ሳይጠብቅ ወደ ኢየሱስ ፈጥኖ ለመድረስ መፈለጉ በውስጡ ያለውን ብርቱ ስሜት ይገልጻል። ቀድሞ የሄደው ምናልባት ኢየሱስን ሰብቻው እግኝቶ ይቅርታ ሊጠይቀው፤ የቀደመውን ኅብረት ለማደስ ፈልጎ ይሆን? ሳይሆን አይቀርም ግን አልተጻፈም።

21:8 ሌሎቹ ደቀ መዛሙርት ግን ከምድር ሁለት መቶ ከንድ ያህል እንጂ እጅግ አልራቁም ነበርና ዓሣ የሞላውን መረብ እየሳቡ በጀልባ መጡ። ከተያዘው ዓሣ ይበልጥ አሁን የሚያስቸኩሰው ጉዳይ ስላገኘ ጴጥሮስ ጥሏቸው ቀድሞ መጥቷል። ሌሎቹም በጀልባ መረቡን አመጡ።

21:9 ወደ ምድርም በወጡ ጊዜ ፍምና ዓሣ በጣዩ ተቀምጦ እንደራም አዩ። በሚነድ እሳት ዙሪያ ጴጥሮስ ከጥቂት ቀናት በፊት የሆነውን ያውቃል። አንተ የእርሱ ደቀ መዛሙር ነህን? ብለው ሰጠዋቸት አይደለሁም ብሎ ደጋግሞ የካደው በእሳት ዙሪያ ቆመው ሲሞቁ ነበር። አሁን እዚህኛው እሳት (ፍም) አጠገብ ያሉት ኢየሱስና ጴጥሮስ ብቻ ናቸው። ምን ተባብሰው ይሆን? ጴጥሮስ ይህኛውን እሳት ሲያይ ኢየሱስንም ደግሞ አሁን በአጠገቡ ሲያየው ምን በውስጡ አስቦ ይሆን? ጌታ ያን የቀደመ ድካሙን አላነሣበትም፤ አልቀሰቀሰበትም። ጴጥሮስ ያን ጊዜ ምርር ብሎ አልቅሶ ነበርና።

21:10-11 ኢየሱስም፡- አሁን ካጠመዳችሁት ዓሣ አምጡ አላቸው። ስምዎን ጴጥሮስም ወደ ጀልባይቱ ገብቶ መቶ አምሳ ሦስት ታላላቅ ዓሦች ሞልቶ የነበረውን መረብ ወደ ምድር ጉተተ፤ ይህንም ያህል

ብዙ ሲሆን መረቡ አልተቀደደም። ኢየሱስ በቀኝ በኩል ጣሱ ካላቸው በኋላ ከያዛችሁት ዓሣ አምጡ ይላቸዋል። በጌታ ትእዛዝ በአጭር ጊዜ ውስጥ የሚያስገርም ፍሬያማነት ታዬ። ለሲቴን ሙሉ ይክመዋል፤ ጌታ ከተናገረ በኋላ ብዙና ታላላቅ ዓሣዎች ተያዙ። ትዕዛዙን ፈጥሮ የሚፈጽመው ጴጥሮስ ነው።

መረቡም ዓሣ ሞልቶ ነበር፤ ይህንም ያህል ብዙ ሲሆን መረቡ አልተቀደደም። በአንድ ጊዜ ብዙ ተአምር ሆነ። የዓሣቹ ትልቅነት፣ የቁጥራቸው መብዛት፣ የመረቡ መሙላት፣ ከዓሣው ብዛትና ከትልቅነታቸው አንጻር መረቡ አለመቀደዱ የሚያስገርም ነው።

እነዚህ ደቀ መዛሙርት በጣም ብዙ ዓሣ ይዘው መረቡ ግን ቢቀደድ ምን ማለት ይሆናል? ዓሣስ አግኝተን ነበር፤ ልንገኝተው አልቻልንም ብለው መረቡ ከአጃቸው ቢያመልጥና ቢበተንስ? መጨረሻው ያላማረ ጥሩ ጅማራ መሆኑ ነው። እዚህ ላይ ልብ አንበል። ኢየሱስ አንድ ትዕዛዝ ሲሰጥ በአፈጻጸሙ ላይ ለሚመጣው ችግር ሁሉ የተሟላ መልስና መፍትሔ በእርሱ ዘንድ አለው። ጌታ የጀመረውን ሥራ በሙላት ወደ ፍጻሜ ያደርሳል። በቅርብና በሩቅ ጊዜ በአፈጻጸሙ ሲመጡ በሚችሉ ችግሮች ሁሉ ላይ ኢየሱስ ክርስቶስ መፍትሔ አለው። ስለሆነም የመረቡ አለመቀደድ የሚገልጸው የተአምሩን ዓይነት ብቻ ሳይሆን ተአምር ሠራው ስለ ሁሉም ሁኔታ (ዙሪያ ገቡን) እንደሚጠነቀቅ ነው። ጌታ ይህን ሲያደርግ ከደቀ መዛሙርቱ አንድ ሰንኳ፡- አንተ ማን ነህ? ብሎ ሲመረምረው የደፈረ አልነበረም! ጌታ መሆኑን አውቀው ነበርና 21+12።

21+13 ኢየሱስም መጣና አንድራ አንስቶ ሰጣቸው፤ እንዲሁም ዓሣውን። ከጌታ ጋር እራት ከበሱ ከሁለት ሳምንት በላይ ሆኗል። አሁን ደግሞ ከሞት ከተነሣው ኢየሱስ ጋር ይበላሉ። ይህ ልዩ ደስታን የሚሰጥ ጊዜ ነው። ኢየሱስ ከእነርሱ ጋር አብሮ እንደበላ ጴጥሮስ በሐዋ 10፡41 ላይ መስክሯል።

21+14 ኢየሱስ ከሙታን ከተነሣ በኋላ ለደቀ መዛሙርቱ ሲገለጥላቸው ይህ ሦስተኛው ጊዜ ነበረ። ደቀ መዛሙርቱን ጌታ ሲጠራቸው ሰዎችን አጥማጃች እንደሚሆኑ (ሉቃ 5፡10) ነበረ። አሁን ግን ዓሣ ወደ ማጥመድ ተመልስዋል። በዚህ ምዕራፍ ከቁ.15 ጀምሮ እንደምናየው ጌታ ለጴጥሮስ የአገልግሎት አደራ ይሰጠዋል።

21+15 ኢየሱስ ስምዎን ጴጥሮስን፡- የዋና ልጅ ስምዎን ሆይ፤ ከእነዚህ ይልቅ ትወደኛለህን? አለው። ይህ የዋና ልጅ ስምዎን የሚለው አጠራር

የኢየሱስ ደቀ መዛሙር ሲሆን ማለት መጀመሪያ ሲያገኘው የጠራበት ነበረ (ዮሐ 1፡43)። ስሙም ተቀይሮለት ኬፋ (1፡43) ተብሎ ነበር። ጴጥሮስ በተቀየረለት ስም መሠረት እለት መሆኑ ገና አልታየም። ከእነዚህ ይልቅ ለሚለው ቃል/ሐረግ የተለያየ ትርጉም ይሰጠዋል።

- አንደኛው፡- ከእነዚህ ሰዎች የበለጠ ትወደኛለህን? ነው።
- ሁለተኛው፡- እነዚህን ሰዎች ከምትወድበት ፍቅር በበለጠ እኔን ትወዳለህን? ሲሆን፤
- ሦስተኛው፡- ከእነዚህ ነገሮች (ጀልባው፣ መረቡና ዓሣዎች) በላይ እኔን ትወደኛለህን የሚል ነው።

እነዚህ ሰዎች ከሚወዱኝ መጠን የበለጠ አንተ ትወደኛለህን? የሚለው የተሻለ ትርጉም ይሆናል። ምክንያቱም ሌሎች ደቀ መዛሙርት እንኳ ቢከዱህ እኔ ግን አልከድህም ብሎ ነበርና (ማቴ 26፡33፤ ማር 14፡29፤ ዮሐ 13፡37)። በሁሉም ሁኔታ ጴጥሮስ ይወደው ከነበረው ሰውም ሆነ ነገር የበለጠ ኢየሱስን ይወድ እንደሆነ ነው የተጠየቀው።

ኢየሱስን ሦስት ጊዜ አላውቀውም ብሎ የካደውን ኢየሱስ ሦስት ጊዜ ትወደኛለህን? 21፡15፤16፤17 ብሎ ደጋግሞ ይጠይቅዋል። ጴጥሮስም እንደሚወደው ሲገልጽለት 7ልገሎቹን አለማራ 21፡15፤ ጠቦቶቹን ጠብቅ 21፡16 እና በጎቹን አለማራ 21፡17 በማለት ኃላፊነት ይሰጠዋል። እዚህ ላይ ጥቂት ነጥቦችን ልብ አንበል።

1. እደራ የሚቀበል ሰው ከበጎቹና ከግልገሎቹ በላይ አደራ የሰጠውን ኢየሱስን ሲወድ ይገባል። ጌታ ስለ በጎቹ (በእርሱ ስለሚያምኑትና እርሱን ስለሚከተሉት ሰዎች) እደራ ሲሰጠው ሲል የሚጠይቀው በጎችን ይወድ አንደሆነ ሳይሆን ራሱን ኢየሱስን ይወደው እንደሆነ ነው። በጎች ለመጠበቅ አስቀድሞ ጌታን መውደድ፤
2. ለጴጥሮስ የሚሰጠው ግልገሎችን፤ ጠቦቶችን፤ በጎችን ሳይሆን 7ልገሎቹን፤ ጠቦቶቹን እና በጎቹን ነው። አስተዋይ ሰው እገናዛቢ የሆነችውን (ባለቤትነትን የምታመለክተውን) ቺን ልብ ይላል።
3. ኢየሱስ ለጴጥሮስ ያስተላለፈው አገልግሎቱን እንጂ ባለቤትነትን አይደለም። ጴጥሮስ ከጌታ የተቀበለው አገልግሎትን (አደራን) ብቻ ነው። ግልገሎቹ፣ ጠቦቶቹ፣ በጎቹ የጴጥሮስ እንዲሆኑ አልተሰጠውም፤ የኢየሱስ እንደሆኑ ለዘላለም ይቀጥላሉ።

4. ኢየሱስ በመንጋው ውስጥ በተለያየ ደረጃ፤ አቅም፤ እድሜ ላሉ አባሎች ሁሉ ይጠነቀቃል። እንዲሁ በአገልግሎት ላይ ያለም ሰው የሚጠነቀቀው በተወሰነ ደረጃ ላይ ላሉት ብቻ ሳይሆን ለመንጋው በሙሉ መሆን አለበት።

5. ኢየሱስ ለጴጥሮስ የሚሰጠው የማሰማራትና የመጠበቅ ተግባርን ነው። እነዚህ ሲከናወኑ በአንድ ላይ የመሪ ተግባሮች ይሆናሉ። መሪነት የሚገለጠው ተግባሮችን በመፈጸምና በማገልገል ነው።

21:17 ሦስተኛ፡- ትወደኛለህን? ስለሰው ጴጥሮስ አዘነና፡- ጌታ ሆይ፥ አንተ ሁሉን ታውቃለህ! አለው። ማዘኑ የቀደመውን ከሀደቱን በማስብም ሲሆን ይችላል። **አንተ ሁሉን ታውቃለህ** ማለቱም እንዲሁ ያን ጊዜ ዶሮ ሳይጮኽ ሦስት ጊዜ ትከደኛለህ (ማቴ 26:75) ሲለው ጌታ ያለው አውነት መሆኑን ጴጥሮስ አረጋግጧልና ወደፊትም ስለ እኔ ሲሆን ያለውን **አንተ ታውቃለህ** ማለቱ ይሆናል። ከዚህ ጊዜ በኋላ የጴጥሮስ የሕይወት አቅጣጫ ተለወጠ። ሥራውም ዓሣ ከማጥመድ የኢየሱስ ምስክር ወደ መሆን ተለወጠ።

ኢየሱስ ጴጥሮስን ለመሪነት እየዘጋጀው ነው። አስቀድሞ ግን በውስጡ ያለውን «ትምክህት» እንዲጥል ያስተምረዋል። በራሱ የተማመነ ጴጥሮስ ወድቆ ታይቷልና በጌታ በመታመን **አንተ ታውቃለህ** ማለትን ይማርና ያስተውል ዘንድ ጌታ አያስተማረው ነው። በእግዚአብሔር የበለጠ ይታመን ዘንድ የራሱን ድካም ለይቶ መረዳት አለበት። ያን ጊዜ በእግዚአብሔር ይመካል፤ ትሕትናን ይማራል።

21:18 አንተ ጉልግላ ሳለህ ወገብህን በገዛ ራስህ ታጥቀህ ወደ ምትወደው ትሄድ ነበር፤ ነገር ግን በሽመገልህ ጊዜ እጃችህን ትዘረጋለህ፥ ሌላውም ያስታጥቅሃል ወደማትወደውም ይወስድሃል። አለው። ከዚህ የጌታ ንግግር በፊቱ ምን እንደሚጠበቀው ጴጥሮስ ገብቶታል። በሁለተኛ መልእክቱ ስለ ሞቱ ተናግሯል (2ጴጥ 1:14)። ከታሪክ እንደሚታየው ጴጥሮስ የሞተው በኔሮ ዘመን በሮም ከተማ ተሰቅሎ ነበር። በምሳሌያዊ አነጋገር ጌታ **እጃችህን ትዘረጋለህ ሌላውም ያስታጥቅሃል ወደማትወደውም ይወስድሃል** **21:18** ያለው ጴጥሮስ የሚሞትበትን የሞት ዓይነት አመልካች ነበር። በምን ዓይነት ሞት እግዚአብሔርን ያከብር ዘንድ እንዳለው ሲያመለክት ይህን አለ **21:19**።

ጌታን በሞት (በአሟሟት ዓይነት) ማክበር። ለክርስቲያን መኖርም ሆነ መሞት ለእግዚአብሔር ከብር ነው።⁹⁸

21:19 ይህንም ብሉ፡- ተከተለኝ አለው። ይህ ለጴጥሮስ በአንድ በኩል ጥረውን ማደስ ነው፤ በሌላ በኩል ለቀሪው ዘመኑ ሊያደርግ የሚገባውን የሚገልጽለት መመሪያ ነው።

ከሦስት ዓመታት በፊት በዚሁ በገሊላ ባሕር አጠገብ ጌታ ጴጥሮስን አግኝቶ የተናገረው «ተከተለኝ» (ማቴ 4:18) የሚል ነበር። አሁንም **ተከተለኝ** ይለዋል። በሦስት ዓመታት ጊዜ ውስጥ ብዙ ሁኔታዎች አልፈዋል። ጴጥሮስ ጌታን ሲከተለው ነበር፤ የካደበትም ጊዜ ነበረው። አሁን እንደገና **ተከተለኝ** ሲለው የቀደመውን ጥሪ ማደስ በመሆኑ ለጴጥሮስ ትልቅ መጽናናትና ተስፋ የሚሰጥ ነው።

እንዲሁም ከሦስት ዓመት በፊት ጀምሮ «ተከተለኝ» የተባለው ጴጥሮስ አሁን ከሦስት ዓመታት ደቀ መዝሙርነትና ሥልጠና በኋላም ጌታ ጴጥሮስን የሚለው **ተከተለኝ** የሚል ነው። ትናንትም ዛሬም መከተል፤ የማያቋርጥ የደቀ መዝሙርነት ሕይወት። ይህን **ተከተለኝ** የሚለው ጥሪ እስከ ሽምግልናው ሲጠብቀው የሚገባ ጥሪ ነው። መከተል የአንድ ቀን ወይም ወቅት አርምጃ ሳይሆን የሁልጊዜ ተግባር በመሆኑ በመከተል ቀጥል፤ አትቁም፤ አታመንታ እስከ ፍጻሜ ቀጥል ማለት ነው።

ጴጥሮስ የጌታን ግልገሎች፤ ጠቦቶችና በጎች እንዲጠብቅና እንዲያስማራ አደራ ተሰጥቶታል። የመጠበቂያውና የማሰማርያው ዋና መንገድ ኢየሱስን በመከተል ነው። ጴጥሮስ የተሰጠው የአገልግሎት መመሪያ ጌታን የሚከተል መሪ እንዲሆን ነው። ኢየሱስን ይከተላል፤ የኢየሱስን በጎች ያስማራል፤ ይጠብቃል። ኢየሱስን የሚከተል መሪ የአገልግሎት ትኩረት «የትልቁን መሪ» ፈለግ (ዱካ) ተከትሎ በመሄድ ወደ አርሱ ፈቃድ ማድረስ ነው (1ጴጥ 2:21)።

ተከተለኝ ሲል እኔ የምሰጠህን አደራና ኃላፊነት በምፈልገው መንገድ ልትሠራ የምትችለው እኔን ስትከተል ብቻ ነው ማለትም ነው። ጌታ ሥራው እንዲሠራለት የሚፈልገው አርሱ በሚፈልገው መንገድ እንጂ ሠራተኛው ወይም አገልጋዩ በሚሻው ሁኔታ አይደለም።

⁹⁸ Peter was crucified in Rome under Nero around AD 65-67. Ibid. p.408. 291

21+20-21 ጴጥሮስ ዘወር ብሉ ኢየሱስ ይወደው የነበረውን ደቀ መዝሙር ሲከተለው አየ! አርሱም ደግሞ በእራት ጊዜ በደረቱ ተጠግቶ፡- ጌታ ሆይ፥ አላልፎ የሚሰጥህ ማን ነው? ያለው ነበረ። ጴጥሮስም ይህን አይቶ ኢየሱስን፡- ጌታ ሆይ፥ ይህስ እንዴት ይሆናል? አለው። ጴጥሮስ አንተ በሽምግልናህ ትሞታለህ ስለተባለ ስለ ሌሎቹ በተለይም ኢየሱስ ይወደው የነበረውን ደቀ መዝሙር (ስለ ዮሐንስ) መጨረሻ ማወቅ ፈልጓል። በተለይም ዮሐንስ ኢየሱስን ሲከተለው ስላየ «አሺ እኔ የምሞት ከሆነ» አንተ የምትወደው ዮሐንስስ እንዴት ይሆናል? ማለቱ ነው። ያው ሰው አይደል!

21+22 ኢየሱስም፡- እስከመጣ ድረስ ይኖር ዘንድ ብወድስ+ ምን አግዶህ? አንተ ተከተለኝ አለው።⁹⁹ ምን አግዶህ¹⁰⁰ የሚለው ስለ ዮሐንስ አንተ ምን ቸገረህ? ይህን ልትጠይቅ አይገባህም! ስለ አርሱ መንገድና አጨራረስ እኔ አውቃለሁ፤ አንተ ለራስህ የተሰጠህን የመከተል ጥሪና ራጫ ፈጽሞ እንደ ማለት ነው።

ዮሐንስና ጴጥሮስ በብዙ መንገድ ተመሳሳይነት አላቸው። ጌታን ለመከተል የተጠሩበት ጊዜ ተመሳሳይ ነው። ብዙ ጊዜ ከጌታ ጋር ከነበሩት ሦስቱ ደቀ መዛሙርት መካከል ሁለቱ ዮሐንስና ጴጥሮስ ናቸው። በመጨረሻዋ ሌሊት ጌታ ወደ ገዢው ግቢ በወለዱት ጊዜም እንኳ ሁለቱ አብረው ገብተው ነበረ። በትንሣኤ ማለዳ ጴጥሮስና ዮሐንስ ወደ መቃብር የሄዱት አብረው ነበር። ጌታ ካረገም በኋላ በአገልግሎት አብረው የተለለፉ ሰዎች ናቸው። በጊሳም መልእክቶችን የጻፉ፤ ምዕመናንን ያበረታቱ፤ ያጽናኑ፤ የደገፉ ታላላቅ የጌታ ሐዋርያት ናቸው። በአጠቃላይ ጴጥሮስና ዮሐንስ ለደቀ መዝሙርነት ክተጠሩበት ጊዜ ጀምሮ ከጌታ ያልተለዩ! እርስ በርሳቸው ያልተለያዩና ተመሳሳይ አገልግሎት ያከናወኑ ናቸው።

ይህም ቢሆን ሁለት እኩል በአገልግሎት የተጠመዱ ሰዎች መንገዳቸውና ፍጻሜአቸው አንድና ተመሳሳይ ይሆናል ማለት አለመሆኑን እንገነዘባለን። የእያንዳንዱ ሰው ጥሪ ኢየሱስን መከተል ነው። መሪው ኢየሱስ ለእያንዳንዱ ሰው ያቀደለት መንገድ አለው። የመንገዱ ርዝመትና አጨራረሱ የሚወሰነው በጠሪውና በመሪው ነው። ስለሆነም ጴጥሮስ እንደጠየቀው ዓይነት «እኔን ትሞታለህ (ይገድሉሃል) ካልክኝ ለምትወደው ምን አዘጋጅተህለታል?» የሚል ስሜት የእግዚአብሔርን መለኮታዊ አሠራር መጠየቅ ይሆናል።

⁹⁹ በአዲሱ መደበኛ ትርጉም «ኢየሱስም እስከመጣ ድረስ በእይወት እንዲኖር ብፈልግ እንኳ አንተን ምን ቸገረህ? አንተ ራስህ ተከተለኝ አለው» ይላል።

¹⁰⁰ What is that to you?

እግዚአብሔር ደግሞ አይጠየቅም፤ አይመረመርም። ሁሉንም በሥልጣኑና እንደ ፈቃዱ ያደርጋል። የእግዚአብሔር ጻድቅ ፈራጅነት አይጠየቅም። የወደደውን ያደርጋልና።

ዛሬም ቢሆን ተከተለኝ የሚለው የጌታ ጥሪ ለእያንዳንዱ የቤተ ክርስቲያን አባል፤ አገልጋይ፤ መሪ ለሁሉም የሚሆን ቃል ነው። ሁሉም ሰው የተጠራው ኢየሱስን እስከ ፍጻሜ እንዲከተል ነው። ለለዚህ በክርስቲያኖች መካከል ማወዳደር ወይም ማነጻጸር ፈጽሞ አያስፈልግም። ለዚህኛው ይኼን ሰጠው፤ ለዚያኛው ደግሞ ይኼን አደረገለት ብሎ በጌታ ላይ መናገር የእግዚአብሔርን አሠራር አለመረዳት ነው። በመሠረቱ እያንዳንዱ ሰው የተሰጠውና ያለው ነገር ሁሉ የሚገባው አይደለም። ከእግዚአብሔር የተሰጠው ስለሆነና ክራሱ የሆነ ነገር ስለሌለ ያ ለዚያ ሰው እጅግ ብዙ ነው። ከዚህም አልፎ በተሰጠው ባይረካ ክሌላው ጋር ራሱን ማወዳደር ደግሞ ሌላ በደል ይሆናል። ለጪው እንደወደደ እያከፋፈለ ይለጣልና።

21:22 ኢየሱስም፡- እስከመጣ ድረስ ይኖር ዘንድ ብወድስ+ ምን አግዶህ? ባለ ጊዜ ያ ደቀ መዝሙር አይሞትም የሚለው ይህ ነገር ወደ ወንድሞች ወጣ 20+23፡ ጌታ ያለውን በትክክል ሳይረዱ የራስን ፍቺ መስጠት ይህ ሳያጣሩ ማውራት ይባላል። ይህ ያልሆነ ወሬ ነው።¹⁰¹ እነዚያ ወንድሞች «በመሰለኝ» ከማውራት እዚያው ላይ ጌታ ሆይ፥ አንተ እስክትመጣ አይሞትም ማለትህ ነው? ብለው ቢጠይቁት የተሻለ በሆነ ነበር። ምክንያቱም፤ ኢየሱስ፡- እስከመጣ ድረስ ይኖር ዘንድ ብወድስ+ ምን አግዶህ? አለው እንጂ አይሞትም አላለውም 21+23።¹⁰² በቀደመውም ዘመን በወንድሞች ጌታ የተናገረውን በትክክል ያለመረዳት ችግር ነበረ ማለት ነው። በይመሰላል ከመናገር ከምንጩ ንጹሐን መቅዳት ይሻላል።

21+24 ስለ እነዚህም የመሰከረ ይህንንም ጽፎ ያለ ይህ ደቀ መዝሙር ነው+ ምስክሩም እውነት እንደሆነ እናውቃለን። ጸሐፊው ዮሐንስ የጌታ ደቀ መዝሙር የሆነ ያየውን የመሰከረና የጻፈ ሰው ነው። ስለዚህ ምስክሩ እውነት ነው (1ዮሐ 1፡1-3)።

¹⁰¹ ይህ መጽሐፍ ቅዱስን ለሚያስተምሩ፤ ለሚሰብኩ ሰዎችም ትምህርት ነው። መጽሐፉ (ክፍሉ) የሚለውን በሚገባ ሳያጠኑና በትክክል ሳይረዱ ያልሆነ ትርጉም መስጠት ወሻት እንደ መናገር፤ ያለሆነ ወሬም እንደማውራት ነው።

¹⁰² Early Church History reports that after John spent several years at the exile on the island of Patmos (Rev 1:9), he returned to Ephesus where he died as an old man, near the end of the first century. *Ibid.* p.412.

21+25 ኢየሱስም ያደረገው ሌላ ብዙ ነገር ደግሞ አለ፤ ሁሉ በኢየንጻንጻ ቢጻፍ ለተጻፉት መጽሐፍት ዓለም ራሱ ባልበቃቸውም ይመስለኛል። የዮሐንስ ወንጌል ጸሐፊ በመጨረሻው የሚመሰክረው እርሱ የጻፈው እውነት እንደ ሆነ ሆኖም ይህ መጽሐፍ የጌታ የኢየሱስን ሕይወትና አገልግሎት በሙሉ የያዘ አለመሆኑን ነው። ምክንያቱም በወንጌሎች ከተጻፉት ምልክቶች ወይም ተአምራት እንኳ በዮሐንስ ወንጌል የምናገኘው ለምንት ያህሉን ብቻ ነው። ከዚህ ሌላ ያልተጻፉ ብዙ ነገሮችን እንዳደረገ ዮሐንስ መስክሯል (20:30) እኛም አንባቢዎች ይህንን ማስብ አይከብደንም።

በመጨረሻም እንባቢ ሆይ፡-

ይህን ማብራሪያ ለመጻፍ ስነሣ ስለ መጽሐፉ ከነበረኝ እውቀትና መረዳት አሁን ስጨርስ የተሻለ ግንዛቤ ያገኘሁ ይመስለኛል። አሁንም ግን በድጋሚ ለማሳሰብ የምፈልገው መጽሐፉ እጅግ ጥልቅ የሆነ ምስጢርና እውነት የያዘ በመሆኑ ሁሉ ነገር በበቂ ሁኔታ በዚህ ማብራሪያ ተገልጿል ብዬ አሳስብም። ስለዚህ የእግዚአብሔር መንፈስ እንዲያበራልዎ እየጸለዩ በተደጋጋሚ መጽሐፉን እንዲያጠኑት ለማሳሰብ እወዳለሁ።

ይህን መጽሐፍ ለመጻፍ መፈለግን በውስጤ ላደረገና እፈጽመው ዘንድ ለረዳኝ ሕያው እግዚአብሔር ክብር ምስጋና ይሁን። አሜን።

- ከድንግል ማርያም የተወለደው ኢየሱስ ክርስቶስ «የእግዚአብሔር ልጅ ነው» ማለት ምን ማለት ነው?
- ወደ እግዚአብሔር የሚያደርስ ብቸኛ መንገድ ማን (ምንድን) ነው?
- አውነተኛውስ አምላክ ማን ነው?
- የሥላሴን በሦስትነት-አንድነት እንዴት መረዳት ይቻላል?
- የዘላለም ሕይወት ማግኘት (ወደ መንግሥተ ሰማያት መግባት) የሚቻለው እንዴት ነው?

አንድ ሰው ዓላማና ትርጉም እንዲሁም ዋስትና ያለው ኑሮ ለመኖር ለእነዚህና ተመሳሳይ ለሆኑ ዋና የሰው ልጅ ጥያቄዎች በቂ መልስ ማግኘት አለበት። መልሱ በጥቂት ገጾች አስደናቂ እውነቶችን በያዘው በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ ይገኛል። ይህ ማብራሪያም ይህን በግልጽ ሁኔታ ለመረዳት ያግዛል።

ወደ ዓለም የመጣው ብርሃን ኢየሱስ ክርስቶስ የዲያብሎስን ሥልጣን በሞቱ በመሻር የጨለማውን «አቅም» ሰብሮአል። ጨለማ አላሸነፈውም፤ መቃብር አልያዘውም፤ እርሱ ሕያው ነው። ተመልሶ ላይሞት፤ ከሞት የተነሣ ከኢየሱስ ክርስቶስ ሌላ ማንም የለም።